डा य री

बाखं

सिरपाः प्रतियोगिताय् मब्वनिगु

चित्तधर 'हृदय'

पिकाक —

चित्तधर 'हृदय'
३६१ नेत-तुं छें
कान्तिपुर-१३

न्हापांगु संस्करण ने० सं० १०९०
मू. २।५०

थाकू —

नेपाल प्रेस
५६८ शुक्रपथ
कान्तिपुर – ६

डा

य

री

डायरीया पौ

आदेश

जि थौं थें तुमंनि शिक्षामन्त्रालयया 'वेटींङ्रुमय्' पिया च्वनागु। नापं च्वना यंकाह्म जिमि किजा नं वया पासा छह्म नाप लाना वय् धकाः गृहमन्त्रालये वने धुंकुगु। जि याकःचा। आफीसया प्यूं नत दुहाँ पिहाँ ज्वया च्वन, गवलें फाइल पित यंका च्वन, गवलें लः-ग्लास दुत हया च्वन, अमि लिखलाः जि पिया च्वना, मनय् खँ वुया च्वन—थौं धात्थें जिगु दर्खास्त मंजूर जूसा ज्यूबा, कन्हे हे माःमाःगु ज्या कोछिनाः कंस हे वना च्वय्, न्यान्हु त्वाः अन च्वयनि, उखुनु हे मखुसां कन्हे बा कंस खुनुला अवश्य नाप लाइ। अध्ययनं मखुसा निन्हु प्यन्हुइ छकोसां छगू हे क्लासय् लाइखुनु ला नाप हे लाइ। अले दं वदं तक खँ ल्हाय् मखंगु सायक लुदंक खँ ल्हाय्। थन ला नाप हे लाःगु मखु, ला हे लाःसां छगू धकाः खँ ल्हाय् खंगु मखु। अबले जूसा स्कूलय् च्वना च्वन बले व व हे विषय कया तयापिं जूगुलिं मज्जां खँल्हा-बल्हा, रुया-खी नं याय् दु। छको ला माष्टरपिसं नं शंका याय् धुंकुगु। लिपा स्कूलया सेकेन्ड टर्मिनल त्यःगुलिं विदा जुल, माष्टरपिनि बांलाक सीकाः ध्वीकाः छुं आयक्सन काय् मलात। लिपा टर्मिनलय् नं निह्मं प्रथम द्वितीय ज्वयाः पास जुल। S. L. C. या परीक्षाय् नं फाष्ट डिभिजनय् निह्मं पास जुल। निह्मं साइन्स कयाः कालेज ज्वाइन जुया। तर स्कूलय् थें खँ ल्हा-बल्हा याय् गु मौका अन मदु खनी; मिजं मिजं पासा मिसा मिसा पासा। छगू प्रकारं ला प्रतिद्वन्दिता हे जुइगु। तर व नाप जि छुं प्रकारया प्रतिस्पर्धा मदु, स्कूलयबले ला वं थूगु जितः कनिगु जि स्यूगु वयात कनेगु, तर अन वयाः अथे विचारया कालबिल याय्गु

मौका जिमित मल्न। अन ला जिपिं निगू पक्षय् विभक्त जुयाः मानो धूरिराष्ट्र व मित्रराष्ट्र थें जुया च्वने माःगु। मिजंतय् पाखें छुं दोंगु खँ पिहाँ वल धाःसा मिसात खिति-खाति न्हिले धुंकइगु, मिसातय् छुं भूल दयेव ला हाहा हे याइगु थुकी छुं भचा च्वय् कय् जुल कि अर्थात् 'थं ला थय् याइ मखु, व ला थय् जुइ मखु' इत्यादि खँ चुल्हनकि पचिनं सुइ लाकइगु। उकिं न्हासं चुयाः थःपिनि समाजया अनुशासन पालन यानः च्वने मालिगु अथे धकाः फुक्क फाक्क हे धात्थें थःगु मिसा पक्षं ब्याका च्वने फुपि नं मखु। दुर्गादेवी छह्म दुका धात्थें मिजंतय् पाखे वास्ता हे मदुह्म। खालि ब्वनेगु सयके सीकेगुली हे वया ध्यान, लिपा तक आजन्म कुमारी हे जुया च्वने माः धयागु वया सिद्धान्त। मेपिं ला छु, मनमायाया मोहन नाप खँ-ल्या दु, कमलकुमारीया कृष्णकुमार नाप। अथे हे जि नं श्यामसुन्दर नाप भचा मन सत्ती, उकिं हे जि व बम्वइ वानगु ज्वीव जि नं बम्बइ हे वनेगु धकाः आइ० एस० सी० तोताः साहित्य ब्वंवनेत दर्खास्त तया तयागु।

अथे ला जि नं फास्ट डिभिजने पास जूगुलिं दर्खास्त तयाः छ्वाः हे मदुनिवले दिल्ली पाखे ब्वंवनेगु छगू चान्स वःगु खः, वनेसा छ्या वी धकाः प्रिंसिपलं धा नं धाःगु, तर जि दिल्ली वनेगु तोह मतोह चिनाः कोथला विया, मेह्म हे पासा छह्म वन सेकेन्ड डिभिजने पास जूह्म। जि जक व हे 'बम्वइ' या माः चाःहीका च्वना- गबले वनेगु, गवले ध्यनिगु, गवले नाप लाइगु इत्यादि तर न्ह्यावलें आःला उखे-पाखे छुं सः मवःनि धकाः जक धाइगु। गुलि प्रिंसिपलया थाय् वनेगु, गुलि सेक्रेटरीपिथाय्। छन्हु छन्हु छ्यूत युग युग थें, लच्छिला कल्प हे जुल। हानं वनेगु धकाः दर्खास्त तय् धुंगुलिं सेक्रेटरीपिं व प्रिंसिपलं नं छ्य् धकाः आश्वासन बिया तःगुलिं जि कालेज नं मवने धुन। पासापिं नं ब्वंवनिंथि वने धुंकल, कालेज वनिपिनि उलि हे लिमलाः, उकिं सुं नं नाप मलाः। याकःचा च्वन, मने खँया खुसि न्ह्याका च्वन। चिट्ठी नं च्वय् छ्वाःगु मखु, छुं जुयाः लिसः-पौ वल धाःसा व पौ मांबबं खन

ध ःसा छु धाइ धकाः ग्याः । उकिं ह्लाइपुथा वइगु, अले मन्त्रालये वःसा वय् वने ११।।२ घण्टा, पिया च्वनेत ११।२ घण्टा यानाः न्हि फुइगु, उकिं जि न्हि न्हिं धया थें हे वय्‌गु ।

तर उखुनु पिया च्वनागु ताःउत हे जाय् धुंकल, उकिं जि भचा उकुस मुकुस दना च्वन । गबलें मेचे लिधनाः, गबलें तुति थत कयाः, गबलें छ्यों वेकय्‌काः घडि स्वया च्वना व हे वेटींरूमया लिक्सं च्वंगु कथय् मेगु हे मन्त्रालयया आफीस थें बाँत जक जाःगु वसिं खँ ल्हाःगु सः पुला वया च्वंगु दु । अन्धावले छम्ह असिस्टेन्ट सेक्रेटरी पिहाँ वल, जि दना । जि खनेव 'अँ ··· ··· पलख दिसँ, मेगु ज्या छगुली अलमल जुया च्वन, थौं छिगु ज्या सिधइगु जुल' धयाः पिहाँ वन । छकः 'गय् जुल थें' धकाः हे न्यने मलाः । जिगु मन भं हथाय् चाल 'लाःसा ज्वी हे मखुन, मेम्ह वनिगु जुल धकाः जकं धाइगु ला ?' हानं मनं भलसा काल—'अपाय्‌चो सेक्रेटरीं हे जितः याना वी धकाः आश्वासन बिया तःगु जकं !' अले लय्‌लय् तातां मन बम्वइ ज्वां वन जि स्टेशनय् थ्यनेव हे वं काः वइ, नापं हे जितः धकाः कोछिना तःगु होस्टेलया कथाय् थ्यंक तःवइ । जितः काःवःपिं होस्टेलया कर्मचारीपिसं न्यंसा 'जिमि स्कूलया क्लास फ्रेन्ड' धकाः धाइगु ज्वी ! अले वं न्हिलाः क्लासे नाप लाय् धया थं याना वने त्यनि । जिं नं अवश्य नाप लाय् धया थें फिसिक्क न्हिला बी ।

जि थारा न्हुल । थय्‌क स्वयां चपरासिं 'दुहाँ भासँ' धया च्वंगु । जि वाथाक्क दना, पसिंचो मिले यानाः तीजक ग्यां ग्यां दुहाँ वना । मन भार भार मिना च्वन—धात्थं नाप लाय् हे जकं मखनिगु जुल ला ? वने हे मखन धा.सा जि छु याना च्वनेगु ? वया ला छु ला बला आशा यानाः पिया च्वनि, लिपा युनिभर्सिटि धयाथाय् छु सलंसः छात्र छात्रात दुथाय् छम्ह न छम्ह नाप मन प्यपुंका छ्वइ । मिजंत.धयापिनि माया न्ह्यःने च्वतले ला खःनि ।

जि दुने थ्यन । सेक्रेटरीयात नमस्ते याना । सेक्रेटरीं 'अँ ··· ···

दिसँ धकाः न्ह्यःनेसं च्वंगु मेच क्यन । जिगु मनया भाव ख्वाले गुलि पिज्वया च्वन जि मस्यू, नुगःया धुकुधुकु पिज्वया वःगु फूँ–फूँ सेक्रेटरीं ताइ धकाः ग्याः । उकिं जि भचा लिचिलाः तोजक फेत्तुना। सेक्रेटरीं 'बढाइ दु छितः', बम्बइ युनिभर्सिटी एम० ए० तकया निंति छि सदर जुया वल, लँ खर्चयात माःगु दां कन्हे काः फ्वासँ· मेगु दां लय् लय् पत्ति होस्टेलय् हे छ्वया हइ, का थुकी छगू 'सिग्नेचर' याना दिसँ' धकाः छकू भौं न्ह्यच्याका बिल । साइन यानाह्वस्या ल्हाः थरथर खाः, खःथे मखुथे साइन यानाः वं बोधार्थ ब्यूगु भौं नं ज्वनाः लयूलय् ताताः लुखां पिहाँ जक वया, वसिया उखें श्यामसुन्दरया सः थें ताल । जि न्हायूपं तिनि हाल, मन भारभार मिन । अले हानं सः वल, जिं न्हायूपं दुयाः न्यना । सः वयागु थें हे च्वं, अध्यनं मनं त्यःकल—'गनं वयागु सः वइ बम्बइ वना च्वंह्वस्या, सुं मेह्वस्यागु ज्वी ।' न्हायूपनं धाःसा धया च्वन—'सः ला वयागु हे खः' अले जिगु तुति पलाः छी लोमंकल, जि म्वाताहाँ दने धुन । जिं उखें पुला वःगु ध्व सः ताः थे मताः थे ताल—'छाय् श्यामसुन्दर भाइ, अपायूचो हथासं फ्वायागु ? निन्हु प्यन्हु च्वनाः छगू आवेदन··· ···'जिगु न्हायूपं पिलि गुत—'सरकारं सःता हसंलि छाय् बिलम्बः, अन च्वना नं ब्वनेगु, थन सरकारी कर्मचारी जुया नं ब्वने हे ज्यू, छाय् थः सरकारया आदेशय् हानं जिरह याना च्वनेगु ?' जिगु ह्व पीसे च्वना वल, ल्हाः थरथर खात । अले जिं भचायूक हे व सेक्रेटरीं बिया हःगु भौं फ्सुकाः नापं बँय् कुतुवन ।

—कलकत्ता १३।६।५६

(धर्मोदय १३।१ अंकं)

देलँमि

जि 'देलँमि' धकाः ला छिकिपिसं गि हे स्यू। न्ह्याह्मस्या काल-विल याय् माःसां अज्ज सुयां काल–विल कोछी मफया च्वन धाःसा ला जितः मसःतुसे मगाः, जिथाय् मवसे मगाः उकिं जि सुयां सत्तिके मयोसां सुनानं तापाके नं मफु। लँय् न्ह्याह्मसित नतूसां न्हिलाः 'खः गन भाय् त्यना ?' धकाः धया हे वं। हानं न्ह्याथ्य हे दुःख जूसां जि सुयातं धुल्-पुलुखं जुयाः दुःख नं ला ब्यू मजुया। खः का सुनानं ध्व ज्या छगू याना ब्युरे धकाः धाःसा जि ह्याः धाय् मसः, न्ह्याथ्य याना नं, न्ह्याथाय् वना नं लोगु ताःचां चाय्काः ज्या सिद्ध याना बिया च्वना, थुलि हे का।

थथ्य जि लँमि जुया जूगु सुं हे थःथितिपिनि स्वय् योगु मखु। जिमि थःछेँ भिचापिसं ला वने हे मज्यू न्ह्यावलें ख्याः थे नी थे यानाः थुलि तक धाय् धुंकल—'निनिया गय् जक लँमि ज्वी न्ह्यागु, लँमि जुयाः अपाय्‌चो गुलि फाइदा दु धका, मखु निनिया खेँ ओ हे नय् यो धयागु जूसा थन वक पत्ति निप्पःयां छपा यानाः खेँ ओ छुना बी !'

धात्थें ला लँमि जुयाया लव छुं नं दुगु मखु, ८ धू १० धू इधू थिधू जु, ३ को ४ को ति पाहाँ याइ, लखामन्हि छता कोसः बी मोक नय् दु, थुलि हे का, मेगु धाइ का पूछि धकाः बीगु मखु, न दां दांछि बीगु चलन दु, खः का दुरूम् धकाः बिया छ्इगु तुइसे च्वंगु पाय्‌मोह छमोह हानं लित बी यंके मो। ध्व फुक ला छगू खँ ल्हानाया ज्याला नं मगाः। दांगदरतसें जूसा पलख च्वनाः भोँ छकू च्वयाः गोतका गोतका दां क्या यंकइगु। उकीसनं जिया भिना वन धाःसा जिमि भाग्य धाइगु;

छुं जुयाः मजिया वंसा लँमि लाना बिल धकाः अज्जे तइ तिनि। तर मनया इच्छाया न्ह्याःने द्याः त्याःया छुं खँ मदु। उकीसनं जि भाःत मदुगु २० दँति मछि दय् धुंकुसां भाःत मदुसें निमें लँमि जुयाः भौमचा ल्हाः वनेवले. ग्वे व्यू वनेबले. लाखा व्यू वनेवले विशेष यानाः ह्वंकेबले व सपः प्याकेबले भौमचाया लयतां मछाःगु ख्वालय् लुया वइगु न्हून्हूगु भावना स्वम्वं जितः थःगु हे व्याहा जुया च्वंगु थें थःत हे सँ प्याका च्वंगु थें आनन्द जुया च्वनिगु लबः द हे दनि। अज्ज द्वचायकाः छेँ लिहाँ वय् धुंकाः धनेवले चच्छि व नाप दुगु थें. व नाप खँ ल्हाना च्वना थें. वं ह्मय् वास्या वास्या याना च्वं थें छु छु थें च्वनिगु, थ्व खँ सुनां छु स्यू। उकिं मेपिनि येमा वा मयेमा थथ्य छधू निधू जुयाः सिंत्तिलाक मनं मनं आनन्द-सुख ताय् दुगु ज्या जि छु धकाः तोते? मतोता, योपिसं म्व मफायूमा. योपिसं मही मा।

थुगुसी वुंगद्योया व्वाः मखनानिगुलिं थौं सुथे यल वना। द्यो थती थ्यना च्वन। द्यो चाःहिलाः सिन्हः छपला तिनाः लिहाँ वया। जोग्वाहाले जिमि फुकी तता छह्म दुगुलिं छको नाप लाना वय् धकाः ईखां वनगु. तिछुँ गणेद्यो जक पुले धुन, अन हुह्म मनूत मुना च्वन. थयूक स्वयां छह्म मिसायात मिजंतयसं हय् भुना च्वंगु।

व मिसा सु खः, भचा तापाःगुलिं ह्म ला मस्यू, अयनं गय् गय् मस्यु २।३ दँ न्ह्यः तन धाःह्म ततंमाया पीभतया म्ह्याय् भस्स लुमंसे वल—लाःसा व भचा ला थन थ्यना मच्वं ला? भचा सत्तिक वना स्वयां ला व्वाः छपातं वँच्चुसे च्वं. हिकु हिकु लना च्वन: ह्मसीके हे थाकु—व हे ततंमाया पीभतया म्ह्याय्! जि ला नुगः काँइया मिना वल, अन छु जुल स्वया च्वने मफुत, व मचा मखयूके मास्ति वल, उकिं काचा काचां अन गल्लिचां जिमि चिकि तताया थाय् वना छुया।

जिमि चिकिमाया ततां नं जितः आकाभाकां खनाः यानं हे न्हिलाः धाल—"अय्! गन वना वया? थन थ्यंक नं छु भौमचा-भीमचा ... ..." खँ पूमवंनि. जिगु व्वाः गय् च्वन थें मयु, व इप्पः

कन छाय् हु ज्वीका वया ? फेत्त् ·

अले जि न्हिले थें याना: भ्वाक फेत्तुना ·ःमः जिनः ला छु' मज् :" पचिचां क्यनाः धया - अनसं मिस्' छह्म हलया ज्वी सुकु-सुकु ख्वया च्वन छाय् थें. नुगः मछिनापुसे च्वं ?

वं धाल - ख्व. व हे न्ह्ह्म भौमचा ज्वी ' स्वल तं गय् च्वंक दाःगु. हि हे भः भः वः ।

उर्ग्वे धुर्ग्वे छकः स्वयाः भचा चीमलं धाल · विचरा या मांबौपिनि भचा मज्यू थें. थन थ्यंक बिया हल. व नं......ख्वया ला नःपिथाय् । निगित खँ जुल कि "दोछि दामं न्याना हयाह्म ला ग्वःन्ति छु" धकाः माजुह्मं लवाः—सवाः हे मव्यू । भाःतह्मं लात कि बाह्म मिक दाःगु । उखुनु छको ला ज्याभुलु पुखुली क्वाय धकाः नं वंगु रक्षामण्डल केन्द्रया मनूतयसं खनाः लित च्वना हल' आः नं अमिसं हे च्वना हःगु ज्वी अन आफीसे खँ ल्हायत । बिचराया प्वाथय् दुगु नं दाःजक दाःगुलि ला गय् थें मस्यु काहाँ वल धाल । संसारय् गन्बि छता ला ज्वी मन्यो वाः ।

अले जिगु मन चाःहुल—"अवश्य ख्व. व हे ग्वं यानाः मांबौपिनि अय् याय् थय् याय् मदयाः 'तन' धकाः र्ज जक थन थ्यंक बिया हःगु ज्वी । अथवा चूलाय् धुंकुगु ज्या अथे कोदः खनाः नुगः मछिना च्वंह्मसित खिपःसाःतयसं अनेतने ग्वँ ल्हानाः हेकाः सुतुक थन बिया हल ज्वी । धात्थें जिं ल्हाः मवंगु जूसा अथे ज्वी हे मखुगु । आः ला थ्व लँमि-ज्या याय् हे मखुत धायूला ?" हानं जिगु मन लिहाँ वल — जि ला वयात अथे ज्वीके धकाः यानागु हे मखु. वया लय्ता व सुख जूगु स्वयाः जि नं लय्ताय् सुखताय् धकाः जक यानागु. आःखः बिचराया जीवन हे स्यंका वी थें जुल ।

जि झमुकाः छकः तया ! जिमि चिकितता लिक फेत्त् वल - छाय् · व मिसा छं हास्यूला ? तःधं बःहायाह्म धाल थें मखुला व मिसा ?

जि व मिसा मखु ला धकाः संखा यायुगु थाय् हे मन्त । अथे भौया ख्वाः छुँया नी जूगु खनाः आः नं छकः व साहुनी खनाः वं

पिहाँ वल। व ग।३ हँ पुगांगु खँ नकतेनि जक जुगु थ सिखाया न्ह्यःने प्याखं हू वल —

खँ मेता मखु, छन्हू जि सुथे देके वना वयाकथं दंगु तरकारी छुं दुसा न्याना यंके धकाः लायकुली वनेत वसः हाकुगुलि सडकं वने ह्माः थें च्वनाः महाद्योल्यूने गल्लीं वनावले अन छखा छेँ ल्हना च्वंगु खन। छेँ बांलाः. ६ कवः ७ कवःति दइ, पिनें पिनें ख्वाः सिकाः च्वतय् नं मातनय् नं तिकाभ्याः थ्वयाः थौं वन्हेया छाँटं स्वपाः भ्याः छुना तःगु।

मेपिं ज्यामित सुं मव.नि, छह्म ज्यामि चा अप्पा दु मदु स्वेत थें नायो ख्वाः वयक दलामय् द्वाहाँ वनाः हानं पिहाँ वल। वयात निथाय प्यथाय् ज्यामिनायो जुयाः ज्याय् च्वनाच्वंगु खनागुलि जि भचा ह्मस्यू।

जि न्यना— अय् दाजु, थन सुया छेँ दयूका च्वंगु हाँ, गुलि बांलासे च्वं ?

व ज्यामिं न्हिलाः धाल--खः निनिमाजु, मैलानी साहुनीया छेँ।

जि - छाय् वया मिजंत सुं मदु ला ?

दाजुं जितः छको तूंक स्वयाः धाल— वया भाःतला अबले हे मन्त, कायूह्म ··· ··· अँ कायह्म छह्म दुगु ल्हासय्, आः हानं निला स्वलां काहाँ वइ, थ्व छेँ सिधयूव व्याहा यायूत थिकज्वी।

व्याहाया नां काःवले जिगु ह्म पीसे च्वना वल, स्वीदँ स्वीनिदँ न्हापा जितः पैनं विया हःगु लुमना वल। अज्यावले धास्थें व मैजु-लानी धाःह्म मखाः ज्वी, उखे मेगु करपिनिगु छें पिहाँ वल। अले व दाजुं हानं छको जितः स्वयाः व मिसायात खँ थ्वकल—खः ला मैलानी निनिमाःजु ?

मैजुलानीं आश्चर्य चायाः न्यन— छु धयाः बेखासिं छं ?

बेखासिं व हे का निनिमा जु, साहु मचा हानं निला स्वला त्वालं काहाँ भाइ, भौमचा स्वय् माल धयागु का अन निनिमाःजुयात।

जि भचा मछाः थें च्वना वल। व ज्यामि मेमेथाय् नं छेँ—ज्या यायां निथाय् प्यथाय् भोजय् नं च्वने धुंकल। छथाय् जि हँमि जुया

थाय् नं व भोन्ह् च्वना च्वंगु, उकिं जि लँमि धकाः वं बांलाक हे ग्यू। व गोको गोको जि नाप कुकुया नं वय् धुंकल हानं व क्या-ख्वी ग्वँ नं ल्हाय् मा ह्म।

उकिं जिं 'ऊँ धकाः पत्याः मजू पहः कयनेव वं साक्षी तय् थें यानाः साहूनीयात स्वत। साहूनीह्मम्हं धाल- खः धाःथें ज्यूपिं भिंपिं दःसा छह्म स्वया दिसँ रे पीभत!

जिं मनं ला हः धगा, नर दिनं स्वाः म्यंकाः धया—थौंकन्हे ब्याक्क धया थें मिसा मच्त स्कूलय् च्वना च्वंपिं, उकिं भौमचा ल्हायपिं सुसु दु, सुं हे मम्ही धुंकल।

मैजुलानी न्हिल गवले मम्ही छिं किपिसं जक, थन यँ देया ला अप्पा छपा छपा धया थें ग्यू छिं।

धाःथें ला खःगु हे खँ, बी मानिपिं म्हाय्-मच्त दुगु छखा छखा छें जिं ग्यू। खः धया, वह जि छुल पुलम्हं वइगु सुयां मदो।

न्ह्यागु थजु, जिं भाला हे मकाःसां ह्माः नं धया मवया। जिं मनय् तया— ल्हासा वना च्वंह्म कायमच, ज्वले नीन्यादँय् पाः ज्वी मखुत। उकिं भिन्यादँ भिखुदँ वः नीदँ दुपिं न्ह्याह्मसां ज्यू।

अले 'दिसँ न्हां भचा मय्जु!' धयाः जि लाय्कुली वना। अन तरकारी न्याना थाय् महाद्योया देगलय् त्वनाःसीँ कय् कय् किया तःगु खनाः मनय् छु जक लुया च्वन थाय् म्ह्यालापुसे च्वं।

× × ×

गुखुनु जि वना वया, उखुनु निसें तःधं बाहाले च्वंह्म लतंभाया पीभतया म्ह्याय्या खवाः चक्कं। ख नं चक्कने माःगु हे खँ, अवले हे जितः मांह्मसें धया तःगु 'गनं ज्यू थाय् खः थाय् छथाय् दःसा चूलाका ब्यु।' आः छह्म ल्हासा साहुया कलाः ज्वी दइगु जुसेंलि छु खँय् लयूता मवइ। उकिं जि वँक पत्ति तप्यंक जि नाप खँ ल्हाः मवःसां पुलुक्कतु जिगु पाखे कल्म।चायापुक स्वइगु व छतानिता तिसा- वसःयः खँ व न्हूगु छेँय। खँ ल्हायबले लयूतामिखां स्वइगु जिं वांल क हे खं। ख नं

अज्याागु १८।२० दँया वयस्य् अथ्य हे ज्वीगु खः। जितः नं ल्हाः वःबले, तिसा- वसः दयका बी धाःबले, हानं थथ्य च्वं, अथ्य च्वं धकाः धाःबले गय् जक च्वंक मन चंचं धाया वःगु- थय् च्वंह्म ज्वी, अय् च्वंह्म ज्वी, जि ख्वनेव थथ्य स्वइगु ज्वी, अथ्य न्हिलिगु ज्वी। जि निं न्हापालाक नतुइ मालिगु जुइ ला बा वं निं नतुइगु ज्वी। जि ला सीसां न्हापालाक नतुइ मखु इत्यादि खँ गय् च्वंक दापां दापां मनय् बुया वःगु। हानं ल्हा नं जि थ्व खँ सियाः हे वयात ल्हानागु, मेमेपिं स्कूलय् ब्वना च्वंपि ल्हाः वंगु जूसा मांबौया बी यया नं मचातय् योपिं सु दु सु दु धया थें मचां ह्म मखंकं जातः पित वी छाति मखु, ल्हासां काहाँ निं वथकि धया हइ।

न्ह्यागुसां आखः ब्वना मच्वंह्म मचा ज्गुलिं व बौह्मस्या भचा मछिना वया च्वंगुलिं निधू स्वधू वनेवं मांह्मसें तीजक जातः बिया हल, थ्व नं धया हल—'जिमिसं छुं मस्यू, छिं स्वयाः यःथे याना दिसँ।' जिं नं अमि धाय् मछिंगु खँ थ्वीकाः 'व ला जातकं जक त्वत धाःसा निखा छें छखा छें मखाः लुँ १०।१२ तोला व मेगु नं ······ माः माःगु फुक्क जि वनवस्त याका वी, छिकिपिसं छुं धन्दा काय् मो' धकाः भलसा नं बिया थका।

अथे हे छन्हु जि मवावाहाले लुँपौलक्ष्मी तताया थाय् छको वना, व हे मैजुलानीया काय्यात वया ग्ह्याय्चा छह्म ल्हाके धका। खँ ल्हाल्हां जि मैजुलानी साहुनीया नां न्ह्यथनाबले लुँपौततां धाल—धात्थें व साहुनीया अपाय्स्त छें छाय् ल्हनाः सना च्वंगु ल्याः, भाःत मदुगु वःदँ मछि दय् धुंकल, काय् म्हाय् सुं दुगु मखु।

जि आश्चर्य चायाः धया वया काय् ल्हासाय् धाःगु मखुला?

जिगु ख्वाः स्वयाः लुँपौ तता न्हिल—लाःसा वया काय्यात भौमचा सा ल्हाः मजुया ला छ देलँमि या?

जिगु झुतुई ई गन, जि छुं नं सिसः बी मफुनि, जि थये थःगु

आशाय् खंदा गु खना: आताहाँ स्वना च्वन निनि. लुँपौ तनां ख्वा: स्यंकल — विचराया काय् ला द हे मदु. म्ह्याय् छम्ह दुगु नं मंगु ३ दँ ७ दं हे मयाय् धुंकल। हानं छाय् छँ-छिँ ल्हना: मना च्वन मस्यु। ला:म्ना भा:त सीगु दु:ख लोमंकेत ला. मस्यु !

जि ला सिख्वां छुं हे मच्वन. पत्या: मज्वीत नं थुलि च्हि दृष्टान्त बिया: धा:बले पत्या: मज्वंगु थाय् हे मन्त। अले जिगु तं अन छुय् थन छुय् मन्त. छको ममुका: तया: 'बने ग्हे लुँपौना ?' धयाकथं जि पिखां वया।

लँय् वयाह्मम्या लँ हे मिखां मखं. व साहूनी खना: तं पिहाँ वया च्वंगु दु. दु— "छको खुनु ख्या: यात. मोल धायुका. हानं नं 'जात: छथाय् तिनि क्यना स्वया. मेथाय् छको नं क्यना स्वय्. मेगु नं छगू निगू द:सा स्वया दिसँ रे' धका: हुले याना हय् म्ह:ला थपायूनो लुँपौ तताया थाय् मछालापुक। ला:सा व साहूनीया नं लुँपौ तनां धा:थें भा:त मदुगु दु:ख तंकेत थ्व छेँ-छाँ ल्हना: सना च्वंगु ला. वा थथे ख्या:-खी याना: वया सन्तान मदया: शून्य जुया च्वंगु जीवने छुं समययात सां काय्यात भौमचा स्वया धका: भा:पा: सन्तानया पाखें ज्वीगु सुख ताया: लुदना च्वंगु ला छुछु, थ्व खँ सुनां छु स्यू !

हानं जिगु नुग: पंह्मइ थें च्वना वल—"उकीसनं थ्व खँ सिल धायव विचरा व लतंमाया पीभतया म्ह्याचं गय् जक च्वंक नुग: मछिंकइगु ज्वी। जि वांलाक हे लुमंनि. मिखाय् हे लुयाव:नि वं जित: छको अ:ताहाँ स्वया च्वंगु. जि ला भसंक वन— 'जि लिलाधू हे मवनानि जिमि वयात नँ हे मतुयानि. छको च्वाक्क मिखा चूलाना: वं जित: स्व:गु गवयूत नि गवयूत. जि नं गन ध्यं गन थ्यं. अहँ आताहाँ स्वया च्वना।' ला:सा वं नं जित: व ल्हासा साहु धका: ला मच्वंला ? अयनं छु याय् वौह्मस्या दथु अंग: ब:म्हला गुलि याना: काचाक गनं कोछिना: बिया छ्वय् मफया च्वंगुलि वया मने म्हाप हे दु:ख ताया च्वंगु थें, थ्व छगू सम्बन्ध ज्वी त्यना: मांत्रीपिनि वोह नं

भचासां याउँइगु जुल धकाः थें गुलि लयूलयूताया च्वंह्म मचा। आः थ्व खं यानाः मिमां कुतु वःह्म थें ज्वी। जितः नं ला अबले छथाय् जातकं मत्वः धकाः जातः लित बी हःबले गय् च्वंक नुगः मछिंगु, मिखां ख्वबि वःगु पनां पने मफु, म्हंदै म्हसुकाः ततं ह्वाँयूक हे ख्वय् त्यनागु पासा छह्मस्यां गःचाः ह्यू वनेत सःतः वयाः गा छपु पाच्छायाकथं पिहाँ वया छ्वया। आः ला जि व साहुनीचित बाकि तय् मखु, वं स्वय् जि लँमि जक ज्वी सः धकाः च्वन जुइ, वयात जि थज्यागु वचं न्यंका वी वया जन्मकाछि ल्वःमनि मखु।"

जि पलाः ततः पलाः। उयरिमे आज्जुद्यो पुलाः मखने ध्यने धुंकुगु। अले जि महाद्यो चाःहिलाः गल्ली द जक स्वया व न्हूगु छेँ ला कथ्यंक दुना च्वंगु। अन ह्वल ह्वल मुना च्वंपिं मनूतय् 'ह्मिगः तिनि पलि च्यूगु छेँ थया!' धकाः हाला च्वंगु। थयूक स्वयां व हे लतंमाया पीभतया म्ह्याचं व चा-अप्पा दोंया न्हाःने भ्वाताहाँ दनाः आताहाँ स्वया च्वंगु। वया मनया तासया छेँ नं अथे हे मत्वाः दुन ज्वी। उकिं वयागु ख्वाः चूलाक स्वय् म्यानाः लिफः जक स्वय् त्यना वं जितः खँ हे खंकल। वं थज्याःगु तालं नयूथें स्वत — वया आशां दाःगु मनया द्विपा वया ख्वालं बांलाक हे पिज्वया च्वंगु दु। जि ताउत वया ख्वाः स्वया च्वने मफुत. नं-निं मवासे सरासर लिहाँ वया छ्वया।

छेँ दनाह्मस्या चच्छि न्ह्यः मवः। कन्हेखुनु न्हापानं हे छू छु मनय् ल्वीकाः मैजुलानी साहुनी नाप लाः वना। व हे उखुनु पिहाँ वःगु छेँ मातनयूसं सुग्वूचा छपाते स्वय् हे कन्ना चायापुसे च्वंक फेतुना च्वंगु। वयागु व अवस्था खनाः छेंनिसें ग्वया वनागु खँ फुकं तोफिल। स्वय् हे खुंप्वाले लाःह्म खुँ थें जि खनाः ग्याः वंच्छ मछाः बच्छि यानाः स्वया च्वंगु, धात्थें जितः अथे धोँलानागु पापं वया छेँ दुंगुलिं क्षमा फवना च्वंगु थें। जि थुलि जक धाय् फत- स्वय्, जातः बिया दिसँ!

वं नं म्हसुकाः छकः तयाः छुं छां मधासे कथाय् दुहाँ वनाः जातः कयाः बिया हल।

जातः ज्वना वयाह्रस्या फमाद् ज्ञुल—आः अन वनाः छु धाः वन्हेगु ! जान्कं जक सतो धायूगु ला· अथवा वया कायू हे मदु धाल; जितः हा जक हायूहुगु धकाः तप्यंक खँ ल्हायूगु ! जि छुं कोछी मफुत। छको छको म्वायूसे खक ज़ुक म्वँ मकनां धया वी धकाः मती वःसा छको छको व सचाया न्ह्यःने गयू खँ ल्हायू धकाः ग्याना वइगु। जातः धाःसा लित वी मयंकुसे मगाः; उकिं ग्याः चिकु पहलं जि ल्हतंमाया पीभतया थायू वना। भाग्यं सचा न्ह्यःने मदु। जिं हथायू पथासं 'ञिचरा साहुनीया ह्मीगःतिनि पलिं च्यूगु छेँ ह्मिगः दुन खनी, उकिं जात निं लित कया हया' धकाः जातः वत्ता जं पिकयाः तीजक वँयू दिका। जितः छको कन्ना चायापुक स्वयाः जातः—वत्ता ग्वाखयूसं तयाः भसुकाः तल छु यायू जिगु कर्म हे थज्याःगु दिसँ !

अले जि 'आसे, आसे' धायूक 'ख्वाः हे मस्तिलानि; दनाखतनं जातः छको कयाः जक व्यू वयागु'; धकाः तोह तयाः स्वारामारां विसि वया। तर मनयू व हे मचाया ख्वाः जक लुमना च्वन; तोफ्यूगु हे मखु।

हरे, थौं व हे मचाया थज्याःगु अवस्था नं थ्व मिखां स्वयू माल ! जिं थ्व लँसि—ज्या याना मजूगु जूसा; वयात अथे ल्हाः मवंगु जूसा थ्व बाखं हे छिकपिन्त कने मालि मखुगु ला ? मने धौ· बजि वायकाः जि यलं लिहाँ वया।

—३०।१।६० कलकत्ता

घःया वरदान

थ्व थाःगाः मदुगु संसारय् दुःखं जाया च्वंगु दु धाःगु धात्थें हे सत्य खः। व दुःखय् नं योह्म नाप बःया च्वनेगु व मयोह्म नाप ह्वना च्वनेगु दकलेसकले मयइपुसे च्वंगु दुःख खः। गुलिसियां योह्म नाप वाय् मालाः ख्वयाः ख्वयाः जीवन ह्नाच्वन, थुखे जि अभागीया मयो ह्वँह्वं बाज्यो वंकाः याकःमिसा जुयाः दुःख भोग याना च्वना। सकसितं समयया घःचाकं उत्ति ग्यंक वयला यना च्वंगु दु। मचां ल्यासे, ल्यासं जिथि जुया वना च्वंगु दु, उकिया ल्याः चाः मदु।

छु याय्, मांबौया गरीबी अवस्थां यानाः जितः भिच्यादँचा दुबले स्वंखुदँ मछि दुह्मसित बिया हल। सकसिनं बुढाभाःत धकाः गिजे नं यात। अथे नं न्हाशं लाःवला ला साप माने याना तल, जिमि क्यहें भत नं चा हे हिनाः इले ब्यले नका त्वंका च्वंगु दु। उकिं माजु मदुसां जितः च्वनेत छुं ह्माइपु, मछि मजू, छाय् धाःसा व नं जिगु दुगछि जन्म दुह्म: जिमि मांया जोह्म। उकीसनं मिजनं बँय् हे मतय् थें माने याइगु द हे दनि—गोत्वाः गोत्वाः पसिं, जिनंजि लं, लाछिं मलाछिं मह्नि, पोष्टिगं पोपो न्याना हइगु, उकिं जि लाछिं मलाछिं थःछेँ नं मवना। तर व फुक धया थें वसः जिमि क्यहें भतयात जक लोगु। उकिं व वसतं तियाः जि ला थः ल्यासे व व बुढा धयागु नं लोमन, ल्यायूह्म ल्यायूह्मत खंसां लो नं मवन। व बुढा हे जिह्म साक्षात स्वाःद्यः थें जुल।

निलाति लिपा दिगुपुजायात जिमि क्यहें भत वन। जि याकःचा जूबले भचा ह्माइपुसे–ह्माइपुसे च्वना वल। छेँ अपायूचो ज्या छुं दुगु

मखु। उकिं भुनूज्या सिथयूव जि न्हिच्छि ल्हा: पोचिना च्वनेगु। आ:या:पिं मिसा मचात थें सफू-सिफू स्वया च्वनेत जि आस्व: छग: हे स:गु मखु; न छुं थाय्-थीगु ज्या हे स:। व हे मामं विया कपाय्‌वने धया थें जजंका काय्‌गु, इता: वाय्‌गु, ल्पते म्वीगु ज्या स:, व ज्या थन याय् मा:गु मखु। उकिं न्हिन्हिं मने अनेनेगु खँ लुया वया च्वनिगु-पा:ग्रापिं गुलिस्यां भा:तं साप हे येका च्वंगु, गुलिस्यां वना: म्हिला मफुवं मचा बूगु व असि सकस्यां धया थें भा:त ज्वलिज्व:गु। अले जि ह्म चिंकतु भिनिगु। उकिं छको न्हिको म्यालय् च्वनेगु जिगु वानी थें हे जुल। थथे जिगु जीवनया गोदँ मछि जि मचायूक फुना वन। अयूनं जि मचा छता मदु।

छन्हु, जि भयालय् च्वना च्वना। लँय् मनूत जुया च्वंगु दु। बुढा बुढी-मचात जक मखु; आ: थें पांपां ज्वीगु चलन मदुनिसां ल्यायूह्म ल्यासेत नं जुया हे च्वंगु दु। अज्या:थाय् जिमि मिजं व:गु यानं हे खना: जि दुपिना, त: वं खं थें जिं मस्यू, भचा ख्वा:या रंग पा:। थाहाँ वयाकथं उखे थुखे छको चाक:मकलं स्वत; छुं-छुं मधा:, सुंक वस: तोता: ख्वा:खी सिल, वेलि याना: द्यन। उखुनु मेगु छुं खँ मजू।

उथाय् ताल्लाया बखत जूगुलि चान्हे भया: चायूका: धने मा:। छन्हु क:मि ब्वना: जिमि व दुहाँ वल। कथाय् दराज छग: ताय्‌गु, भुलूयात जालि तया: दराज छग: दय्‌केगु ज्याया नापं लँय् कस्व:गु कथा:या भयालं चान्हे खुँ-खाँ गया वइ धका: तोह तया: स्वपा: भ्यालय्‌सं नँया दरालि ताय्‌गु ज्या नं वाना छुत। धात्थें कन्हेखुतुंनिसं क:मित निह्म वया: ज्या यात। ६।७ न्हुं ज्या सिधय्‌का नं वन। वं स्वय् थथे दरालि दसेलि जि भ्यालय् च्वांनि मखुत धका: मनय् तया च्वन ज्वीमा:। तर जि न्हिच्छि छु ज्या याना च्वनेगु ? सुथस्या नँज्या १२ बजे ला सि हे धइ। पलख भ्मास फी थें छको न्ह्यलं ब्वा:सां २।३ गू

घएटा ला जि व हे भ्यालय् खोरे कुना तःह्म धु थें दरालि ह्लतं लँय मस्वसे च्वने मफु। डकिं मं लँय् बइपिं मिजंतय् अर्थ च्वाक्क खनिगुया सिवे दरालिया दुने थ्यंक च्वंह्म जितः पुलुक्क खनिबले सु थें छु थें धका: लिफः स्वय् माःसिति वइगु हे जुल। लिफः लिफः स्वया वनिगु। जिं नं आकाशय् न्ह्याना च्वंगु तःकू चिकू सुपाँय् स्वय् थें स्वया जक छ्वय्गु-ध्व व धका: सीका तायका च्वने लाःगु मखु, खः गबलें गबलें छह्म निह्म ह्मस्यूपिं, थ थितिपिं नं वः, आपाः ला ह्ममस्यूपिं हे जक। छको दरालि ह्लतं दकले न्ह्यापा लाक्क खने दइथाय् लाक्क छह्म मिजं लँय् वया च्वंगु खन, वं थँ मस्वःगुलिं जितः मखं। जिं खने दतले दरालि ह्लतय् मिखा दिका: दिका: स्वया छ्वया। अबले हे जिमि मिजं दुहाँ वल। यानं निसें भ्यालय् मिखा ब्वया वःगु थें—जि दरालि ह्लतं स्वया च्वनागु खन ज्वीमा:। थाहाँ कयाकथं तुति बस्वात—सुयात स्वया च्वनागु बेमान् ?

जि थारा न्हुल, थयक स्वयां व। अले जिं तुरन्त खँ ज्याना: धया—क, गपाय्चोग्याक करपिन्त, छ वइगु ई जुल धका: छको स्वयागु का।

वं वाकुछित-खइ, का धा, सु सजंभाजु म्हाइ धका: पिया च्वनागु ?

जि सः चीसः याना: धया—मती जक तयागु दःसां थौंया चा मत्वीमा !

वं काचाक्क लप्पु ज्वना: सःलाः भ्यालं क्यय् बँय् बस्वाना: धाल—छु धया: ?

जिं छुं हे लिसः बी मलाःनि निथु लाकमं नं च्वात। अले ला जि थःत स्याःगुया सिवे जःला खःलातसें ताइ धका: धन्दा जुल। नं निं मवासे अनसं बँय् भोंसुना बिया। लिपा 'हाकनं जक भ्यालय् च्वँ छन्त !' धका: वसः हे मतोतुसे धारा धारा पलाः छिना: पिहाँ वन।

शुकथं अष्टमि पुन्ही, एकादशी धका: गनं दुके छको वन वा गःचा:

छ्चाः हूवंसां दाइगु। नखः चखतं नखल्या वनाः छु' जात्रा-जित्रा स्वया वःसां दाइगु, जितः मदुःगु बो मन्यूगु दिन हे मदु धासां जिल। उकिं जिगु ह्मय् न्ह्याथाय् स्वःसां गनं कचिघाः, गनं घाःवू, गनं हिमवी प्वंगु थाय् मदु। जःला खःलापिनि नं जितः दाइगु, जि ख्वइगु न्यनेगु थौं कन्हे रेडियो खँल्हा-वल्हा न्यने थें ज्वी धुंकल। उकी च्यूता तयाः ल्वापु छूयंवयूगु वा विचाः संचाः याः वय् माःगु हे मखय् धुंकल। धात्थें धाय् धाःसा जि स्याः च गु हे मखुत, मं अःखः वं करिसक ल्हाः ज्वनिबले व हे भयालं खंह्म मनुखं ज्वंगु थें न्ह्याइपु तायाः जि दाखां हे ज्वी धुंकल। अयूनं जि ख्वाः छ्पाः फोगु, ख्वालय् जि गबलं दायूके मविया। छाय् धाःसा विधातां जितः न्ह्याक हे क्ह्यंगु भाग्य विया तःसां द्यवं जितः ह्मया थां, बां जक मखु लाइं नं गाक विया तःगु दु। उकिं जि व द्यःया वरदार स्यनि धकाः ग्याः।

थथे कसा ननं छन्हु नेपालय् तःदँमछि लिपा पञ्चा'दां न्याल। द्यः कत हइखुनु सकस्यां धया थें लिननाः। वाजंखलःतय् बाजं यंकेत व्वाँय् व्वाँय् च्वयूकः जुया च्वन, स्वःवनिपिनि नं इले हे छेँ न्या सिधयूकेगु तनखन् याना च्वन। जिलः अपायूचो ताःहाकः छेँ न्या दुगु हे मखु, चिप निपाः सिलाः भोपुयाकथं उखेसं च्वंह्म हीरामाया तताःजु पासा ध्वयाः महाद्यः पावंती क्स्वःगु फले च्वनाः स्वः वना। द्यः थःने पाखे न्या-ल्वहँः चाःहीकाः हया च्वने माःगुलिं अन ध्यंबले भचा लिवात। पंयूताः खलःत नं व्यासंलि द्यःया नाप नापं द्यः काःवःपिनि तिसावसःया खँ ल्हाल्हां जिपिं द्य सँहाःहू धायूकाः लिध्यन। छेँ ला जिमि व खापा मचाःगुलिं मि जुयाः लुखा कस्सं च्वना च्वंगु खनी। भ्वाँयूक छकः जिपिं निह्मसितं स्वत। जि खापा जक चायूका विया स्वाराक दुहाँ वनाकथं हीरामःया तताःजुयात 'भासं न्हं' तताःजु धकाः धाय् जक त्यना, काचाक ल्हाः ज्वनाः सालाकयाः छेंली बस्वाय् धुंकुगु। हीरा-माया तताःजुया 'क, छाय् छाय्!' धकाः धयां च्वनतिनि, गोथु गोथु लाकमं न च्वःय् धुंकल। उखे तताःजुं 'छ्ह सना दियागु ल्याः व?

जिपिं निह्मं घः छकः म्वया वयागुली नं अथे कसा याय् त्यःला ?' धकाः धया च्वंगु न्हात हे तःगु मखु। जिगु ह्मं स्याः मचाय् धुंक्क लिसे जिगु मन नं लज्या मचाय् धुंकल। उकिं अन न्ह्यने हीरामाया तताःजु दु धकाः भचा हे दरभर मकासे जिगु ह्युतुं छ्वाराक पिहाँ हे वल— 'धुँयात कुने थें नँया दरालिं जिगु ह्मयात कुला तयू फयूवं कवेतलें छुं धन सम्पत्तियात न्ह्यूबः तालं म्वयाः म्वथना तइ थें मनूतय् मनयात नं वांवांला गु निसा बसतं जक योचिनाः कुना तय् धकाः जुया ला छं ?' अले छु म नि, व ज्वना तःगु ल्हाः भं स्याक ज्वनाः 'छु धयाः वेश्या' धकाः हाकनं लाकामं कि लाकामं च्वात। हीरामाया तताःजुया 'कारे, कारे!' धकाः म्वाहालि फवना च्वन। जि नंनिं मवासे मिखा तिसिनाः व हे छको भयालं खंह्म मिजनं कातुक ल्हाः ज्वंकाः गन थ्यं गन थ्यं जुया च्वना।

भचा लिपा मिखा चायूका स्वयां अन पिने ला हूल कूल हे जुया च्वंगु। स्वाःछि मुनाः जिमि बुढायात हय्भुनाः ज्वना तःगु व गुलिगुलिसिनं धया नं च्वंगु 'थः जक भ्वाकलयू दुनां मगाः छं जिमित नापं सकस्तिं साःहनाः यंके त्यनागु ला ?' अले छु मानि छह्म भचा हारां ख्वाः वःह्म ल्यायूह्मं बुढाया गःतां भातापाता यानाः धाल—'का नुः छन्त थौं ला लःल्हाय् मयंकुसें तोते मखु, छन्हु मखु निन्हु मखु, दाय् धकाः नं अपाय्चों दाय् धयागु दु ला।' हानं जिथाय् स्वयाः धाल— 'का, तताःजुयात नं अस्पताल हे यंके माल।' जि छु धाय, तीजक फेतुनाः 'छुं मजू!' धकाः धया। तर जू मजू जि स्यू, हानं बाःछि नं जि थाहाँ काहाँ ज्वः फइ मखु। अज्याथाय् उखे चुकयूसं च्वंह्म कंपाउंडर छह्म नं गन इन्जेक्सन यानाः वःह्म थें व्याग् ज्वनाः थ्यंकः वल। अले अन भचा स्वालं हनः तःह्म बुढाम्हं धाल—'म्वाल बाबु, तोता ब्यु, आवंलि अथे याइ मखुत का, कंपाउंडर भाजु, अन दुने छेली रवः छु छु याय् माल याना ब्यु।' अले व ल्यायूम्हं 'का म्वाल, अन बाःनं धयादिल; हानं जक छं थथे सँ, छंगु जा मबुकुसें तोते मखु' धया सरासर

वन। मेपिं नं छ्हा छ्हा चायां सकलें वन। कंपाउंडरं अन हे पुचिक फेतुनाः ल्हातय् तुनी च्वंगु घाःचो इन्जीटं ह्याः वासः इसः तयकल, निगू चक्कि वासः नं नकल अले ' जि हनिचा दय्, आः तले भाया च्वना दिसँ" धयाः लिहाँ वन। जि जक तीजक हॅ रामाया तताःजु वःकाकां थाहाँ वनाः।

जि वांलाक मज्यूतले न्हि न्हि वासः तयकः वइगु इले लाक हीरामाया तताःजु वइगु। कंपाउंडर वंकाः नं गवयूत च्वना वनिगु। व नाप खँय् खँय् जि सीका व हे नयालं खंझ, भगवान्यः हःखुनु नाय्-खिचा मुक्का वःझ मिजंया कलाःझ धाल्थं दै वांलाः, हानं भिं नं नाप हे भिं। उकिं व निजनं वयात यः थें माने याना तःगु हँ। अमि त्वालय् लाखे सुयां निह्न स्यपूया विषये छुं खँ वल कि 'अपिं थें ज्वी माः' धकाः धाइगु हँ। उकिं जि भं नुगः स्वीका च्वनेगु—जि जुलं शुद्ध मिच्याक ल्यासेवलेसंनिसें थौं निदँ पीदँ मछि दयकाः तक नं वं 'थःगु स्वालं थः हे ग्याः' धया थें न्ह्यावलें तमं जक क्यना ज्वंगु, ख्याः खी याय् धयागु ला छखे तिः गवलें खँ सम्म नं भचः न्हिलाः ल्हाः धयागु मस्यू।

त्वालय् अथे सकसिनं स्याना तःगुलि लिपः जितः दा ला मदाल, तर न्हि न्हि सिं सिं धायूकाः लाक म्हुतु वायूगु मतोतु। छन्हु वहनी जि जा-जि बुकाः अथे च्वनः च्वना। न्हिन्हिया सिवे भचा लिबाय् धुंकुगुलि खापा छको तिना नि थके धकाः काहाँ वयागु छेली जक थ्यन, जिमि व पलाः छीथं मछी थें यानाः तुखाया न्ह्यःने थ्यंकः वल। तुखां द्वाहाँ वयाकथं जितः कातुक ज्वन। जि ला 'का, थौं हानं सास्ति नय् मालिगु जुल' धकाः भसंक नं वन। तर छुं मयाः, जितः बः कयाः विस्तारं पलाः छितः। अले जि 'छाय् छु जुल ?' धकाः भर बियाः धयूधयू पुनाः थत यंका च्वना। वं 'मःयुः इङ्कसे च्वना वयाः पलाः छी हे मफु थें च्वंगुलि न्हि न्हच्छ धू जुया च्वनागु लँ नं गपाय् हाः गपाय् हाः जुल' धकाः बल्ल बल्ल च्वत कथाय् थ्यंकल।

अन लं-लिं हे मत्वसे ला का जक तोताः मुजा नापं म्वारातुझ

जा छकोलं ह्लिह्लि तिल्ल प्यंकल, नं-निं मवाः। अले जि इप्प कनाः हाला। न्हापां ला सकस्यां मनय् 'हानं दाल ज्वी' धकाः च्वन थें सुनानं खः मवः। लिपा 'मजिल मजिल' धकाः नःकोमछि हासेंलि हीरामाया तताःजु व मेपिं निह्ल-स्वह्ल मिजंन नं थ्यन। तुरन्त अमिसं ह्लापां फूफाः वैद्य व डाक्टर नं सःना हल। फूफाःनसं च्वयूयागु दोष धाल, डाक्टरं छुखे मस्यु रोग धाल। वासः हल। इन्जेक्सन यात, छुछु यात छुछु यात सकतां सिति, जिं। बुढां नवाःगु हे मखु, याःया थे याकाः त्वलहँ जितः जक स्वया च्वन, च्वनं। जि नं नुगः गय् गय् काइँया मिनाः गथि गथि चिं थें जुया वल-आः थें वं ह्लिग ह्लीग उखुनु उखुनु, अबले अबले नं स्वःगु जूला जि गन थ्यं गन थ्यं ज्वीगु थौं नंवाय् मफय् धुंकाः स्वया च्वंगु खनाः जिं पी मफुत। तुति उसिउसि याका च्वच्वं हे निफुति ख्वबि वया पालि ला हे लात। वं ख्वाउँ चाः मचाः मस्यू, जि काचाक भसुकालं हुया छ्वया।

पलख लिपा थःपिनि कुनः सिति वं खनाः डाक्टर, कंपाउंडरत सकलें ख्वाः ख्यूँसे ख्यूँसे तयाः चिला वन। जःलाखःलापिसं जिमि बुढायात काचाक गां फायूका बिल। अले जि नुगः तय् मफुत, जिगु ल्हाः कसिक ज्वंगु थें जितः त्वलहः स्वया च्वंगु थें जक च्वना च्वन। जि ह्लाँय् ह्लाँय् ख्वया बिया। हीरामाया तताःजुं कस्सिक घय् पुना तल।

दू माः ओछि हीरामाया तताःजु जि नापं घना बिल। जितः ख्वयूके मस्यू। वं थःनाप भगवान् यः स्वया बयाखुनु अपायूचो सास्ति याःगु खँसांनिसें जि दसा नःगुया कारण वं थःत हे भा.पा च्वं थें च्वं, छाय् धाःसा न्हापा न्हापा नं निको प्यको व लिसे जि गुह्येश्वरी–पशुपती, मञ्जुश्री स्वयंभु नं वने नं, लिहाँ वयाः कसा नं नय् नं, तर वं जितः दाःगु मखं; अयूनं छकलं हे कुगाक खंबले न्हापा न्हापा नं अथे हे ज्वी धकाः अन्दाज यात ज्वीमाः। उकिं व दूगुया दूपं पुले थें जितः विचाः संचाः याना च्वंगु ज्वीमाः। आखिर व नं ला मिसा हे खः, छह्म मिसाया दुःख सुख वं नं ला सि हे सी। उकिं दूब्यंके धुंकाः नं

धूसधू व हे वः, उखे थुखेया खँ ल्हानाः जिगु दुःख भचा कलाका त्रि हे न्यू। जितः यः थें च्वंगु सीकाः व िं मनाल लँय् खंह्म मिजंयागु खँ नं उथेतु कं। उकिं जि लस्या मचुंनिबले हे व मिजंया नं कलाःह्म सीगु, कलाःया विरहं नसें मनसें यानाः व न्यू व कँय् जक च्वीका च्वंगु व आः तक नं छें पिहाँ हे मवःनिगु खँ नं न्यिल। अले जि गबले लस्या सिघइ गबले पिहाँ वनाः छको जकसां व मि-मनूया ल्वाः स्वय् धया थें जुया च्वन, छाय् धाःसा वं थःकलाःयात जक माया यानां च्वंगु मखु आः थःकलाः मदय् धुंकाः नं तस्वीर नाप दुःख सुख न्याकाः मन तया च्वंगु दु हँ। स्कीसनं व दुःखा दुह्म मनूखं जितः छको नं कन्सिक ल्हाः ज्वनाः प्राण रक्षा यानागु दु। व खँ जि थैं थें मल मल लुमंनि।

खँ भचा पुलांगु, जि अबले १६ दँ जक फुत ज्वी ल्हुतिपुन्हीखुनु सुथय् स्यूँ लंनिसें हे खुसि थँ न्ह्याना च्वं थें मनूत थँ न्ह्याना च्वन— गुलिं अनेतने बाजं थानाः गुलिं धकिचा खानदान ज्वनाः। उकिसनं गुलिं गुलिं ला ल्वाः हुया कथं गलः ह्वी धया थें जामाच्व नं सीकेगु लःत्वंकाः धर्म नं कमाय यायगु धया थें ज्वाल-ज्वालथिक वुया तःगु घलय् जायक जायक बीर धाराया लः कुबुयाः वनाच्वंपि नं दु। धाःथें अबले आः थें छुं सेवा समिति बा स्काउट धाःगु नं छुं मदुनि, थथे धर्मया चेस्ना तयाः ज्या याइपिं मदुगु जूसा मनूत अन तांन्वेकाः वाथा वाथा कने मालिगु ज्वी। न्ह्यागुसां जिमिगु छेँ क्षेत्रपाटीसं जू लिं स्यूँ लंनिसें थ्व फुक सः ताया च्वन। जि जामाच्व छको हे वने मनंनिगुलिं जिगु मन नं अपिं नाप ब्वाना च्वन— जि नं छको सीकःवने दःसा ज्यू। तर वनेगु सु नाप, छह्म निह्म वनिपिं दुगु स्यूपिं नं ह्मिगः छुं धया मतया-गुलिं वने हे धुंकल ज्वी, व नं जिगु छें नं थःने पाखे च्वंपिं थथे घः तुइ तुइ धायकाः तक नं थ्वः थ्वः मनूत कालाकुलु हाहां वनां च्वंगुलिं जिगु मन मच्वनाः मांयात धया— यमा, ल्मी नं थौं जामाच्व छको वने हु रे।

मामं 'छु वँ धकाः न. न छुं पुजा ज्वलं ह, न छुं नय्‌गु ज्वलं हे. गय् वनेगु ! अथे वने माःसिंति बाःछाःगा छिगु तु धाय् मोला ?' धकाः छ्यँः संकल। हालं छु मनय् वल थें अस्यु जिगु छ्यँसे च्वंगु ख्वाः स्वयाः 'धात्थें छु वँ हे वनेगुला ? का वनेगुसा थत्थें ख्वाःखी सिलाः वसतं त्यु· जि स्वां लिफोसां ग्यया वय्, घुपाएं निपु ला उखुनु तुला तयागु दु '' धका' धयाः धकिचा छपाः ज्वनाः क्वहाँ वन।

जि नं लय्‌लय्‌तातां तुरन्त ख्वाःखी सिलाः समाः याना नं नित्वाः स्वत्वाः पसिं हिलाः पसियात ल्वःगु पत्ती लं नं फी धुन। अयूनं मां मवःनि। अले गा' नं न्यदा हे च्वने धकाः निपु स्वपु गा पिकया, मामं 'गोपु गा पिकया च्वंगु' धाइ धकाः छकी मध्ये थःत योगु धाकाया गा छपु पिकयाः संधू जक तिना, मांया ला धकि जायूक स्वांसि तया हय् धुंकुगु। वयाकथं धकिचा संधू दानेसं दिकाः काचाकिचिं समाः यानाः वसतं पुनाः धाल – का हु थभिसं धाल धायूव सलं वांन्याः थें, मन्हि भचा ल्हुती न्याना वने। जि नं छगू मस्यूनिगु थाय् सीकेगु लय्‌नां काय्‌काः मांया ल्यूल्यू वना।

धात्थें जिपिं ल्हुती ध्यंवले तकं ल्हुती मोल्हुया च्वंपिं मो-मो तिनि ! जामाच्वया ख्वाख्वां नं स्याः हे मनूत द्वाहाँ वना च्वन तिनि ! जिपिं अन छधाः हिनी सिखा जक दियाः—मांया मन्हि भचा छु न्यात थें मन्यु—मरासर पाः गयाः थाहाँ वना।

भचा थाहाँ वनाः चीभाः ?'३ पाः दुथाय् च्वचि धाःथाय् छु ध्यन तीजक लिभाःध्यवं ख्व ःक्यन। जिपिं गुलि गुलि थाइँ वना उलि उलि सूर्यो नं थाहाँ वयां च्वन; अन लः त्वंकः वया च्वंपिं दाजुपिं मदुगु जूसा जिपिं च्वय् ध्यनि कि मध्यनि। मेमेपिं यात्रीतय् नाप नापं लः त्वँत्वं गुलिसिनं लिफिना वंकु वंकुं १० ताःति इले जिपिं च्वय् ध्यन।

अन पलख च्वनाः लः छको त्वने धुंबले अपाय्‌चो तांनो नं मजुल; च्वय् ध्यंक लाःगुलिं सितिसिलि फय् वया च्वन। गुलिस्यां ज्वाः देवा छ्यूका च्वन, गुलिस्यां प्यं थया च्वन, गुलिस्यां चीभाः

बुसाधं जङ्ग याना च्वन। जिमि नं पूजा-पाजा याना: निसला: बिया: चीभा: ३।४ चा: चा:हिला: छ्मा सिमा कय् वना: चिपं भचा थिया च्वनां चीभाले द्य:पा: च्वनाच्वंपिं मिजंनसें ख्वया च्वंगु मछाला:पुसे च्वं. थयूक स्वक पत्ति अमिगु मिखा जिमिथाय् ।

अले जिपिं मां-म्हाय् निम्हं सकलें काहाँ वया च्वंगु लं नागजं सीके धका: काहाँ वया।

बुलुहुं बुलुहुं पा: भचा जक काहाँ वय् धुन पा: फं फं तन्वाना वल। सिमाहलं जाया च्वंगु म्यूचाच्व. लँ दुगु हे मखु. सकलें गनं वन व हे लँ। थ नं गयाना: कयूकं लिं फं मवास क निनाहलय् चुलु बीगु. जिला सातु सातु हे वं. मां नं न्याना: मजू अयूनं बुलुहुं बुलुहुं वा धाधां खासा पला: छिना: फेंफेंतुना: वना च्वन। वकम्यां थया थें जिमित लिफ्याफ्यां वन, गुलिसिनं गिजे याना नं वन जिपिं फं फं लिपा, थयूक च्वय् स्वयां सुं हे सदु थें च्वने धुंकल कय् पाखे जक व नं तातापाक कालाकुलु हा:स: दु। अज्याबले मांया ल्हा: ज्वना: वना च्वनाह्म जि चुलु विया: मांया ल्हा: तोफिया: कुरुरु कच्वाँ वन, च्यापला: भिपला: कसं सिमा छ्मा वेकया च्वंगु मदुगु जूसा जि गन थ्यनिगु धाय् मफु. काचाक्क व सिमा यय् पुना। कच्वयां ला था:गा: मदुगु जो. जि ला मसंक दना: 'थँ स्वयां परवन कस्वयां न्हुइर' धा:गु लुमंसे वल—'मवाँ!' धका: थरथर खाका: जि ब्वयूत सिमा यय् पुना च्वन मखु; मां नं अनसं च्वना: 'जिम्हाय् जिम्हाय्' धका:ख्वया च्वन थें जित: का: वय् छा:गु मखु।

अज्याथाय् गन: गन अ का:शय् थें च्वय् पाखे मनूनय् स: तायूत, जि छको फूंक सास: ल्हाःलें छ्म मनुखं कातुक जिगु ल्हा: ज्वना: साल। थयूक मिखा कना स्वयां ला ह्मसे खनि थें छ्म ल्यायह्म। जि मछा:से नरेखेसे च्वना दल ल्हा: लिसाला: कायूत नं वयागु ल्हा:तं तोफीव रूप पातालय् कुतुवनिगु भय: ल्हा: ज्वंकंतुं हानं मिखा तिसिना। ननद् ल्हा: ज्वंकातुं सुंक च्वना च्वने थें जुया च्वन।

अज्याबले व मिजनं 'ग्यायूमो तीजक थाहाँ वा' धकाः थः थिकः न्हुयाः ल्हाः साल। अले ग्याः बच्छि मछाः बच्छि यानाः वं साः साः थे सायूकाः थाहाँ वया। अनं निसें अथे हे ल्हाः ज्वंकाः वया नाप नाप गबलें ह्म हे पीसे च्वंक प्यप्ये पुंक नं काहाँ वयां च्वना। ल्यूल्यू मेपिं मिजंत ४।५ ह्म नं दु। गबलें गबलें अपिं न्हापा नं लाः, कहाँ वयूबले लँ तस्मकं पाःलूगु व सिमाहलं जाया च्वंगुलिं भोलाक वयू फइगु मखु, धात्थें लँयू वया च्वनागु मखु, लं जिमित न्यायूका च्वंगु। उकिं गबलें सु न्हापा, गबलें सु लिपा छुं ल्याः चाः दुगु मखु लँ छहिँ हिल वा सिमा छमां कित धायूव मेपिं सुं मदु, जिपिं हे निह्मजक ल्हाः ज्वनाः वया च्वनागु थें ज्वीगु, मां नं छखे लाइगु . अले व मिजं खनाः ग्याः थें नं च्वना वइगु। हानं सुलाकासा ह्मिते थें तयूजू ज्वीक सकलें न्ह्यःनेसं लाः वइगु। अले मछाः थें च्वना वइगु। मेपिं मग्याःपिं मिजंतयू ला ह्मिते थें ख्याः यायां वया च्वन, चुरथ त्वँत्वं वया च्वन। विचारा जिगु ल्हाः ज्वना वःह्मस्या चुरथ नं त्वँने मखं, छपा ल्हातं जितः ज्वने माः मेगु ल्हातं सिमा वा गुँखी वा बँयू जूसां बः कायू माः। लिपा जूलिसे वयागु वल्लाःगु ल्हाः काचाक्कतु बः कायू दुगुलिं छको निको भ्वास सिमाहलयू चुलु व्यूसां मग्याना वल। व नाप भचा मछाः मजू थें नं च्वना वल। थथे गबलें फेफेतुनाः सुलुफ्याच्च ह्मिताः गबलें कयूकयू कुनाः पलाः छिना ववं जिपिं दकले लिपा नागजं धाःथायू थ्यन।

ल्वहँःयागु तःधंगु पाक दुने ल्वहँःयाह्म तःधिकःह्म भगवान् द्यः छह्म व वयासिवे चींधिकःह्म नागं कीकाह्म नागार्जुन धाःह्म द्यः नं दु। मेपिं चिचीधिकःपिं अनेक द्यःपिं ७।८ ह्म हे दु। जिपिं अन दुने हे मध्यंनि अन पाः च्वना च्वंपिं दाजुपिसं 'अयू साहुत, च्वयू सुं मन्त मखुला ?' धकाः न्यन। च्वं क्वाहाँ वःपिं जिमि नाप नापं वःपिसं 'मन्त, दकले लिपा जिपिं हे जुल' धकाः धायूव अन द्यःपिन्त भुजा छाल। जिमि मां-म्ह्यायू निह्मं अन द्यः छको दर्शन यानाः अथे हे कयूकयू कुँकुं, फेफेतुतुं क्वाहाँ वया। नापं वयापिं मिजंतयू चुरथ च्याकाः

अनसं ल्वहँतय् फेत्तुना च्वन। सकसिनं जितःगु स्वयाः व जितः ल्हाः ज्वना वःह्मस्या नाप न्हिलाः न्हिलाः खँ ल्हाना च्वंगु जि वांलाक हे लुमंनि, मिखां खं थें हे च्वंनि, अमि छु खँ ल्हात व खँ जिनः आःतकं हे सीके माःसिति वःनि।

हानं छुं दिन लिपा जिमि मामं व मिजं नाप लात धाःवले जिगु ह्म पीसे च्वना वःगु नं लुमंनि, तर छु याय् जि हे अभागीगु, व सन् जि अबले छको हे मखं, छको हे नापमलाः, धार्थे व मनू छको जक सां खंके–नाप लाके धकाः ज्वीक ज्वीकं जितः बिया हल। आः नं अज्याःह्म द्यः थें ज्याःह्म मनूया अपाय् धंगु दुःख जुलं नं विचाः वनेगु ला गन, छको दर्शन जक सां याय् धकाः जुजुं हे व मनू छें मन्त हँ, कलाःह्म मद्यकाः दकिला जक फ्वीवं छुखे मस्यु धाःथाय् वनाः अन हे च्वना छ्वत हँ!"

थुलि थःगु पुलां-बाखं कने धुंकुवले वया अपाय् जिगु 'द्यःया वरदान' धकाः तिति पापा याना तया धाःगु ख्वाः ला म्वस्वं हे लः हयूहय् कुनाः मिखा गाःगाः वनाः अजिमा द्यः थें च्वनाः वल। अले ला जि ग्यासें च्वना वल। छु याय् छु याय् जुयाः मिखा छको फुति यानाः हानं स्वयाबले व ला न्हायकनय् थःगु हे किपालु धकाः जुया च्वन न्हापा न्हापा स्वयाः यक हे पाःगु!

— ने० सं० १०८४ कौलागाः १२

वयागु किपा

जि बांलाक हे स्यू- दार्जिलिङ्ग नेपाः मखु । अथे नं जि दार्जिलि-ङ्गयात तप्यंक विदेश धकाः धाय् मफु । ल्ःसा थ्व दार्जिलिङ्ग न्हापा न्हापा नेपाःया दुने लाःगुलि अथे जुगुला, अथवा नेपालया पूर्व-पश्चिमया पहाडी नगर थें च्वंगुलि नेपाः थें च्वन जि धाय् मफु । न्ह्यागु थजु दार्जिलिङ्गय् नेपालय् थें ज्याःगु स्वांमा-सिमा, नेपालय् थें ज्याःगु लः-फय् व नेपाल्य् थें हे ज्याःगु वाउँचा-यिउँचा नं दु । अज्ज आमालि थें ज्याःगु फल व म्वाः थें ज्याःगु मेथाय् मदुगु अन्न नं थन सः । धात्थेंला नेपालया राष्ट्रीय स्वां धकाः नांजाःगु लकुस्वां तक नं थन ह्वः । उकिं थन च्वंपिं नेवाःतसें थःगु भाय् बांलाक ल्हाय् मसःसां, नेवाःनीतसें ध्वाकःचा पर्सि सिनः नं स्वकुं लाक लध्यानाः गां न्यया जूसां जि थन ध्यंवले विदेश थें छ्फुति हे मच्वं ।

न्हापांला जि छगू होटलय् च्वना । बजारय् चाःह्युह्युं निन्हु प्यन्हु दुवले छह्म निह्म ह्मस्यूपिं नेवाःत नाप्लात । प्रधान कटेजय् नेवार समाज धकाः छगू नेवाःतयुगु संस्था नं दु खनी । तर खँल्हा बल्हा, चिट्ठी पत्र इत्यादि सकतां ज्या नेपालीं ज्वीगु ।

छन्हु जि व समाजया आफीसय् वना । अन छह्म निह्म वकी-लपिं व आपाः माष्टर-विद्यार्थीपिं । उकी निह्म मिस्त नं दु । खँ-खिँ ल्हाल्हां परिचय जुया वःवले सिल छह्म प्रधान व मेह्म शाक्य खनी । निह्मं थुगुसी तिनि म्याट्रीक पास जूपिं । छाय् छाय् जि अन उथेतु वनेगु जुल । अमि नेवाःतय् चाः चलनया विषये व हिन्दुस्तानीतयुसं नेपालीतयुत कःयला हया च्वंगुलिं अमिसं कन्हाय् मफय्केत नेपाः नाप

छे व्यावहारिक सम्बन्ध तया च्वने ला: धका: नं धाःगु । अथे धाःथे व शाक्य मय्जुया छ्वा: मचा हुइँगु जि खं । छाय् धाःसा जि नं शाक्य धका: वं सी धुंकगु दु । उकिं अन आफीसय् अथवा मेथाय् लँय् नं नाप लाःवले वं जितः न्हिला: नत् । छन्हु आफीसय् वनागु, मेपिं सुं मदु, व याकःचा च्वना च्वंगु । छगू निगू खँ ल्हाना नापं छको दार्जिलिङ्गया महाकाल थाहाँ वनेगु कोजित ।

दार्जिलिङ्ग जिल्लाया फुक थासय् हाट-बजारय् म्यू वइपिं व न्या:वइपिं आपा: मिसा त हे । अन मिजंतय् नाप हँल्हा वल्हा यायगु अथवा नापं वना: चा.की हू वनेगु छुं खँ मखु । उकीसनं त्यासे त्यासे च्वीका: दकं म्हाय्मचात मचुया च्वनिगुलि अथे नेपालं वःपिं थ: जातया मिजंत नाप जूसां मांबवं मिखा तिसीगु हे जुल ।

धात्थें जिपिं मालरोड, चौरस्ता चाःहिला: महाकाल थाहाँ वना । त्यानुसे च्वंगुलि अन छगू सिमेन्टया बेञ्चे फेतुना थ: थ: विषये खँ जुल । व ला अमि मां बौया दकले तःधिकःम्ह म्हाय् खनी । वया किजापिं निम्ह दु । जिगु नं नेपाःया सकतां खं कना, तर बर्मायागु खँ जक मकंसे व्याहा मजूनि धका: धया बिया । तर व पत्या: मजू । वं न्याकुं कया: धाल—व्याहा मजूनि धायगुला थौं कन्हेया मिजंतय् फेसन हे जुल, छुं मस्यूपिं सोझापिं मिसातय्त थौंलायत । तर जि गथे पत्या: च्वी ! आमलिमछिं छमेर दुम्ह मनू अनम्यारेट् धका: । हानं कलेज वा युनिभर्सिटी च्वनातुं च्वंगु जूसां ख: धायका छिं स्कूलं हे च्वनेगु तोफ्यूगु धया दिल । छिं हे धयादिसँ जि गय् पत्या च्वीगु ?

"खःगु खँ धयां पत्या: मजूसा उकिया वास: हे छु दु !" जि थ.गु खँ लयकेत स्वया ।

वं छ्यँ: फिति फिति संका च्वंसां वया क्यले हें च्वंगु मिखा व मुसुकाःगु ख्वालं जितः छ पला: न्हाचीकल - "जो त्योया थ्व संसारय् सकतां खँ पत्या: हे ज्वं मा: धयागु मदु । न्हागु जूसां जि छम्हं मय्जुया न्ह्याने दु, यगु या ।" धका: जि कन्छुना ।

आकाश्माकां च्यपुंगु जिगु ल्हाः खनाः व मछाल—छु याना दियागु ल्याः व ! खःगु खँ धया दियां छु ज्वी ।

हानं जि वयात स्वया । वं नं जित स्वया च्वंगु थें च्यंगः मिखा चूलात । अले जितः आशा जक मखु भलसा नं दत । उकिं जि थःगु वाखं छुना हे छ्वया—

"का बाः, थःगु बाखं थमंतुं कनेगु बांलाःगु खँ मखु, अयूनं मयूजुं जित्ति यात, सकतां मह्लेकुसे कना बी त्यना, बरु मछाः मजू धकाः गिजे याय् मते ।"

"धात्थें खःगु खँ धया दीसा छुया गिजे याय् !"

अले जिं खःगु खँ धया हे ब्यूसा वं जितः येकइ थें तायाः वया-थाय् पाखे भचा न्ह्यचिलाः धया—

"दाति गुरुजु १५।३० दंनिसें बर्माय् च्वना च्वंसां वं नेपाल नाप सम्बन्ध मतोतु । नेपालया थितिरीति, नेपालया नखःचखः जक माने याना च्वंगु मखु नेपाल लोमलि धकाः थःपिनि काय् म्ह्यायूपिं नाप थ गु हे भाषां खँ ल्हाना च्वनिगु व थःगु हे आखःया बाखं नं कंकाः च्यनिगु । उकिं वया मचात छको निको नेपाः व्वना हइबले ह्मिगःतिनि नेपालं वंपिं थें च्वंक नेपाः भाय् ल्हाइगु सु अमित बर्माय् बूपिं धकाः धाइह्म ! गवलें काय् व्वना वइ, गवलें म्ह्याय् , याकःचा गवलें मवः । गवलें गवलें ला मांह्मसिथाय् चीधीह्म म्ह्याय् छह्म जक ल्यंकाः काय् निह्म म्ह्याय् छह्म स्वह्म मचात व्वनाः वया च्वनिगु धाल ।

उथाय् जि ङ्गिनिदँया यांध्यां मस्यूह्म साहुमचा । मांबौया याकः काय् जूगुलिं छें यत्थे दु । खालि चाःची हिल, त्वालय् पासापिनि नायो जुयाः ह्मितल सिधल । उगु वखतय् आः थें आखः-इखः व्वने धयागु नं उस्त चलन दुगु मखुनि । व हे अबुजुं स्यना ब्युक नागरी आखः व भति भाति ल्याः याना तयागु दु । ज्यासलय् नं ज्यामित द हे दु, जिं ज्या याय् माःगु मदु । अज्याःबले जिमि अजि रूवीखुदँ दय् धुंकल लनी, उकिं अंक याय्गु खँ वल । अले छु मानि अंक सायूकेत

छयूभौ नं ला माल। अले गोगू गोगू जातः हल, ध्व धाल, व धाल लित तुं बिया छ्वत। दाति गुरुजु नं उगु दँय्‌न्यः पंजादां दुगुलि गुंलां हे नेपाः वया च्वंगु, नापं म्हायूपिं नं निम्हं त्वना हःगु जुया च्वन। गुंपुन्ही खुनु सेंगुँइ देके वंबले बौह्म नापं म्हायूपिं नं वया च्वंगु मामं खंका वयाः जिमि अबु व निम्हिपिं नाप खँ ल्हानाः ल्हाके छ्वत थें। न्हापां ला स्वन्ति धुनेव हे वनेगु उकिं थुगुसी ज्वी मखुनि धकाः थी हे मदु। लिपा तःधू हे मनू छ्वसेंलि अमि नं न्यना निना स्वत थें, सकसिनं ज्यू मखाः धाल ज्वी, अपायूचो चले जूगु ज्याःसः दया नं ल्हासा कोथि नापं दुगु जूवले सुनां खिनाः खँ ल्हाइ? जिचाभाजु ज्वीह्म गयूच्वं, आखः-इखः सःला मसःला अमित छु वास्ता? गुंला फवीव जातः बी धकाः कोछिना हल।

भिंगु जातः क्यने मलाःनिवले त्वत। धात्थें मायं जिमिगु विवाह नं जुल। ज्याःयात मांह्म चीधीह्म काय्‌ त्वनाः वल, तःधीह्म काय्‌ छ्यह्म जक अनं। दुचायूके जक धुनेव धया थें म्हाय्‌ छ्यह्म क्यहेँ ह्मस्या छेँ तोताः भोछिं बर्मा तुं वन।

बर्माय्‌ बूपिं मच्त जूवले भिंनिदँ हे मदुनि धयां सुं हे पत्याः मज्वीकथं ह्मया थां बंलासे थपायूमछि धिकः। लाउं त्वीसे च्वंगुलीं नं ध्वाकः चिनाः हाकुसे च्वंगु बर्मायापिनि थें हे च्वंगु सँ स्वनिवले वयात सुनानं बांमलाः धकाः धाय्‌ फइ मखु। अज्ज सत्तिक खनिवले वयागु मिखा, न्हाय्‌, म्हुतु सकतां सकतां स्वयाः ध्व हे धाइकि भीगु समाजय्‌ बांलाः धयाह्म मिसा ध्व छ्यह्म नं खः। उकिं जि नं लयूताः छकः छकः नखः चखतं वइवले जि न्हिच्छि न्हिच्छि ह्मितः हे मवंसे छेँ च्वना च्वनेगु। वं छकः पुलुक्क स्वइवले मन हे सिचुसे वनिगु। गथे आः थन थ्यंकाः सिचुसे वन।"

"खँ दयूकेत ला धाय्‌ माःला मिर्जंत!"

"खँ दयूकागु मखु, धात्थें धया च्वनागु। मय्‌जु नेपाः थ्यनिवले भीगु समाजय्‌ ध्व हे चर्चा ज्वी। दार्जिलिङ्गं हःह्म भौमचा ला धात्थें

हे धाला: !"

"स्यो जि धा: अम्हा:गु खँ, मा:गु खँ धका: ल्हाना दी"—
मयुहुं छ्वा: मचा हाउँस्ल "अले छु जुल ? बरु व खँ धया दिसँ"

"अले. जिमि क्यहेँ"नं ओ:यु हँद् वर्‌का: ब्यना: थ्व खँ सीकल कि वया दीभतं ५।६ गू किलास तक ब्वना व:गु दु खनी। जिला फसाद हे जुल। जि जुल अंग्रेजी हिन्दीया छु खँ, गोरखा भाषा हे ज्या:स: माय् सिवाय् नम:ग्ह। अले मछालापुसे व्वना: अबुयात धया: छन्ह काउ्रया छेँ आख: ब्वंवना। अल नं मछालापु। जिया सिबे ५।६ दँ क्वकालिपि ४।५ गू किलास ध्वंपि जि जुल फाष्टबुक छगू ब्वना: ए. बी. सी डी. याच् सानिह्म। उकिं जि कापि छगू नं चीधंगु कोटया दलनी न्ह्यंगु वर्त न्याना: थमं स्वयू आख: व्वंवःह्म थें मच्वंक ब्वंवना व्वना। धात्थें दच्छि दुदले अंग्रेजीया माने ब्वँव्वं गोरखा भाषा नं ध्वं:का: निगू किलास कवायूका हिसाब जि निगू किलासयात ति गाक स: ख्वनी। उकिं हिसाब जक व हे छेँ दोहरे याय्गु। स्वंगू किलास ध्वंवले मेगु किताव नं त:गू दत, हिसाबया किताव नं ब्वने मा:वले सफूपँ मञ्वंसे मजिल। मछा: मछा: सफू ब्वना: ब्वंवना व्वना।

व जिवं लाना: वल्ला:ह्म जूबले बान्हाय् तय् धका: साइत स्व:जुजुं हे व न्हाय् च्वन जनी। बान्हाय् पिका: खुनु वना, निनिह्मस्या छेँ। वया मां वौपिं सुं वयूला:गु मखुत। वहनी मांपिं वया: जिसित सगंसिगं विया: चान्हे १२ बजेती लित व्वना हल।

ख्खुनुन्सिं जि आख: इख: ब्वनेगुली उ:त ध्यान मवन। व थ:छेँ अर्थात् निनिह्मसिथाय् चाह्यू वनिबले छको निको जक आख: ब्वंवनेगु जूबले साइतं 'थथे योबले वयूगु मयोबले मवयूगु जूसा वयू हे मंःल' धका: बोंविया हल। अले जिगु आख: ब्वनेगु नं तोफि.ल। उकिं कला: छेँ र:दःवले जुलकि ज्या जि छुं मदुपिं प:सापिंथाय् तास-तिस ह्मित: वनेगु वानि जुजुं छको निको ला बारमासि जू नं ह्मितेगु जुया वल। तर पासापिसं अमि थ:थ: न्हाथे सनाजूसां जित: कोथी

छना व्वना यंके मङ्गाः।"

"व्वना यंकुसा ला वनिह्म ख्वाः ज्वी!" मङ्‌जुं ज्वेपियाः स्वत।

"का, व मज्वी धुंकुगु मँ तोति" धकाः जि थःगु वाखं ख्वाना यंका—"अज्याःवले ल्हासा तारंतार ह्वन्द् माल धयागु पौ वयां च्वन। ध्व खँ मङुगु पौ छपौ हे मदु. अङुयात धाःसा मचा बुयां थिया हल। उकिं जि हे ल्हासा वनेमाःगु जुल। कारण छगू ला लोकं धाइगु भय, मेगु व्यापार हे चौपत ज्वीगु धन्दा। उकिं वङ्गा त ३ ह्म नाप जि हे वनेगु कःजित। छु याय् मंमङु मंमङु जव ल्हातं सगन फसे, खव ल्हातं स्वविं हुसें धाःथें यालाः जि ल्हासा वना। जिमि वया नुगलय् छु गथे जुल जि नाकं धाय् मफु। जिगु छगू हृदयं थःगु दुःख-वेदना सिवाय् वयागु विरह-व्यथाया विचाः याय् मफु.

कुति पुसांनिसें लँयागु अनेक दृश्यं मचाभचा तुगः मङ्गिगु तन। गनं बांबांलागु स्वांमा सिमा· गनं गनं ज्यूसे ज्यूसे ज्वीक छांमाःगु ताः गनं गनं चुलु विल बा लुर्का हात धाःसा सप्तपातालय् ध्यंक कुति वनाः तिनि ध्यनिगु खुसि। उकिं हे ज्वी ल्हासा वनेगु धाल धायूव मनूत ग्याइगु व थःथिति इष्टमित्रपिसं नापं स्वर्कासिनं सगं विया छ्वइगु।

न्ह्यागु थज्ञु लँय् छुं छुं मज्वींक जिपि ल्हासा ध्यन, ध्व हे छगू विजय। अन पुलां बंजाःतयूके लिसमाः कयाः अमित क्यत नं छ्वया हया। मनूत धयापिं मनूत हे जूगुलिं थःपिन्त लाःवःगु न्ह्यागुं अवस्थाय् छिंका च्वने सः। अज्याःगु मिज्रां न्ह्याय् मदु; सलं ताय् मदुगु थासयूध्यंक च्वना नं 'पाला' इत्यादि स्वनाः नखः चखः हनाः, गुथि इत्यादि न्यायूकाः न्हि वंगु मचायूक बन्द व्यापार याना च्वन, कमाय् यानाः हया च्वन। हानं अन मिसा-मिजं निखलकं समान रूपं ज्या याइपिं, व्यापार याइपिं जूगुलिं मिलातय् ह्मय्-ह्मी थींगु जक ल्याः मदुगु मखु कि व्यापार कांछ्ःगु त्वहलं ल्हाः-ल्हो ज्वनाः सालाः 'त्वाचु स्यु, त्वाचु स्यु' (पलख दिसं, पलख दिसँ, धकाः फेतुकेगु नं छुं ल्याः मदु,

अज्ज मुले माळे ला:सां छुं खँ मखु। उकीसनं जि छुं ब्वना तयाह्म, शीलाचरण सम्बन्धी खँ स्यूह्म नं मखु, हानं जि अपायूचो धर्मय् ह्म:ह्म धर्मया खँ स्यूह्म नं मखुवले जि अज्या:गु ह्मामि ज्याय् निपळा: न्ह्य हे च्यू। हानं समीनीतय् नं बांला:से व्वंह्म नँनेवा:, व नं साहुमचा जूवले जि नाप ख्या:-खी यायृगु अप्पो येकु। धात्थेंयागु खँ छु धा:सा जि न रामचन्द्र हे ज्वी फत, न गोरखनाथ हे; अज्ज लक्ष्मण तक नं ज्वीम-फुत। जि अमिगु न्ह्य:ने साधारण छह्म नँनेवा:, व नं छह्म ल्यायूह्मचाह्म नँनेवा:, थुलि हे जक जुया: ३।४ दँ तक अन हे थात।"

"आ: सोदन का वनिह्म मवनिह्म। आ: हानं गोरखनाथ जुया: भ्रा:गु ज्वीका मखुला, दार्जिलिङ्गयात मायापुरी भा:पा:, मछा: नं मजू मिजंत धयापिं।" स्यूजुं छ्यँ: फहीकल।

"का स्व, तं पिका:गु, जिं न्हाच:तु धयागु मखुला मछा: मजू धका: गिजय् याय् मते"

"अले छु, अनं समीनीत व्वना: काहाँ भ्रा:गु ज्वीका मखुला ?"

"छुना व्वना हय्, अथे व्वना ह:गु जूसा ला हानं थथे मयूजु-याथाय् छाय् ल्हा: फया च्वं वय् मालि ? खँ थ्व हे ला ख:नि।"

"छु खँ धया दिसं !"

"अथे जि ताउत ल्हासाय् लाना च्वंगुलिं वया दाजुह्म नेपा: व:वले वयात नं हानं बर्मा व्वना यंकल खनी। ४ दँ फुका: जि नेपा: वयावले व नेपालय् मदु। जित: भच: सुख मदु ताल। धात्थें 'ल्हासा वनां लुँ मखं; छेँ वयां कला: मखं' धा:थें जीवनय् चि मगा: थें छु थें छु थें जुल। हानं वयात धका: छुं छता बता तिसा ज्वना वयागु दु। गुगु गुगु ला अज्ज अन समीनीतसें 'सोताळाया किमेयात' धका: नं त्रिया ह:गु दु। अमि भ्रीथाय् थे मिसां मिसां नुग: म्वोकेगु चलन मदु। छाय् धा:सा ह्मतिं छह्म हे कला: थयूक मिसात मदुथाय् लिथु न्ह्यथु दइगु हे मखुत। ह्मले सले छह्म निह्म द: सां गुह्मं ल्हासय्, गुम्हं ग्यांची, गुम्हं कालिम्पोंगय् छुया च्वनिगु जूवले नुग: म्वीका: ल्वायूगु

बा भाःतयात छ्वना ज्वीगु चलन अन द् हे मदु धाःसां ज्यू। न्ह्यागुसां व ह्याःगु वस्तु नं जि छुं वी मखन। उकिं जि भचा नुगः मछिनाः च्वाः खिउँल थें व खँ मामं चायक्ल।

छगू ला न्हापा हे अथे बर्मा वन धकाः नुगलय् स्याका च्वंह्म, उकीसनं जि ध्यंकाः अथे जि नुगः मछिंका च्वंगु खंवलय् ला लागिमगि हे चाल। उकिं निपौ स्वपौ पौ तुत्तुं च्वकल। मां, मचाखाचातय् दुःखसुखय् न्ह्याबलें च्वय् न्हिले याइह्म मांया नुगः हे मखाः जिगु अज्याःगु अवस्था स्वया च्वने माःवलय् छकोला जिपाखे कसा गु मायां धा नं धाल—ह्यानं लावलां ध्यंकः मवःसा मेह्म भौमचा स्वय्। तर जितः व खँ नाकं ललः मवाः; छाय् थें मस्यु, जि नेपाः ध्यसंनिसं व हे जक लुमना च्वन, वयागु ख्वाः, ह्मवा सकतां—सकतां। उकिं जि न्हिले थें जक यानाः पार याना बिया।

छन्हु ससःअबुजुयागु पौ छपौ वल अबुजुया नामय्। व पौ अबुं जितः हे ब्वंके बिल। पौ ब्वना। पतः मेमेगु त्रिवाः भाषःया नापं जि नेपाः ध्यंगुली लयूताःयाः जितः वर्मा सोःकः वयूत ह्याना तःगु दु। मनं मनं ला हः धकाः स्वकु तिन्ह्यी धुन, ह्युतुं ज्यू, वने धाय् छाःगु मखु। लिपा अबुं हे जिगु मनयाःगु खं धःल—वने ला, छको सीकः वनेमाःगु थाय् खः, भगवान्या धर्म च्याना च्वंगु थाय्; जि धाइ वनेगु आँत हे मवल, वने सा हुँ रे, सः वस, दांया छु खं, चाः हिलाः भौमचा नं याकन ब्वना हति।

मां थौं हे मदु। वया ह्यानं जितः नेपालं पित छ्वगु इच्छा हे मदु। जि छम्हेस्या व याय् ध्व याय् मदयाः बाह्मय् काका च्वना।

बल्लाःत्याःया ध्व संसारय् मिखुंचा ह्यालां नं मसं खनी। जिगु मानसिक बः नं दुर्बले अबु हे त्याकाः जितः वर्मा छ्वत। जि कलकत्तां बर्मा वनेपिं पासा चूलाकाः वना। जहाजय् च्वनाः प्यन्हु दुखुनु बर्माया राजधानि रंगून ध्यन। तर अपिं च्वना च्वंगु मेचीना सहर ध्यंकेत ह्यानं २ न्हु रेलय् च्वनाः वने माः खनी।

मेचीना सहरय् नेवाःत तःखलः मछि दु— ज्यासः बरेत व मेगु पसः तया च्वंपिं। थ्व मेचीना सहर हिन्दुस्तान व चीनया दथुइ लाः। सत्तिक खुसि व 'छेन द्व' आदि पहाड दुगुलिं अपायूचो तांनो मजू। थनयागु लः फय् फ्री नेपालीतयूत लो जू। बर्मा देशय् भिक्षुपिं व विहार ला धाय् हे मोल, थन नं ८।१० ह्य ८।१० ह्य भिक्षुपिं दुगु विहार निगू दु। थाय् थासय् चीभाः ला फ्रीथाय् ये–यलय् स्वयाः छुं ह्य मजू। धात्थेंया खँ जा मेचीना वने न्ह्यः रंगूनया 'स्वेदगुँ फया' खनाबले नेपाःया स्वयंभू हे लोमं। छाय् धाःसा स्वयंभू चैत्ये अप्पां दनाः सक्कवालं पाना तःगु भंगी, लुंसिया तःगु गःतकिं व चकू, तर अन दुरुल्वहँया चीभाःया छ्चाःव्यरं दुरुल्वहँया देगःचा, देगःचा दयूकाः दुने गनं दुरुल्वहँयापिं व गनं लुंसियापिं भगवानूया मूर्ति स्वना तःगु। खः का उलिमछि मूर्ति दुगुली फ्री संगुँइ थें न्यागू मुद्रायापिं न्याह्य बुद्ध अन मदु, फुक हे भूमिस्पर्श मुद्रा शाक्यमुनि भगवानूया मूर्ति जक। २।३ गः देगले दना च्वंगु मूर्ति व सिंहशय्या मूर्ति दु। व देगःचाया चाकं च्वे चकू थें चाःचाः बुत्ता दुगु फुक लुंसिया तःगु मखु, लुँपाता हे ताना तःगु।"

"ओहो, अयूसा ला अन नेपालया स्वयंभू व यल–काःबाहाया सिबे फ्रःफ्रः धाइ!"

"थुलि जक ला? चीभाः चाःहिलेगु लँ नापं छ्चालं दुरुल्वहँ हे। छगू चीचा धंगु संग्रहालय नं दु, गन देश देशया श्रद्धालु दातापिसं छाया तःगु अनेक वस्तु ब्वया तःगु दु। गनं फोहर–कचिंगः धयागु मदु, थाहाँ वनेगु संगुपाः बच्छिति दुगु पाखय् नापं दुछिं पौ दुगु व जः खः पसः–स्वां, धुं सीइताः व अनया विशेष चिन्ह श्रीखण्ड, रक्तचंदन व जाकिया फेलमाः, भगवानूया जीवनी व जातकया तस्वीर, अथे हे निता प्यता फेसनया चीज नं ब्वया तःगु दु।

मेचीना थ्यंकाः पूरापूर ५ दँ लिपा जिमि 'व' खनाः जि अत्यन्त उद्देक चाया। गुलि बांलाना च्वंगु व। ह्यानं छको मचा जुया च्वंगु थें

गुलि हिसि दुगु। थन मयजुया सिवे नं मचा थें च्वं। सुनां धाइ वया भाःत ल्हासा वना च्वंगु धकाः।"

"अले छुं अन स्वाइफ्रेन्ड दयकः जुल धकाः ला?"

"व हे ला धाय् त्यनागु" धकाः जि वाखं न्ह्याका—"हानं थ्व ४ दँया दुने वं अन हानं भन्तेपिन्थाय् बर्मी भाषा व बौद्ध शास्त्रया अध्ययन नं यात खनी। न्ह्यागु खँ ल्हाःसां अनित्य, दुःखया खँ न्ह्यची-कइगु, दुःखापत्ति जातकया बाखं व सूत्रया दृष्टान्त मबिसे खँ हे मल्हाः। जि जुल मामं बिया कपाय् वनय् व हे व्यापाःया छगू निगू खँ सिबाय् मसःह्म। ल्हासाया लँय् छगू निगू दुःख स्यूगु सिवाय मेगु छुं अनुभव मदुह्म. उकिं ल्हासां नेपाः लछ्यंकाः जक न्हापां आखः स्वना-बलेया जिया सिवे कोजिपि पानापि फुक मास्टर-मास्टर जुया च्वने धुंकुबलय् मछालापुल धयां थः बौद्ध जुया नं बुद्ध धर्म सम्बन्धी खँ छुं मथूगुलि वया न्ह्यःने नं जि म्हं हे क्वह्यं ताल। थुलि जक नं मखु, न्ह्यावलें 'जिमि प्रज्ञारत्न भन्ते, जिमि प्रज्ञारत्न भन्ते थुलि सः, जिमि प्रज्ञारत्न भन्ते नं थथे धाल' धकाः भन्तेत पाःच्छायाः खँ ल्हाइगु। मेगु वःदँ वःदँ मछि बाया च्वनागुया दुःख सुखया खँ छुं हे ल्हाइगु मखु। अले जि छुं हे धायगु मदइगु, तुगः मछिकाः कोछुना च्वने मालिगु।

छन्हु वं जितः वया नापं विहारय् स्वना यंकल. धात्थें प्रज्ञारत्न भन्ते ला तस्सकं हे खँ सःह्म जुया च्वन। उखुनु ला जि मस्यू, लिपा सिल—व ला भारतया छह्म हिन्दु खनी। नाटक मण्डली च्वनाः ह्द ह्मामि जुया च्वी धुंकुह्म। हानं हिन्दीं अनेक मे चिनाः हाला च्वंह्म। छह्म मिसां छें दुत यंकि धकाः लित्त् लिना जुगुलि मछालाः बर्माय् बिसि वःह्म। उकिं लिपा बौद्ध भिक्षु ज्वी धुंकुस्यांलि वं सकसितं चित्त बुभे ज्वीक खँ ल्हाय् सः। न्ह्याह्मसितं वसे काय् फु। जितः नं वं बुद्ध धर्म सम्बन्धी खँ, व नं नेपालयूला छु न्यनि, ल्हासाया लामापिंके नं न्यने मनंनिगु खँ यक्व यक्व कन। उखुनुं निस्यं जि नं वया धाल स्वँय् च्वाइह्म जुल। उकिं व नाप हे बर्माया छगू निगू दर्शनीय थाय् चाःह्म

वनेगु कोङ्किना।

धात्थें जिगि न्हापां लगाइ (भकाँइ) वना। अन पहाडय् क्वय् यक्व हे उपासिकारात दु, आपाः 'तोलसिँ' अनागारिकापिं अन हे। अनं पगान (भगाँ) वना, अनथा पुलां पुलांगु लखं लख चीभाः खनाबलय् भी यलदे नं चीभाः जकया दृष्टि छु न छु थं च्वना वन। अन लाखे ४४ पाँच्चलाखं मयाक चीभाः दु हँ। अनं मण्डलय् वना। बर्माया नगर मध्ये रंगूनं क्वय् ध्व हे धाइ। बन्द व्यापार, 'सेयूँ' कल-कारखाना यक्व दु। हानं पंयगु, दंयगु, सिँयागु ज्या याइगु चीचीधंगु 'अलौयूँ' कुटीर उद्योग शाला (ज्यासः) नं यक्व दु। आपाः छेँ १ तँ जाःगु, व नं पं व सिँयागु आपाः। २।३ तँ जाःगु थौंकन्हेयागु छेँ ह्म जक दु। तर भन्ते नाप वन गु जुयाः अञ्थाःगु औद्योगिक क्षेत्रय् स्वयाः आपाः वाहा-व हली चाःहीकल। भन्तेपिनिगु विहारया संख्या धयां साध्य मजू, त्वाचा पत्ति 'च्याउँ' विहार। लँय् हुँ, बसे हुँ न्ह्याथाय् वंसां 'फोंजि' भन्तेपिं। रेलय् व बसय् भन्तेपिन्त अलग सीत दु ध्यबा पुले मोगु। छुं जुयाः च्वंगु सन्त धाःसा उपासकपिं दनाः थाय् बीगु। थथे न्ह्याथासं भन्तेपिं ह्मसुक जनं दइगुलिं हे बर्मायात स्वर्णद्वीप धाःगु ला! मेगु ध्व मण्डलयया विशेषता छु धाःसा देगः चीभाः व विहार दुगु मण्डलय् नांगु पहाडया क्वय् च्वंगु विहारया पिने ल्यलय् छ्चालं बर्मीतय्गु च्वन्ह्याःगु धर्म श्रद्धा व संस्कृति प्रेमया दसु सम्पूर्ण त्रिपिटक किया तःगु न्हयूसलं मयाक दुरुल्वहँया शिलापत्र थना तःगु। उकी वां मदायूकेत पौ नं तया तःगु दु।

हानं बर्माया मिसात ला धाय् हे मोल, श्रद्धा, स्नेह व शालीनताया मूर्ति हे जुल। झीथाय् नेपालय् थें छेकुलुच्यां जुया च्वनेगु दस्तुर अन मदु। समान भावं मिजंतय् सरह ज्या यानाः थःपिनि त्वीसे त्वीसे च्वंगु खवाःया चीरंगोगु मिसा ज्याः न्ह्याथासं चाःहिला ज्वोगु। धात्थें धाय् धाःसा संसारे दकोल्वे नारी स्वतन्त्रता बर्माय् दु धाय् त्वः। अथे धकाः पश्चिमी मिसात थें विलासी मदुः मदु। न्ह्यागुं ज्या

थमं हे यानाः भाःतयात उतिकं माया याः जिनि 'व' नं अमि नाप नाप अथे हे स्वतन्त्र रूपं भन्तेपिनि विहारे वनाः मयका मीका मखाः च्वंगु ज्वी !

थाः थ्व थ्वं जितः च्वन-म्हीगु नेपाःयात पर्यटकपिसं देगः-देगःया देश धाइ थाः थें थ्व बुद्ध-धर्मया केन्द्रजुया च्वंगु वर्मायात नं चीभाः चीभाःया देश धाःसां ज्यू पाइ मखु। न्हापाथाय् स्वःसां चीभाः गनं त्वहँयागु, गनं टकल्वहँयागु, गनं गनं लुँयागु नं। हानं टकल्वहँया भूमिस्पर्श मुद्रा भगवान्या मूर्ति नं उलि हँ मदु गनं गनं जक सिंह शय्या अथवा निर्वाण मूर्ति। व नं व हे चीभाः थें च्वंगु देगःया दुने।

थुकथं जिपिं मण्डलय्या जुजु मिण्डोनया लः धलं थाःहीका तःगु लायकू नं स्वयाः ह्यगू कफिहौसय् दुहाँ वना। भन्तेया पिथा च्वने माल थें थःगु वर्मी भ्रोला टेबुलय् दिकाः बाटहम वन। जि याकःचा टेबुलय् ल्हाः दिकाः वर्माया विषये विचाः याना च्वना 'धात्थें वर्मा स्वतन्त्र-वलय् गुलि जक धन धान्य सम्पन्न ज्वी! हानं बुद्धधर्म व बौद्ध संस्कृतिया गुलि जक आरक्षा याः ज्वी! आः अंग्रेजतसें अपायूचो कायला तःबले हे थुलिमछि याना च्वन।' धकख लिपा भन्तेया भ्रोलाय् जिगु मिखा वन-ह्निचाया हतं डायरीया नापं फोटो तस्वीर छ्पाः नं खने दु। जि पिना च्वने मफुत 'सुयागु तस्वीर थें' धकाः तीजक तस्वीर पिकयाः स्वयां व ला जिमि वं दागु फोटो जुया च्वन। व नं आः न्हूतिनि काःगु थें च्वं। स्वयू हे ई चुलचुलु वंक वांलाः। जिला मिखां लुं मखन। स्वाः नं ह्याउँसे मखाः च्वन ज्वी! थ्व भिक्षुनसें भिक्षु जीवनयात व्यवसाय जक याःगु मखु चीवरया धकिनं किकाः थुकथं अनाचर ध्यंक नं याना जूगु छनाः तसें 'वाटहमं पिहाँ वयाव मवा याःयूला' धकाः नं मनय् वल। 'तर!' जि मसंक लुमन- करुणिनि देश!' उकिं हे ला ज्वीनि जिमि व जि नाप नाकं सत्तिकः मवःगु। छको निको तहक्यहें गंछि मुनाः गफसफ ज्वीवलय् नं नाना तरहया त्यागया खँ ल्हाना च्वनिगु, वियोगया व्याख्या याना च्वनिगु। अनागारिकात जुसां छगू

धायका गृहस्थ मिसानः व नं छेँ-बुँ विचाः यानाः संसार हने मानिपिं भाःत दुपिं मिसान थथे 'भन्ते भन्ते' धकाः भाःतयात तापाकाः ब्वां जुइगु अन्याय मखुला ? अथेला जितः मेचीनाय् च्वना जोछि कथा छक्व मुक्कं विद्याः तःगु दु । व कथा नं अमि निह्म तहक्यहेँ च्वनिगु ज्वीमाः । वया दाजु किजापिं ला निह्मं ज्यासलय् च्वनिगु । जि अन बाःछिति च्वन ज्वी। व क्यहेँह्म नापं मांह्मसिथाय् कथाय् च्वना च्वन । थज्याःगु मिसातय् पहः चहलं मखाः ज्वी 'मिसातय् चरित्र देवं हे मस्यू' धकाः धाःगु । उकिं जि भन्ते पिहाँ वयव नंनिं भवासे व फोला भन्तेया न्ह्योने टेबलय् भ्वाक्क दिकाः कफि हे मत्वंसे कफिहौसं पिहाँ वया । भन्ते आताहाँ च्वना च्वन ।"

मय्जुं जितः तुंक स्वत । भचा लिपा ख्वाः च्याकाः धाल— "मिजंत धयापिं थथे हे का । निगति खँ दतकि शंका-उपशंका यानाः विचाः वाचाः मयासे तंचाइपिं । मचांनिसें ब्याहा याना तयाह्म, वःदँ वःदँ मछि थःगु नामय् च्वनाः धर्म कर्म याना च्वंह्म कलाःयातला थथे च्वत्यंक वांछ्या वय् फुपिसं जिमित धाइ ला ? लँय् लूगु लँय्सं तन मखाः याइगु ज्वी! उकिंला मिजंतय्गु विश्वास याय् मत्यो धाःगु ।"

"का. अज्याःगु पहः ज्वी धुंकाः नं, छु हानं जिं वयात पूजा याना तय्गुला अले ? व खँ जिगु पःखें ज्वी मखु । जि ला भाइ, ख्वाः मस्वःपिन्त प्यं हे क्यनिह्म पत्ती मखु।" जि भचा सः छात थें, मय्जु न्हिल—छिला गजबह्म हे मनू खनी ! न्हाचः छिं भन्ते चित्र-चात्र नं च्वय् सः धयागु मखुला ?

जि थःगु सः फक्क नाइका—खः, छाय् ?

मय्जुं नाइक धाल—स्वया दिसँ छिं, अथे भन्ते च्वज्या सःह्म जुसेंलि चित्र च्वय्त 'मापि' कया तःगु नं ला ज्वीफु व फोटो । छन्हु निन्हु लं च्वंगु जूसा सी हे दया वइगु ।

जिगु मिखाया न्ह्याःने वल—अन ज्यासलय् जिमि ससःअबुयागु छपाः व ससःदाजुयागु छपाः तस्वीर बुद्ध भगवानया चित्रया जःखः

ख्वया तःगु दु । छकी ध्वःछ 'प्रज्ञारत्न' धकाः नं ख्वया तःगु दु ।

हानं जि ल्हासा मवनानिबलय् वं याइगु मतिनाया माकुगु सवाः नं छको लुमंका, अयूनं जिगु मन पूरा माने मजू अथे जक खःगु जूसा, बया जि धार्त्थे योनिगु जूसा हुइगु 'जिमि भन्ते' धकाः छाय् धाइ । वयागु अपायूचो छाय् बयान याइ । हानं जि नाप छाय् छको हे धं मवइ ?

हाकनं विचाः फहिल– मछालाः मवःगु नं ला ख्वीफु–भाःत-यात द्वलाजी यात धाइ धकाः । हानं जि थः निगः ध्यबाया निंति वयात बानाः ल्हासा वना सा वं नं छु' विद्याया निंति वर्मा वनं छु अपराध यात । सयूकल, ध्वीकल जि हे जिल । हानं व नेपाः वय् मखु नं ला धाःगु मदु । २।४ न्हु च्वनाः नेपाः ख्वना इःगु जूसा अथे प्यपुना वनिगु जि भचा तं पी मफुगु हे खः ।

दार्जिलिङ्ग हे मखाः । छकोलं ल्यूं से ख्वंक सगः तोपुया वल । अले "वा वइन, भ्रासँ नुँ" धकाः मयूजुं थःगु प्यकुंलाःगु गा कखायाः प्यपुंक ज्वनाः पलाः न्ह्याकल । जि नं भ्रसुकाः छको तयाः ताःचा ज्वंका यंकुह्म भौमचा थें मनय् व हे "वयागु किपः" धानाः मयूजुया ल्यू ल्यू वना ।

— १०८८ पोहेला ध्वः घःधलिल्वी अष्टि

मचा

व्याह्रा थानाः गोलाचां मदवं प्वाथय् दुगुलि कलाःयात वासः नँ धकाः गुलि धाल नके मफु। छन्हु मचा हे बुल, व नं काय्। मचां दुख ब्यू, पलख धकाः बँय् मच्वं।

उकिं छन्हु मिजंह्म छेँ च्वने ह्माइपुकाः बजारे चाःह्यू वन। छगू पसले त्वीसेच्वंगु 'बडि' च्वामुसे च्वंक चिकाः छगू मोडल ब्वया तःगु खन, मने छु लुल थें मस्यु पसले लिक्क वनाः स्वत। अन च्वातु भोँया ग्वरले 'दुरुपिपीचा' नं इल्ल खाया तःगु खन। अले व नित्तायां मू कोछिनाः ध्यवा जक बी धुंकल, दराजे दुने 'ग्लाक्सो' दुरु बत्ता नं पँचिना तःगु खन। अले 'स्वय्, व नं बिया दिसँ' धकाः छगः बत्ता दुरु नं कयाः छेँ वन।

छेँ कलाःह्मस्या मचा मुले तयाः स्वेटर थानाच्वन। भाःत खनेवं मुसुक न्हिल—छु पो ज्वना भायागु ?

'का थ्व का !' धकाः स्वत्तां बस्तु कलाःया न्ह्याःने दिका बिल।

मिसां भाःतयात छको व बँय् च्वंगु व बस्तुयात छको स्वयाः न्हिलाः धाल यछिक्याः, मयो जि बाः, छु तालया मनू ल्याः व !

भाःतह्मं छुं धाय् मलाःनि मचा प्याँयूक ख्वल। अले मामं मचायात कस्सिक घय्पुनाः दुरु त्वस्वीकु स्वीकुं भाःतयात पुलुक स्वयाः मुसुक न्हिल।

— ने. सं. १०८७ कौला गाः ६

('म्ही' ११०-१११ अंक)

अजि

ब्याहा यानाबियाः स्वदँ फुन नं छयूच्चिया ख्वाः स्वय् मदयाः छैँया हामा लागिचाः। काय् भौपिं नं छ्वें मछाः, छ्वें हथाय्चाः।

वः च्वँपिं ला धाय् हे खोल, फुकाप्यां व हे खँ, छ्वयाः झतुं धाय् थें मेझ भौमचा स्वय् माल धाइपिं। उकिं मांह्मं नं मनं मनं मेझ भौमचा स्वके हे माल ला धकाः कोछी धुंकुगु।

छन्हु छगू डेलिगेशनय् वना च्वंह्म पासा जापानं थ्यंकः वयाः अपिं निह्म तिपू च्वना च्वंथाय् "का ततः।जुगात छगू कम्दालि" धाधां दुहाँ वल। ल्हातय् बांलासे च्वंगु भोँयागु बत्ता छगः दु। मिसां तीजक बत्ता कयाः चायूका स्वत। छह्म जापानी कनामन्हि। स्वय् हे नंवाइ थे—नंवाइ थे च्वं। मिख्वा ज्वाल्ल थी। "आहा!" धकाः बत्तां पिकयाः धोइभनं नाइक थःगु मुलय् तया स्वत। नापं च्वना च्वंह्म भाःतं कथीक स्वया च्वंगुलिं मुसुक न्हिलाः कतामन्हि भाःतयात लःल्हाना बिल। अञ्याथाय् काय्या पासा थ्यंकः वःगु नाय्काः न्तुइ धकाः मांह्म दुहाँ वःगु, अथे काय्–भौ निह्मं प्यपुंक च्वना च्वंगु खनाः वया 'भाजु गबले थ्यन!' धाय् हे लोमन। वं स्वय् वया ध्व हे काय् जुयाः मच वृ थ्यंके-खुनु भाःतया मुले मचा तयाः सगं कया च्वनागु थें च्वन। उकिं वं नं स्वय् हे यो पहलं अमित मिखा लिमकासे स्वया च्वन।

कन्हेखुनुंनिसें मांया पहः पाना वंगु खनाः काय् भौपिं हारे चाल। मचा मदुगु खँय् वं छको हे नोचु मल्हन। वः च्वं पन्त नं "छु याय् भीगु कर्मय् हे मदुगु।" धकाः झतुग्वाः तिकइगु जुल।

— ने. सं. १०८७ कौला गाः १०

('झी' ११०–१११ अंक)

वाउँ-सचिका

होलिपुन्ही। चकंद्यः पिकाइगु छको स्वयू धकाः थँबहिली वनागु। द्यः सँहाहू धा थें च्वन। अयनं द्यः पिमकाःनि। ल्यायूह्मत अभीर म्हूम्हू चिनाः मोमो याना च्वंगु। अज्याःथाय् मिसात ४।५ ह्म नं वःगु। छह्म ल्यायूह्मं मिखा फुति याना थें छह्म मिसायात अभीरं लुना बिल। छ्यँः छगलं ह्माउँसे च्वं। जि नं लुचां दुहाँ वनागु पाः, अमित स्वया च्वँतलें छह्म मिसा ध्वाक्क ध्वदुल। वं छको भ्वाँयूक स्वत जि हे जोह्म वुढी। वयागु तं मछालाय् हिल। कच्छुनाःसुरुक्क लुखां पिहाँ नं वन। जि लिफः स्वयावले वया लिछ्यँलय् नं व मुसुकाःगु खन। अले जि भसंक वन—

होलिया हे बखत। गुह्येश्वरी पूजा दु। त्वाःया पासापिं सकलें वनागु। अमि नं भोछिं देके वया च्वंगु। अमि तह-क्यहेँ पिं मखाः जुइ ४।५ ह्म नवा नवापिं ल्यासेचात नं दु। अमि पुचलय् दकले व हिसि दु, बांलाः। जि अभीर तयूके मास्ति वल, तर हुरुरु सकलें म्हूगु सतलय् थाहाँ वने धुंकल। जि अन सतलय् जक मिखा— जिं २।३ कोति वयात पुलुपालु भयालं खना। काचाकाचां नय्-नी याना: ध्याग गोगु लोला दुगु ल्हाः निप्पां कोट्या ह्मिचाय् स्वथनाः पिया च्वने धुन। धात्थें च्याचाः भिचाःति जक द्यः चाःहिले धुंबले अपिं नं नय्-नी सिधयूकाः सतःया पःखाःलुखां पिहाँ वःगु नाप लात। मिजंत गुलिं त्वाथलय् ध्यना च्वंगु व गुलिं त्वाथलं कयू श्यंकाः नं लुखां पिने घाटय् थ्वने धुंकुगु। अमि ल्यूल्यू भल्यात २।३ ह्म जक दनि। जिगु जव ल्हातय् च्वंगु लोला जि हे मचायूक वया कपालय् लात। वया व खीसे च्वंगु

ख्वाः तं व अभीरया रंगं स्वय् हे वंह्रिया ख्वाःपाःर्थे स्वाव । गा छुगु हि.फः थ:थें । जिमि पःमापिसं जिगु ताकया तारीफ याना च्वन । थ्व पासापिं फुक खितितिनि न्हिलाः पाखं कःवात । व नं जिनः छको भ्वाँयूक स्वयाः तीजक पाखं कहाँ वन ।

११३ दँ लिपा छन्हु जि पुन्हीखुनु स्वयंभु लिहाँ वया कथं बिज्यासलय् छको कुहाँ वना अमि वंजला वया च्वंगु थं. च्वसिन्हः जक क्वायूके धुंकुगु । लंपाः ज्वनाः थयूक फह्यगु मिखा चूलात । वया नं छु मनय् वल थें मस्यु फिसिक न्हिले पिज्वल । जितः ला थःगु पचिनय् हिउँ सिन्हः किना च्वंथें ताल ।

थुगुसी नं व अथे ध्वद्‌दुक नाप लाःवलय् जि वयाके व हे न्हिला खना, तर जिगु ग्वाय् जक भुयूगु मखु, दिचराया सँ नं भ्वीसे च्वने धुंकल । गुकी जिगु तोलाया अभीर आः नं वया वाइँ-सचिकाया नापं ह्याउँक थिना च्वन तिनि ।

— १०८८ थिलाथो ८

('भ्री' ११३ अंकं)

हाकु मयूना

हाकु मयूना छम्ह न्हिना तयागु दु साप हे खँ सःह्म। निको न्वको धाःसा धायूव हे लाना काःगु फूह्म। वयागु न्वालय् सकसिनं तारे-माम. गायेऽन्याम धकाः हायूकःगु। आपाः हायूकल धायूव "ध्वग्गी स्वाःन" धकाः नंम्वेकाः मुंक च्वनिगु।

वयूकः कलकत्ता वना च्वंगु लांलां दत। थुथाय् पौ नं मवःगुलिं जि मनय् अनेक खँ वया वना च्वन– छुं छां जकं ज्वीका च्वन ला! हानं मनय् वल खः मखु. वय् त्यःगु जुयाः पौ मच्वत ज्वी का, लाःसा थौं हे थ्यंकः वइ ला छु छु! जि म्यूका वल धायूव हायूकेगु।

अन्याः थाःय् जि फसःक बंक वयूकलं सःतल, जिगु नां कयाः। न्हापां ला जितः न्हालय् ला ज्वलय् ला थें जुयाः छु याय् छु याय् थें जुल। पलख लिपा जि न्याःकू यानाः स्वे पाखे स्व हे मस्वया।

जि ताउल पिना च्वने मफुत। जि म्वय् साप ताउ जाः थें च्वन। उकिं अःःलाः न्यःजू याःवने धकाः थयूक लिफः स्वयां ला व पापी मयूनां धकाः मःताः च्वंगु जुया च्वन। अज्ज नं वं स्वय् न्हापा न्हापाया थें छुं सिरपाः वीन धकाः जितः स्वत। जि ला मिखां छुं मखन, तुरन्त पञ्जः नापं कयाः वँय् भ्वा याना त्रिया। "क्यांय् क्यांय्" यानाः व भारा भारा सन।

लिपा जि खना व ला स्वय् हे कन्ना चायापुसे च्वंक क्षमा फ्वने थें कछुना च्वंगु अले जि तस्सकं हे ह्नाइपुसे च्वनाः फसुकाः जक तया; वयूकः बास्याहाँ न्हिलाः तीजक स्वाहानें थाहाँ वया च्वंगु मिखा बू लात।

ने. सं. १०८८ थिलागाः १२

स्वयम्वरया स्वांमाः

ससुभूजाया वासुरीया वसन्तं न्हायपनं दुहाँ वनाः मनय् छू छु स्वां ह्वयूकां च्वन, जिमिगु लायबडरोवर विज्याम्हः ल्यूने थ्याक दित। लँया ग्वारा-गिरि जि छु मखं, न लँया थथ्याः कथ्याः हे ह्मंचाः "का, का, थ्यन, थ्यन" धकाः जितः मोटरं ककयाकथं थःयाथाय् त्वना यंकल। नापं जिमि निनिपिं नं स्वांमाः ज्वनाः ल्यूल्यू वल।

दुने 'अमि' थःया न्ह्यःने पूजा छुना च्वने धुंकुगु। पलख लनाः हे जितः थःया न्ह्यःने यन। मिजंह्म ला न्हापालाक हे अन थना तय् धुंकल खनी। जितः स्वांमाः विल, कखायूका विया। अन मचा ल्यूँसे च्वंगु व जि हथाय् चाःगुलिं धाय् ला मछाःगुलिं धाय् वयागु ह्वाः बांलाक मखं। वं जिगु छ्यँलय् चोसिन्हः छायूकाः जितः कुचुसे च्वंक लुँसिखः कखायूकल। "भागि याय् माः, भागि याय् माः" धाल, भागियाना। हानं मोजाया थ ने ल्हातं थ्यूबलय् मनय् धौवजि व ल— "धात्थें व रञ्जनाय् खनाह्म मिजं खः ला मखु ला! ला ला थमिसं जितः धोँ ला लाय् महः ला!", "अय् थ्यंक ला तय् याय् फइ!" धकाः तीजक थस्वयां व हे जि कखायूकागु स्वांमाः वामाः जक त्वीक खना स्वीकाःतसें गःपतय् मेजरटेप कखाया तःथें। अले मनय् च्वास्स वन- "धात्थें स्वीकाःतसें ग्राहकया ह्वदु, तुगःपा जँ, गःपः ल्हाः, तुति फुक फुक दानाः मनं मनं 'थुथाय् लाक थोगू इञ्चीति तय् माःल, थुथाय् लाक थोगू इञ्ची अप्पो व थुथ य् थोगू इञ्चीं माः याय् म लि, थुथाय् ल क थाहा वयूकेत थुथाय् थुथाय् निखें निभू निभू व ज:खः याकय् नं निभू निभू तया विल बाःमा स्वय् हे यइपुसे च्वंक थाहाँ थाहाँ वयाः ह्मयात धात्थें त्वह'

धकाः ई ध्वनिना च्वनि थ वं नं ब स्वांमाःयात मेजरटेप भाःपाः जिगु मतिना दाना च्वं थं च्वं।' त्वाय् धाःसा ब स्वांमाः नं वयागु नुगःया धुकुधुकु नापं स्ना च्वंगु दु। हानं वं छकलं छको जि खंक चायेक सिनेमा हलय् जितः स्वःबलय् जिगु नुगःया थाःगाः हे काय् धुंकु थें च्वं। ख नं जितः नं व अथे छको जक खंबलय् न्हापांनिसें ह्मस्यूह्म थें, बोल चाल दुह्म थें छु थें छु थें च्वंगु जि आःतकं लुमंनि। उकिं जितः च्वन—"वं नं जितः उलि हे येका च्वंगु दइ, ध्व बी, व बी धकाः छुछु फ्याना तःगु दइ, हानं ध्व धाय् व धाय् धकाः अनेक ग्वसाः नं ग्वया तःगु दइ।' अले जि तीजक वया पाखे मिखा ब्वया स्वयां वया वसः न्हापा जि खनाबलेयागु मखु लाकां ला द हे मदु, मोजा जक न्ह्याना तःगु अले हानं मन पीन्हुल—"खः ला, मखु ला!, ख हे खःसां आः गय् च्वंच्वन थं!" हानं मिखाकुनं स्वयां व भचा जव पाखे चिला वन थें नापं च्वंह्म पास ह्म धकाः खन। वं धाःसा व हे जि न्हापा खनाबले-सिगु टेरीलीनया पाइन्ट न्ह्याना तःगु व पाइन्टय् च्वकाचां थीक टाइ चिना तःगु! हानं जिलाहा ज्ञुया देपा मिखाकुनं स्वया, वया सुट् मेगु हे जूसां टाइ छपु जिं न्हापा खनावलेसिगु हे—'वाइनकलर' गु। टाइपीन नं व हे लापाचा निह्म तँतं चिना च्वंगु। अले जि छुं मचाः थें जुल, जि थयेक थँस्वत थें, जि खन - व हे, जि सिनेमा हलय् खनाह्म हे मुसुमुसु न्हिला च्वंगु! मिखा चूलात, जिं ताउत स्वया च्वने मफुत, मिखा ककनाः वयागु नःइलन मोजाया बुत्ताय् वयागु नुगःया किपा खंका च्वना—वं नं जितः उलि हे येका च्वंगु दु।

१०८६ पाहाचःरे

छ्ह मिमाया डायरी

जि मचांनिसें बौ मदुगुलि X क्लास ध्यंकाः फारमफिलप यायत ध्यबः मदयाः S. L. C जाँच बी मखं। उकि मछ्तालाः स्कूलया लं हे मवना। पासापिं नं सुं नाप मलाना।

लिपा मांया सल्हाकथं ज्या माःजुया। गोरखापत्रय् जि बांलाक याय् फुगु ज्याया पुचः पुचः विज्ञापन खना; तर न्ह्यागुलीसं S. L. C. वा प्रवेशिकाया सर्टीफिकेट व मार्कसीट फ्वना तइगु। गनं प्राइवेट कम्पनीतय्थाय् वंसां खँ व हे—"गुलि पास याना तयागु दु? सुं छ्ह्म हाकीम वा अफीसरयागु सिफारीस ज्वना वा।" धया हइगु। जि बौमदु मचायात सुनां सिफारीस याना बी? ज्या मल्यू, अथें लतंफतं जुया च्वना।

थुकथं जि ज्या-नि खँ थुगु त्वालं उगु त्वालय् जुया च्वंगु खनाः जि मचाबलय् ह्वितेह्म पासा स्यंचां धाल- छु ल्हाः प्वनं जुयागु, छगू ज्या मयासे?

जिं छु धाय्, "गो; न्ह्याथाय् वंसां गुलि ब्वना तयागु दु, सर्टि-फिकेट ज्वना वा धकाः जक धाइगु" धकाः धया।

स्यंचा न्हिल—व ला भाइ, थःगु कथुप्वाः स्वयाः ब्वनीमाः, छ्व सेक्रेटरी साहेब ज्वींगु ताके याःजुसेंलि छन्त अथे मखाः धया हइ।

"छु याय्गु अले?"

"जिं छगू ज्या चूलाका बी।" जि पत्याः मजू थें च्वनाः वं धाल—ज्या छुं मखु, जुद्धशम्शेरया सालिकं दुगंबाहि व्वाखा तक इघू थिघू ज्वीगु। छको निको पसलय् दुस्वयाः छुनां सुनां छुछु भिंभिगु-

थिके थिकेगु माल न्यात सीकेगु व दां ह्निचा गन स्वथन खंकेगु, बस।

"छु जित: वगलिमारा जु धयागु ला ?" जिगु सः भचा छात।

स्यंचां अथे हे न्हिलाः धाल—अरे भाइ, छं छु याय् मो, थय् च्वंह्म मनुखं थय् च्वंगु कोट्, पाइन्ट वा कमीजया ह्निचाय् नोट् बा मनिव्याग् स्वयन धकाः जिमित छह्मसित कना व्यु। छ अथे हे भलादमि जुयाः इधू थिधू जु। गबलें छगू-निगू मालताल नं न्या। चुरोट व ग्वय् ला न्हि न्हि न्याय् माःगु हे जुल। छं जूसा अभि अंग्रेजी खँ ल्हाइगु नं बच्छि बच्छि सां थु हे थुइ। उलि हे भीत कुगाः।

न्हापां ला जि माने मजुया। हानं २।३ को धाःगु व लालां तक नं ज्या छुं ल्वीके मफुगुलि अमिगु गुथी ध्याकः वना। जितः न्हि १० भितका दां खच विया तःगु दु। लिपा लिपा मेगु नं छुं रकम बी धकाः बचं त्रिया तःगु दु धात्थं अथे छुं रिस्क काय् मोक ग्याजिटेड अफीसर सरह तलव वया च्वंवलय् जि जेन्टलमायून् जुयाः बजारय् चाःहिला जुया। छको निको जात्रा-जित्राय् नं अपि वं थाय् वना। तर अपि नाःपं मखु, जिया जि हे वनेगु. अपिं अपिं हे वनि। छुं विशेष खँ दत धाःसा सूचना विल थः यूटी सिधल।

छन्हु न्हूःनडकय् निह्म स्वह्म विदेशीत वया च्वंगु खना हूलय् ब्वात्तु ब्वाक। छता वता माल नं न्यात– विशेष यानाः घडी, फौन्टेन, भिंभिंगु कापः व छगू वगू क्यूरियो। लिपा पँच्चिक नोट् दुगु ब्यागचा छह्म मिसां थःगु हायण्ड ब्यागय् स्वचाकुगु खना।

वहनी स्यंचापिं नाप लात। जि ला छुं खूस खबरो न्यंकइ धकाः च्वनां स्यंगु ब्वाः भः स्यंक भोके जुयाः जिगु ब्वालय् कय्का हल—का, छंगु मनिव्याग् !

कस्वयां वांल से च्वंगु डायरी। जि डायरी मप्वीकुसे च्वने मफुत। प्वीका स्वयां अंग्रेजी च्वया तःगु। छपौ प्वीका, निपौ प्वीका, साप हे न्ह्याइपुसे च्वं, छह्म मिसाया डायरी !

उकी छुछु च्वया तल व लीकेत छिकपिं हथाय्चायादीमखुसा जि वुलुहूँ फुकुथे डायरीया छपौ निपौ अनुवाद यानाः न्यंके :—

"छन्हु, जिमि क्लासय् फाष्टपिरियड मदुगुलिं पासापिं सकलें गफ याना च्वन। सेकेण्ड माष्टर नवःनि। जि छह्मस्या थमं ध्वींके मफुगु पाठ छगू क्वथापासां नं बांलाक कने मफुगुलिं छु याय् छु याय् जुया च्वन। लिपा जिगु नापसं च्वंह्म छह्म मिजं पासायाके न्यना। वं ला माष्टरपिनि नकतिनि तयार याना हःगु लेकचर थें ख्वाल्ल प्वंकल। जि वयागु ख्वाः तुंक स्वयाः न्यना च्वना। वं गय् गय् मिखा कनाः गय् गय् ख्वाः ज्यानाः छगू छगू वाक्य ध्वींकेत कुनः याना च्वन। विशेष यानः वं छको छको थुलला ?' धकाः जितः स्वइवले जिगु नुगलय् दुने ध्यंक हे व विषय ध्वाक्क दिका व्यू थें च्वनिगु। अले जिं नं न्हिलाः 'बांलाक हे' धकाः छ्यलं क्वानाः बीगु।

क्लास कचाय्‌व कथापासा नापं होस्टेलय् वया। अथे व मिजं पासानाप खँ ल्हानागु कथापासाया मचा मयो थें च्वं। नुगः मू थें, छु थें छु थें यानाः धाल—व नाप अपाय्‌चो छ्यलं कात्तु कानाः छु खँ ल्हानागु ?

जिं धया – व हे मथूगु पाठ छं नं ध्वींका मब्यूगुलिं न्यनागु।

व पत्याः मजू। 'व मनू नाकं थीक नःह्म सत्तिके त्यःह्म मखु' धकाः जक धाल।

जिपिं निह्मं छगू हे क्लासय् जूसां व जिया लिवय् ३ दँति हे थकालिह्म। उकिं न्ह्यागुं खँय् वयाके हे सल्हा कया च्वनागु। हानं व असाध्य हे ख्याः याय् माःह्म, उकिं न्ह्यावलें त्यत्तु त्यत्यं अनलाः थनलाः मदय्‌क कुचुकुचु नकुनकुं ग्वाराग्वारांचिक ख्याः याना च्वनिगु व व मे-मि नं बांलाक हाले सःह्म जुयाः संगीत माष्टरपिनि व तस्सकं यः। वं जितः प्रेम सम्बन्धी मे न्यंकु न्यंकुं मिसा-मिजंतय् विषयय् ज्गुं थुगुं खँ जक कना तःगु मखु, मिसा-मिजंतय् थें मिसा-मिसातय् नं अज्याःगु सम्बन्ध तय् ज्यू धकाः अनेक प्रकारं स्यना तःगु। उकिं जिमि कथाय्

निगू बेड द:सां जिपिं आपा: याना: छगू हे बेडय् लाना च्वनिगु। थौं नं नापं छपा: लासाय् च्वना: खँ ल्हाना च्वनागु।

मेखुनु क्लासय् माष्टरं शिक्षा व चरित्रया विषयय् ध्वीका च्वंगु व जि व हे मिज्जंपासा थीक च्वना: न्यना च्वना। जिगु न्हाय्पनय् बांलाक दुहाँ मवं। मनं मनं व पासा नाप खँ ल्हाय् द:सा ज्यू, वं 'थुल ला ?' धका: छ्यलं काना: ध्वीक: ब्यूसा ज्यू थें जुया च्वन। उकिं रिसेसय् पिहाँ मवंसे उखुनु कथापासा नं कपा: स्याका: मव:गुलिं क्लासय् हे च्वना: निह्मस्या खँ म्वीका च्वना।

वं धाल माष्टरं शिक्षाया खँ ला बांलाक हे धाल, संसारया न्ह्यागु खँ थथे धका: यथार्थ ध्वीगु, सीगु शिक्षा भीत अत्यन्त आवश्यक, तर चरित्र धका: मनूया स्वभावया अ:ख: सिखलं चीगु खँ जित: ला यो मता:। छं हे धा रे का, धुँया:त धाँय् नकेगु व भ्रंग:तयृत महाय्केगु सम्भव ज्वीला ? अथे हे भी निह्मेसित नं नाप लाना: खँ ल्हाय् मते धा:सा भीसं खँ मल्हासे च्वने फइला ?

वयागु ख्वा: स्वया: जि वाताहाँ खँ न्यना च्वना। छपा तुति मेचय् थकया तल खनी, स्कर्ट थतुला: अण्डरवयर खने दया च्वंगु जि होस हे मदु। लिपा जिं थयूक स्वयां ला का, वया मिखां ला व थतूगु अण्डरवयर भ्रं थत्वीका: अन हे जक स्वया च्वंगु। अले जिं तुति कछ्या विया, वं नं मिखा मेथ:य् छुत। धात्थें जिमि मांपिनि थें ज्या:गु वसतं तिया च्वंगु जूसा ह्म छम्हं तोपू, अथे गनं ला छकू हे खने दइगु मखु : तर फुक हे धया थं मिज्जंतसें सूट-पाइन्ट पुने धुंकुगुलिं जिमिसं नं स्कर्ट, फ्रक फिना विया छिं ताया:।

न्ह्यागु थजु, उखुनु होस्टेलय् ध्यंबलय् तकं भचा मनय् गथे गथे जुया च्वन। कथापासाया खाताय् फेत्तू वनाबलय् नं वं स्कर्टया दुने स्वया च्वं थें जुया च्वन।

थुकथं जिमि कथापासाया मयोसां न्ह्याबलें जि व मिज्जंपासा नाप जक लाना च्वनिगु। बयात भ्रं हायूके थें क्लासय् व नाप प्यपुंक

च्वना च्वनेगु। थौं नं अथे हे नाप च्वनाः कापी नोट् याना च्वना। कथापालं भ्वाँय्कतु स्वया च्वन। धार्थेया खँ ज्ञा मिर्जपासाया गय् थें मस्यू, 'जि ला माष्टरया लेकचर न्हाय्‌पनय् दुहाँ हे वंगु मखु, व हे मिर्जपासं 'थुल ला ?' धाइगु सः जक थ्वया च्वन, व नाप भं प्यपुंक च्वने मात्ति वया च्वन। क्लास सिधल। 'लाष्ट वीक पीकनीक वनेगु व वना ५१६ न्हु लिपा हे नूर वनेगु ज्वी। उकियात झति झति ०१४ पु मे वय्केगु व हो-हाय् फाःगु वसः हिया नि धकाः न्यंका नं हल। अले छु मानि होस्टेलया क्वथाय् ध्यनेव हे सुट्‌केस चाय्काः मिलय् मालय् याय् धुन, हाकुगु हे मखुसां भचा कय् की जक कुंगु वसः मुनाः छखे तय् धुन। कथापालं धया च्वन—अपाय्‌चो छु हथाय्, १०।१० न्हु मछि मानिगु। तर वयागु खँ गन न्यया च्वने लाः, मिर्जपासाया योगु पत्ती नितँ छगु न्हट नं पिचुक लध्यानाः वांलाक तय् धुन।

धार्थें जिपिं छगू गार्डनय् थ्यन। पासापिं उखे थुखे चाःहिलाः सुथया सुषमा स्वया च्वन। गुलि पुखुली न्ह्या स्वया च्वंपिं, गुलि पुखुली ह्वया च्वंगु पलेस्वांया जात निना च्वंपि गुलि गुलि कनया गथु नापं वं क्यंक्यंगु स्वां थ्वया च्वंपि।

पलख लिपा ज्लपान सिधय्‌व पास पिं पुचः पुचः मुनाः गुलिं तास ह्वितल, गुलिं क्यारम ह्वितल, गुलिसिनं स्वांज्वाः छ्यूपल। जि गनं मछू, गबलें उखे गबलें थुखे स्वयाः व हे मिर्जपासा नाप च्वनेगु ताके याना च्वना।

निभाः भचा छाना वसंलि जिपिं फुक्कं धया थें लखे ह्वितेत पुखू पाखे वना। न्हापां ला जि ह्वितः मवना, पासापिं ह्वितुगु स्वया च्वना, लिपा पासापिसं वा धाःगु व थ नं पासापिं सना च्वंगु खनाः ल्व.वनाः वेडिङ्ग कस्त्यूम न्हानाः तजिक क्वहाँ वना। जि वांलाक ह्विते मसः निगुलि चीजाःथाय् ह्विता च्वनां छह्म पासां तःजाःथाय् हस्त्यंक साला यन। जि इतिमिति कनाः गुलि लःया धःने च्वनेत सन, उलि लखं जितः

क्वत यंका च्वन, ल्हाः तुति संका थें च्वं फुकं सित्ति, जि हुरु हुरु मिंक लः त्वन ।

लिपा व हे मिजंपासां ल्हाः ज्वनाः साला ह्याः चीजाःथाय् लाका बिल, अले जि मह्मितुसे लखं थाहाँ हे वया छ्वया । तर मनं मनं हानं छको अथे हे लखय् दुंसा ज्यू थें, पासां कस्सिक ज्वना तःसा यो थें जुया च्वन । लिपा नय्‌नी यानाः होस्टेलय् लिहाँ वया ।

जिमिगु कार्यक्रम अनुसार ८।६ न्हु लिपा जिपिं ५ घण्टाति रेलय् च्वनाः छगू गामय् थ्यन । ततःखागु छेँ उस्त मदु, छखा निखा सरकारी छेँ जक २।३ तँ जाःगु बिल्डिङ्ग । मेगु आपाः छेँ सिपूयागु १ तँ जाःगु । मेच टेबुलया चलनया सिबे रंगी चंगी बुत्ता दुगु मालाय् लाकां लिकां तोताः सिचुक च्वना च्वनिगु । नय्‌गु नं मालाय् च्वना हे । गुलि गुलि मिसात पुलांगु छातं ह्य छम्हं तोपूगु रंगी चंगी वसः फिना च्वंपिं नं दनि । जिपिं खनेव जिमि माष्टरपिन्त अनया मिसातसें बाह्म बाह्म कच्छुनाः मुसुमुसु न्हिलाः भागि यात । जिमित नं घय्‌घय् पुनाः माया यात । स्वय् हे सोभ्काचा ख्वाः वय्‌क स्वां-सिं ज्वनाः देके जुया च्वंपिं नं उलिहँ मदु । गामय् ज्यापुत सिबे ज्यामित आपाः, छाय् धाःसा पसः स्वयाः ज्यासः आपाः । उथासं उथाय् बिजुलीया पावरं चले ज्वीगु चिचीधंगु कुटीर उद्योगशालाय् ज्या याना च्वनिपिं । धात्थेंयागु खँ जा ध्व गां छगुलिं हे छगू तःधंगु कार्खाना धाःसां ज्यू , छेँखा पत्ति छुं न छुं ज्या याना च्वंगु हे दु । अज्ज सुं मनू सुयां छेँ वंसा वया याना च्वंगु ज्याय् ग्वाहालि याना बीगु चलन । अथे धकाः सित्ति याकइगु मखु, वं याःगु ज्या थुलि यात धकाः जंमा याना तइगु । अथे हे व मनू मेमे थाय् वनिबलय् थें हानं व पासाया छेँ वनिबलय् नं अथे हे ज्या याना थकइगु व दच्छि दच्छी ल्याःचाः यानाः बी माक ज्याला बीगु । उकिं जिमिसं नं अन चाःचाः ह्युं गुलिखे ज्या याना थका । तर अमिसं जिमिगु ज्याया नं ज्याला हिसाब यानाः स्कूलय् छ्वया हय धालं

माष्टरपिसं स्याः स्याके मस्यू। स्व नं अमिसं याःगु जिमिगु स्वागत सत्कारया न्ह्यःने उलिचा ज्या म्वसा वीन नं मगाः थज्याःगु चलन मेगु देशय् दइ मखु। जिमिथाय् मेमेगु गामय् नं थज्याःगु चलन दु।

ज्यापुत नं व्यक्तिगत बुँ-ज्या याइपिं। कृषिफार्म धकाः ततःधंगु ट्राक्टरं बुँ पाले मायकः ततःका:गु फाट फाट बुं उम्त मदु। अथे हे छेँखां स्वपीत्या प्यपी ति बुं हे गाका: परिश्रम व इमान्दार्रपूर्वक यक यक अन्न सयूका च्वनिगु उकिं नयूगु आपाः जा हे। पिने स्वःसा यानय् यानय् चिचीचा जाःगु पहाडच्यात वाउँक खने दया च्वनिगु सत्तिक न्ह्याथासं रंगरंगया स्वां ह्वया च्वंगु उभ्रान। स्वस्वकिकि स्वय मगाः, उकीसनं मिजंपासा नं नाप दुवले ला छु मानि, जि स्वर्गय् च्वंथें जुया च्वन।

अन जिपिं वहनी तक चाःहिलाः भचा लिवाक रेलय् घना, गय् यानाः मिजंपासा नाप च्वने दइ धकाः मनय् घानाः।

कन्हय्खुनु सुथय् हे जिपिं छगू ततःधंगु सहरय् ध्यन। स्वःस्वः-थाय् ततःखागु छेँ, ततःधंगु कारखाना। अथे हे ततःधंगु ततःजिगु डिपार्टमेन्टल पसःत खना। जिमिसं अन पुलांगु लायकू छेँ नं स्वया। गुगु आःतक हे म्हःम्हःधाःनि। अनं छगू स्कूलया होटेलय् यंकाः जिमित लंच याकल। न्हिनय् सांस्कृतिक कार्यक्रम। अन स्कूलया छात्र-छात्रा-पिसं अनेक मे हालाः न्यंकल। प्याखं नं हुयाः क्यन। अथे हे जिमि पासापिसं नं २।४ पु मे न्यंकल। दकले लिपा जिं नं कथापासाया नापं छपु मे हाला बिया।

थ्व नगरय् धःधः म्हुयाः दयूका तःगु खुसिचा व उकिया धःने धःने जाः स्वय् थें दयूका तःगु ता छ्युछ्युं जिमिसं यक हे ततःधंगु कारखाना स्वया। तःगूगछि मल्टीपलपस टेकनीकल स्कूलय् नं च्वना यंकल। अनया शिक्षण प्रणाली क्यनेत ३।४ न्हुति हे तयूगु खँ ल्हात।

अनं जिपिं न्ह्याथाय् वंसां उपवनया उपवन जक दुगु उपनगरय् थ्यन। यानय् यानय् अनेक देगः दु, व नं पौ दुगु पत्तिं भचाभचा चिनिया

छ्वाँतगु । ह्यानं अनेक स्वांमा सिमातय्‌त ल्वय्‌क भ्रंगः पक्षीतसें मे हाला च्वनिगु व पुचः पुचः चलान निंक तिंक न्हुयाः प्याखं हुहुं वयाः ल्हातय्‌ ल्हातय्‌ हे नमा नःवइगु, गय्‌च्वंक जक न्ह्याइपुसे च्वं। उकिं सन्ह्याइलय्‌ वाःइसे च्वंगु घाँस्य्‌ च्वनाः जिमि सल्हा जुल –'थन ला न्हय्‌न्हु च्यान्हुति हे च्वनेगु याय्‌ माः ।' जि मनं मनं 'हः' धया। छाय्‌ धाःसा तःन्हु च्वन धाय्‌व उभानय्‌ चाःह्युह्युं थाय्‌ थाय्‌ ह्लसिया वइ, अले मौकाय्‌ ल्हाकाः मिज्जंपासा नाप एकान्तय्‌ खँ-ल्हिँ नं ला ल्हाय्‌ दइगु ज्वी।

८।१० न्हु लिपा जिमिसं ह्यानं छगू महान्‌ नगर स्वया। प्यखेरं धया थें पर्वतं चाःह्यु। थाय्‌ थासय्‌ ततँ पौ दुगु बौद्ध देगः खनेदु गजूचा गजूचा ल्हगु। ह्यानं ततःगोगु गं नं तया तःगु दु। चाःचाः हिलाः संसारय्‌ दकलय्‌ तःधिकः धाःह्यु धलोटया भगवान्‌या मूर्ति नं स्वया। बांबांलाःगु थासय्‌ च्वनाः गोपाः गोपाः फोटो नं कया। गुगुं मिसापासापिं जक च्वनाः, गुगुं सकलें छथासं च्वनाः, गुकी जि व हे मिज्जंपासा नाप प्यपुंक च्वना च्वनागु दु।

चाःह्युह्युं जिपिं प्रकृतिया धुकू धाय्‌ लोगु थासय्‌ थ्यन। थ्व थासय्‌ गन्धक बास वःगु क्वाःलःया क्वःक्वाःलः, क्वाःलःया खुसिचा व काःलःया हे पुखू इत्यादि दु। विशेष यानाः मोल्ह्वीगु पुखूचा व हिति दुगु कथा साप हे न्ह्याइपुसे छिंसे च्वं। अन वनाः मोल्ह्वीगु। ह्यानं ग्वारा ग्वारा दाःगु लःया हां (वाष्प) जक मोल्ह्वीगु थाय्‌ नं दु। जिमिसं मोल्ह्वीगु क्वथाचाय्‌ क्वाःलखय्‌ हे मोल्हुया। मनय्‌ मनय्‌ मिज्जंपासा नाप दःसा गुलि ज्यू धया थें तयाः ववं जिपिं तस्सकं हे न्ह्याइपुक पर्वः, खुसिचा, क्वःक्वाःलः, पुखू, पुलांपुलांगु ततःमागु सिमा दुगु थासय्‌ थ्यन। थनया सौन्दर्य जिमिगु सम्पूर्ण राष्ट्रया हे सौन्दर्य धाइगु, उकिं थन थ्यंवलय्‌ जिमि न्हाय्‌ तःपु। ख नं थन प्राकृतिक सौन्दर्य जक मखु, कलाकारिता जाःगु मानव कृत सौन्दर्य नं गाक्क दु। बांबांलाःगु क्यब, रंग रंगया न्या दुगु पुखूचा, हुमायुँ भ्रंगःया न्हिप्यं

थें च्वंगु फोहरा, बथां थ्वथां मदुगु कुचा-काचा त्वहँया पर्चा (रक गार्डेन) इत्यादि छु जक नि स्वय् । गुखे जक नि मिग्वा त्वय्, जिमिसं कोछी मफु । हानं थाय् थासय् जिमिगु धार्मिक भावनाया प्रतीक देगः दीगः नं थन गाक दु । थन हे जिमि ल्यं दनिगु नूरया समय दक्व दाक्व फुकेगु कोछिना ।

जिमित छगू छात्र संघं च्यापाटीं ब्यूगु । च्या-चि त्वने धुंकाः 'कानकान पीच्या' छ्विता । वाडँसे च्वंगु घाँमय् रंगरंगया फ्रक फ्यूपिं पुचः पुचः मिसामचात व ब्ल्यूब्लायूक पाइन्टय् तुयूगु कमीज दुत छ्वया तःपिं हूलकूल मिजं मचात तिंतिं न्हुयाः सना जूवलय् मानों रंगरंगया स्वां ह्वया च्वंगु क्यबय् तुयू हाकु च्याःच्याःपिं छापाचात ब्वया जू थें। जूह्मसित चाकःलिं च्वनाः थासाक्तु दाइगु ! जूह्मसं नं लित्त लिनाः थीत ज्वनेत स्वइगु । छको निको ज्वंसां ह्मसं के मफयाः तोते मालिगु । थथे छ्वितु छ्वितुं जितः कासाया मज्जा अबलय् वल गवलय् जिमि स्कूलया मिजंपासा जुल । दुथ्वी च्वनाः व चाःचाः हिला च्वन. पासापिसं थासाक्तु दाल, ल्हाःज्वनाः लाःसां साल । टाइ स्वत्तिका विल. छु यात, छु यात । व नं आपाः मिसामचातसें । जि नं अमि नापं ससः-तिक वनाः वयात ह्यायूका च्वना । छको जितः ज्वन । पचिपचि याना स्वत । तर वं जिगु नां मधाः मेगु हे नां धया बिल । अलय् जि 'मखु' धयाः विसि वया । हानं छ्वितल, हानं छह्म मिसामचायात ज्वन । वयात पचिपचि याःबलय् जि भचा नुगः मुल, तर वयागु नां धाःगु नं मखुगु हे लात । व नं 'मखु' धकाः तिंन्हुया वल । हानं जितः ज्वन । स्वालय् कक्कुइ गन गन कुचुसे च्वंक सासा यानाः स्वत ! नाइक जिगु नां काल । न्हायूपं हे सुख दयूक दुहाँ जक वन. पासापिं हाला हल—खः ।

जि जुया । रेसमया 'स्कार्फ' कस्सिक चिना । जितः आपाः मिजंमचातसें ह्यायूका च्वन । गुलिसिनं सँचिका साल; गुलिसिनं स्कर्ट साल । छह्म निह्मसित ज्वंसां नां मखु मखुगु धया विया । छायूधाःसा

जि ज्वने मा ह्म मेह्म हे वयात ज्वीका: जित: थीकेत ; निचा: स्वचा: उले धु ंबलय् जि धार्त्थें वयात निपा ल्हातं ज्वन स्वनी । नुग:पाय् सासा यानाबले वयागु कमीजय् जिमि स्कूलया ब्या:ज थ्वीव जिं वयागु नां धया बिया । व हे स्व: स्वनी, व जुल ।

हानं वयात अय् हे हायूकल, चा:चा: ह्वीकल । छह्म निह्मसित ज्वन, छाय् थें मत्यु वं नं नां मखुगु धाल । ला:सा वया नं जित: हे थी मास्ते व: ला छु छु । लिपा जि थयूक टाइ साले धका: वनागु, भलिं छुँ ज्वने थें जित: निपा ल्हातं कस्सिक घय्पुत । जि नं सुंक च्वना च्वना । गवयूत जायूका: तिनि जिगु नां धाल । धार्त्थें वं कस्सिक ज्वना त:वलय् वयागु नुग: धुक धुक संगु व काक सास: ल्हाना च्वंगु लिपा तक हे जिगु नुगलं ताया: लुमुसे च्वना च्वन तिनि ।

अले हानं जि जुया । तर जिमिगु पह: रेफरीं थुया: व खेल बन्द याना बिल ।

अले जिमिसं छगू न्हूगु कासा 'पोष्ट आफीस' ह्मिता ।

जिमि छह्म माष्टर 'पोष्टमाष्टर' जुया: जिमित फुकसित छगू छगू महान् महान् नगरया नां छुत-- लण्डन, बर्लीन, प्यारीस, रोम, मस्को, जुरीच, फ्रान्कफर्ट, बेरुट, न्यूयार्क, वासिङ्गटन, पिकिङ्ग, दिल्ली, रंगून, बैंकक, कोलम्बो, सिंगापुर कलकत्ता, कराची, बम्बाइ, काठमाडौं, हंकङ्ग टोकियो इत्यादि छुछू छु छु ।

न्हापां जिमित छचा:ख्यरं तया: छह्म पासायात 'ख्या:' धका: नां छुना: दथ्वी लाक थन । अले पोष्टमाष्टरं उजं दयूकल - जि बिश्वया निगू नगरया नां कायूव व व नांपिं निह्मं दनेगु 'पौ' धा:सा चखुंलुचु कया:, 'पार्सल' धा:सा प्यपां चुया: व 'तेलिग्राफ' धा:सा तिंन्हुया: वना: निह्मस्या थायू हिला बुला यायूगु । ख्याकं ला:सा अमिगु थायू लाका कायूगु व व थासयू थ्यंके मफुह्म पत्ती 'ख्या:' ज्वीगु ।

धार्त्थं जिपिं ह्मिता, पोष्टमाष्टरया आज्ञानुसार थायू हिला: हिला: । छको जिगु नापसं च्वंह्म मिजंमचा व जिमि मिजंपासाया पा:

वल। 'तेलिग्राफ' धायूव तिन्हुया: व:ह्म मिजंपासा जिगु मुलय् न्याक फेत्त् वल। म्यातुसे च्वंक सकतें हरर न्हिल। जिपि निह्मं वांलाक फेत्तना। लिपा जिपिं निह्म निखे ला:वलय् जिमि निह्मेस्या हे पा: वल। निह्मं 'पा:र्सल' धायूव ककह्लना: ब्वां वनागु ला निह्मस्या च्वह च्वह ल्वा:। पलख उकिया सवा: कया च्वँतलें जिगुथाय् व्याकं काय् लाकल• जि व्या: जुल। अले मिजंपासाया नाप च्वंह्म व मेह्म ऋह्मस्या पा: वल• 'पौ' धका: धायूव जि तिंक न्हुया: मिजंपासाया मुले ध्यन। वं घय्पुना: थासय् फेत्तका बिल।

थथे साप हे न्ह्याइपुक 'ह्मिनु ह्मितु' द्य: सँहा:ह धायका: थ:पिनि बासय् लिहाँ वया।

७।८ न्हु लिपा मौका लाका जि व मिजंपासा रक गाइनया कस्सं च्वंगु मेचय् प्यपुंक च्वना: ख्वँ ल्हाना च्वना - सुना:नं ताइभनं चिचीसलं। अज्या:थाय् 'स्वाराक' स: वल। जिपिं ला निह्मं थारा न्हुया: निखे चिले धुन। थय्क स्वयां सुं व:गु मस्यु खनी. फसं मिमाह: संगु जुया च्वन। अले काचाकिचि ख्वँ मिथयूका: अनं चिला वया।

मिजंपासा व जि हंकङ्ग मिरामार होटलया छगू डबलबेड कमय् ध्यना च्वंगु। जिमि तूरया प्रोग्रामय् स्कूल लिहाँ वनेत छको फिवस: दँति न्ह्य: छह्म सम्राटं अनेक बौद्ध विहार• मन्दिर व बुद्धमूर्ति दय्कुगुली दकले बांला: धा:गु विहार स्वया: जक वनेगु धका: कोछिना त:गु छखे बांछ्या: जिपिं निह्म जक सुतुक थुखे बिसि वया छ्या। धात्थेंया लँ छु धा:सा अथे न्ह्याइपुगु थासय् त:न्हुमन्ति चा:हिले दुगुलिं मिजंपासा नाप मेगु हे सवा: थुल• उकिं कथापासां न्ह्याक ब्यानां त:गु लुमंसां जि वया हे छ्या।

वयूत ला वय् धुन, तर छें मांबौपिसं गय् जक च्वंक धन्दा कया च्वन ज्वी मस्यू। गन गन तार बिल ज्वी, छु छु यात ज्वी। छाय धा:सा जिमिगु समाजय् लभम्यारेज ऐन विरुद्ध मखुसां मांबौपिसं

थःपिसं हे स्वयाः ख्नाः ब्याहा याना वी येकुनि, बरु काय् म्हायुपिंत यः मयः ल्य नं ल्येकु। अथे हे अमि मनं मनं सुमु तातुना तःगु दइ, छु छु ज्वरे याना तय् धुंकल जुइ। लाःसा सुं घरानियानय् नाप खँ-खिँ नं छुना तय् धुंकल ला छू छु। न्ह्यागु थजु व खँ आः विचाः याना च्वनां ब्याःगु मखुत। जिपिं यो त्यो यानाः वय् हे धुन, खँ हे मन्त।

न्ह्यखुगु न्हिच्छि चाःहिलाग्ग व चच्छि वांलाक द्यने मखंगुलिं ह्म-ह्मि भ्यातुसे च्वं। उकिं थौं मोल्हुयाः जक पिहाँ वनेगु कोछिना। छाय् धाःसा भचा लिबात धायूव थन लः वइगु मखु, लःया साप अभाव। लः आपाः खर्च याय् मते धकाः अनेक आदेश, उपदेश, अनुरोध छुछु याना तइगु। उकिं मो-मी ल्हुयाः ब्रेकफाष्ट यानाः तिनि जिपिं चाःह्यू वना।

ध्व थाय् धार्थे न्ह्याइपुगु थाय् जुया च्वन। पर्वतं चाःह्यूगु समुद्रया सिथय् सिथय् दय्का तःगु सहर जुयाः थन तांनो-चिकु नित्तां अप्पो मजुसे न्ह्याबलें धया थें छगू हे क्लाइमेट जुयाः याउँसे च्वं। ह्यानं अनेगु बांबांलाःगु स्वांमाया नापं ग्वय्मा, नैक्यामा आदि दुसां अंमा छता धाःसा जिमिथाय् मतु थें थन नं मदु। थथे भनं न्ह्याइपुसे च्वंगु थाय् नं अज्ज फ्रीपोर्ट जुयाः मालनाल सकतां दंगुलिं यात्रीत हूल हूल। तर 'विदेशी राज्य व गरीबी, कष्ट व दुर्गुण पर्यायवाची शब्द खः' धाइ थें थन नं भुयूत जक तःमि, साधारण चिनिया जनता गरीब। उकिं फोर्गित यक दु, अथे हे बगलिमारात नं चाःचाः हिला च्वनिगु। उकी-सनं मेमेथाय् देशाय् मिम्त याकःबकः ज्वी मञ्यू धाइगु थाय् दु थें थन मिजंत अज्ज ल्यायह्मत याकःयकः पित छ्वय् मञ्यू थें च्वं। छाय् धाःसा भ्याल्य् वा बरन्डाय् बांबंलाःपिं मिसात ब्वया च्वनिगु व बजारय् नं च्वामुसे च्वामुसे च्वंगु बडी पिज्वय्क सालुसे च्वंगु फ्रक वा स्कर्ट फिनाः निह्म निह्म वा याकःचा नं मिस्त फुटपाठय् इरू थिरू जुया च्वनिगु मिजंतयूत ब्वात्तु ब्वानाः। अज्ज गुलिसितं कोटया टाक ह्लतय् स्वां तिया बीगु। लाःसा तीजक ल्हाः नं सालाः न्याकुं कयाः बनिगु। छको ला जिमि

पासायात कुतिं न्याना थकल हँ। पसलय्-पिसलय् नं आपा: फेल्स गर्लस् मिमात हे। थयूक स्वया: ल्याय्‌म्हन व रुचा हूं सम्य् थें च्वंपि जुल कि स्वदुगं मृ याय् धुंकल। थाकय् वन्हि बिल कि ला लात थुकथं थनया चहल पहलगु मन्व्या विका: होटलय् लिहाँ वया।

जिपिं तातक च्वने मानिगु जुगुलिं होटल तोता: छथाय् गन्नी लच्छिया निंतिं छेँ चा छखा बालं काय् धुन। पासाया ज्या मा जुया च्वन। तर खास अनया वासिन्दा'तय्‌त हे बांला:गु ज्या मदुगु थासय् छह्म विदेशीयात गन याकन ज्या चूलाइ!

जि नं नापं पिहाँ वनागु। बजारय् उखे थुखे आफीसं आफिसय् चा:ह्युहुं सन्ध्याकाईती अग्निबोटय् च्वना: पार वना: रोपं सालिगु त्रामय् गया: थाहाँ वना: नगरया दृश्य स्वया। नगर थुलि बांला: खनेदु बयान यानां साध्य मजू। पृथ्वी समुद्र स्वर्ग तँनं ल्वीक दयूका त:गु लँ व छेँ। फ:फ: धायक रंगीचंगी मन च्याका त:गु स्वय् हे नख: थें च्वं। ख नं थन न्ह्याबलें नख: धा:सां ज्यू। छाय्धा सा ध्यबा दुपिं न्हून्हूपिं यात्रीत वया च्वनिगु। अमिसं मो ह्वले थें ध्यबा ह्लला च्वनिगु व अमित धों लाना: मनं मतुना थें लुँ हिति वह:हिति हायूका च्वनिगु जूवलय् न्ह्याबलें नख: न्याइगु हे जुल। अथे हे अज्या:गु मौका चूमला:पिं छह्म निह्म जिपिं थें ज्या:पिं यात्रीतय्‌त जक अ:ख: जुया च्वन अनं जिपिं व हे त्रामय् च्वना: कहाँ वया: लिबाक वासय् वया।

छन्हु ज्या माले धका: पिहाँ वंह्म पासा कन्हय्‌खुनु बहनी ज्वी धुंका: नं लिहाँ मव: जिगु नुगलय् धौबजि वायूका: फाता फाता पुला च्वना। गवलें लासाय् थस्स: पायूगु, गवलें वाथाक दना: पिने लँय् स्वय्‌गु, तर व व हे मव:। मनय् वइ 'ला:सा व हे परीतसें ज्वयूके ला मयंकुला? छुभा: मिजंतय् मन हे मखा:!' हानं मन लिहाँ वइ—'अय् ध्यंक ला गय् याय् फइ; सुं पासापिं नाप लाना: गनं पिने पिने ध्यंक नं ला ज्या मा:वन ज्वीफु।' हानं मन पीन्हुल—'ला:सा गनं मोटर एक्सीडेन्ट ला ज्वीका मच्वंला!' अले जि नुग: तयां तय् मजिया वल,

ख्वबि भय् भय् बिया वल, ख्वया, सःप हे ख्वया । जि मेगु छु याय् !

गोन्हुमन्हि जिपा नं जि अथे हे ख्वया च्वंगु तायूकाः जिमि नापसं च्वंह्म मिसा छह्म वयाः ह्येकः वल । वं बहनी थ्यंक च्वनाः जितः ज्वरे-जिरे यानाः नका नं थकल । व ला धात्थें हे भिंह्म मिसा जुया च्वन । वं धया थकल -संसार थथे हे खः, थन असम्भव धयागु छुं मदु, मनू जुयाः अथे आकाफाकां जुयाःगु दुःख-सुख हना च्वने फयूकेगु हे मनुष्यता खः । थ्व न्ह धैर्य याना च्वँ, अथें छगू समाधान लुया वइ । आमथे नय्-नी मयासे ख्वया जक च्वनां दुःख तना वनि मखु, मनू जुयाः थःगु तुति च्वीमाः, मेपिनिगु जक भर कयाः च्वने मज्यू । अयूनं पुलिसय् छको रिपोर्ट या । न्हैमा थौं जि वने ? छुं माःसा जितः धा, मछाले म्वाः, ज्या माःमां जि चूलाका बी ।

वं थुलि भलसा बिया वँसंलि जि भचा नुगः च्वन, ख्वय् गु दिनाः खापा खिपा म्वयाः घना ।

धात्थें व हे मिसा नापं वनाः पुलिसय रिपोर्ट याना थका । तर खबर बीके हय् धकाः जिग पत्ता-पित्ता च्वया काःगु छुं सः मदुगुलिं हानं अन थ्यंक वना नं 'गो छुं खबर मदुनि' धया हल । जि आशां पिया च्वना ।

हानं च्यान्हु वन, अयूनं व मवः । उखे थुखे व वनिवनिथाय् आफीसय् नं म्वः जुया, गनं नाप मलाः । लिहाँ वयाह्मस्या लँ हे मिखां मखं । बासय् थ्यनेव जि फी हे मफुत, ख्वया । ख्वख्वं जितः अथेभनं माया याइपिं जि मां-बौपिं, स्कूलया योयोपिं पासापिं लुमना वल— 'अमिसं जिगु विषयय छु छु जक खँ ल्हाना च्वन ज्वी ! गुलिं नुगः मछिकाः ख्वल ज्वी, गुलिं नुगलय् स्याकाः तं नं म्वयूकल ज्वी ! धात्थें मांपिसं ज्यूथाय् खःथाय् स्वयाः बीथाय् वने दुगु जूसा मांपिनि थें ह्म छह्मं तोप्वीक वांबांलाःगु साटन्, कयूचिनया लनं ज्वाल ज्वालथिक फिनाः वने दइगु । थज्याःगु वाह्म वाह्म धया थें खनेदुगु वसतं तियाः मिजं तियाः बवागुलिं बस्याःगु दुःख भोग याय् माल !' जि भं ख्वय् मास्ति

वल, हिकु हिकुलं स्वया हे च्वना ।

उखुनु नं व मिसां तायकाः ब्वां वल । गबयतनि गबयत च्वनाः घयघय पुनाः ह्येका च्वन । वयागु व मायां यानाः जि ह्येमाल, ह्यया । वं खँय् खँय् ध्व नं धया थकल- मिजंत धयापिं थथे हे खः न्ह्याबलें न्हून्हूपिं जक स्वःजुइपिं । अमित न्हूगु दय्‌व गाः, स्यं-भिया वास्ता मदु । उकिं अमित नं अथे हे यानाः पलेसा कायगु स्वयमाः । आमथे व्व जक ख्वया च्वनां मज्यू , छगू न्ह्या यायगु स्वय् माल ।' ध्व खँ जि बांलाक मथू , छु यानाः पलेसा का धाःगु !

२३ न्हु तक बिचाः याना च्वना नं जि छु न्ह्या यायगु कोल्ली मफु, न मिजंतयत छु यानाः ब्वला सायगु खः व ल्वीके फु । फं हे जक व लुमना च्वन, च्वन — व नाप च्वनागु, व नाप चाःहिला च्वनागु, व नाप छु छु याना च्वनागु छगू छगू चलचित्र थें मिखाया न्ह्यःने चाःचाःहिला च्वन । अले जि मचायक हे भसुकाः वल । भसुकाःयां हिकु हिकु, अले छु मानि स्वलु पिज्वयन जक । जि ख्वया, भचा ततःसकं हे स्वया । तुरन्त व मिसा ध्यंकः वल । वं अनेक किसिमं ह्येकल, न्वात, बो नं विल । वं धाः धाः थें धाय् नं मसः जि । फुकं खःगु खँ थें च्वं, ज्यूगु खँ थें च्वं, याय् माःगु खँ थें च्वं । धापू छु धाःसा जि बांमलाःह्म मखु, एशियाय् बांलाः धकाः नां जाःगु जातीया मिसा, न्ह्याथाय् वंसां न्ह्याःगु देशय् वंसां मच्वंह्म मखु ।

जि चच्छि न्ह्यः मवः । सुथ न्ह्वीकाः तिनि भचा झुकुक न्ह्यः वल । दनाः ख्वाःख्वी सिलाः जलपान यानाः पिहाँ वना । वजारय् सिथं सिथं चाःहुला । यानय् एरोड्रम खन, अले मनय् वल — 'अन वनाः खँ ल्हाना स्वय् , इयरहोस्टेसय् काइ ला ?' जि आफीसय् मैनेजरया न्ह्यःने ध्यन । जि खनेव मैनेजरं चिनिया भाषां न्यन - 'छाय् मयुजु ?' जि सःसः थें चिनिया भाषां धया - 'जितः छुं ज्या विया दी फुला छिं ?' वयकलं धाल — 'जिथाय् छितः ल्वःगु मेगु ज्या छुं मदु, इयरहोष्टेसया ज्या दु, उकियात धाःसा अंग्रेजी भाषा बांलाक ल्हाय् फयूके माः, ह्यानं स्वास्थ्यया

नं परीक्षा याके मा: ।'

जि धया - भचा भचा ला जि अंग्रेजी सः।

अले वयूकलं अंग्रेजीं खँ ल्हाना दिल, जि नं अंग्रेजीं हे लिसः बिया। अले वयूकलं आस्वासन बिया दिल—कन्हय् १० बजेती छको वा, डाक्टर वइ, परीक्षा याका स्वय्।

जि लय् लय् तायाः वयूकःयात धन्यवाद बियाः लिहाँ वया।

जि बर्मा वनाः लिहाँ वया। नापं पुलांपिं इयरहोष्टेस पासापिं निह्मसिनं जितः स्यना स्यना यंकल। थथे अंग्रेजीया माध्यमं ज्या चूलाः खनाः जि अत्यन्त लयूताया। ख जा जिमिथाय् मनूत विद्वान् ज्वीत अंग्रेजी वा मेगु छुं विदेशी भाषा सयूका च्वने माःगु मदु। न्ह्यागुं विषय थःगु हे भाषां ब्वने दु, न्ह्यागुं सफू थःगु हे भाषां स्वय् दु। छुं विशेष अध्ययनया निंतिं मेगु भाषा सयूकेगु मेगु हे खँ। अथेनं जि अवलय् छु मनय् वयाः सयकल मस्यु लाःलाःबलय् अंग्रेजी क्लाशय् वनाः खँ ल्हाय् सयूका तया, गुगु लिपा थथे जिगु जीविकाया प्रधान साधन ज्वी धकाः जि मस्यू। उकिं जि व अंग्रेजीया माष्टरयात मनं मनं धन्यवाद बिया। छाय् धाःसा वयागु 'सयूका तयागु न्ह्यागुं ज्यां लिपा अवश्य ज्या वी' धयागु वचं न्यनाः हे जिं अंग्रेजी ब्वनागु खः।

बर्मा गयूच्वं जि अंल क मखंनि। खालि रंगून-इयरपोर्ट हे जक खन। अनया वेटिङ्ग रूमय् ह्मासुक चीवर पुना तःपिं भिक्षुपिं धाःसा गाक्क खना—सुयातं तःवःदिं वा काःवःपिं। लाःसा नगरय् थज्याःपिं हे आपाः ला! हानं धा ला थाय् थासय् ततःधिकःपिं भगवान्या मूर्ति व यक्क यक भिक्षुपिं दुगु विहार नं तःगू मछि दु धाल, जि स्वय् मखंनि। जि ला आकाशं हे रंगून सहरया दथ्वी दथ्वी वेडगुँ फयाः धाःगु व सुले फयाः धाःगु च.भाः खना थुलि हे।

जि न्हूतिनि ज्याय् च्वनाह्म जूगुलिं सयूके सीके बीमाः धकाः थें जितः न्ह्याथासं ब्वत। बाःछिया दुने जिं वंकक, रंगून जक मखु कलकत्ता

व कराचि नं खन । अनेक तालयापिं मनूत नं खन । आपाः यानाः यात्रीत याकःमि मिसात ला उस्त द हे मदु, छुं भचा स्वय् हे ल्वःवनापुसे च्वंक निह्मतिपू निह्मतिपू वइपिं दु, आपाः ला याकः मिजंत हे । उकी गुह्मं गुह्मं जिमि मिजंपासा थें च्वंपि नं दु— गुह्मं धिकलं गुह्मं उँनं व गुह्मं गुह्मं पहः चहलं नं । उकिं जि गबलें व लुमनाः स्वय् मास्ति वःसा गबलें अज्याःपिं खनाः ल्वः नं वं । छले जि अज्याःपिन्त लंच वा डिनर याकेबलय् भचा कोपाः कोपाः नकाः पित्त पियाः वंलाक रगं-रिगं नं फाय्का चिया छन्हु लिहाँ वयावलय् न्हापां ला 'का, व हे प्लेनया लुखां दुहाँ वल' धकाः च्वनागु, फंद्ले व्वहलय् ल्हाः तय् त्यनागु, तर व ला व मखु खनीः छह्म चिनिया ज्या च्वन ! जिला ह्म-ह्मि हे गरखेसे च्वना वल धात्थें जि च्वाक ज्वने लाःगु जूसा वं जितः छु धाइगु ज्वी ? गज्याःगु कह्मंगु मिखां स्वइगु ज्वी ? लाःसा व मिजं नं अज्या ह्म हे जूसा 'वा' धाल धकाः 'गन वय्गु ?' धकाः न्यनिगु ज्वीला ? जि कच्छुना च्वना । न्हिलाः सम्म नं क्याने मफुत । लिपा थःगु हंकङ्गया कथाय् ध्यंबलय् हंसंमसं धायाः ज्वर वः थें जुल ।

डाक्टरया सल्हा अनुसार जि ४।५ न्हु रेष्ट कयाः हानं ज्याय् वना । उबलय् जिगु ज्या व हे हंकङ्ग बेंकक, रंगून कलकत्ता वन, हानं हंकङ्ग तु लिहाँ वल । थ्व ला जितः मत्राःबलय्यागु छं स्कूल, स्कूलं छें धाय् ला होष्टलं क्लास, क्लासं होष्टल धाय् जुइ धुंकल । थाज्याया थूचा थें लिहाँ थ्विहाँ जुल, छुं स्वय् खने लाःगु मखु । उकिं थुकी छुं नवीनता मवय् धुंकल । नवीनता ला उबलय् वल—गबलय् गोन्हुमछि बिक काहीरा-बेरूटया रूटं लण्डन वंगु प्लेन अनया वेडरं यानाः लिहाँ वयाः प्यारीसय् जुइ माल, यात्रीत सकसितं प्लेनं ककयाः अनया होटलय् तय् यंके माल । जिपिं नं यात्रीतयूत नाःगु क्वथा-किथा चूलाकाः पाइलट पासःपिं नाप प्यारीस छको चाःह्यू वना । प्यारीस बांलाः, संसारय् दकलय् कलां जाःगु व सभ्यगु नगर थ्व हे धाइ ।

ख नं कलाकारतय्गु कल्पना कु-कु हे कुबुया च्वंगु व गजूया

गजूचः छ्गु गुम्बज दुगु चर्चत व उकिया दुने अंगलय् च्वया तःगु चित्रत, स्वय् हे नंवाइथे नंवाइथे च्वं। निखें भो भो सिमा पिनाः छायूपा तःगु लँ क्यबचा क्यबचा थें च्वं। मेगु पार्कय् पार्कय् स्वना तःगु तिंन्हुया क्वाहाँ वइ थं, भुरुंक ब्वया वनि थें च्वंक थना तःगु मूर्तित फुक धुलं गयाः वथंगयाः खिति पाँय् पाँय् थाना च्वंगुलिं थना तःगु ला दुरुल्वहँयागु सीके हे थाकु।

थ्व फुक चाःह्युह्युं जिमिसं सलंसः क्वथा दुगु 'लोवरे' चित्रशाला स्वया। गुकी जगत प्रसिद्ध अनेक कलाकारपिनिगु कलाकृति मुंका तःगु दु। थ्व छें लाखे न्हापा न्हापा जुजुपिनिगु लायूकू धाल। थुलि भव्यगु छें प्यारीसय् मेगु छखा हे जक खना—'नाट्रोडम गिरिजाघर'। ख नं फ्रान्सया जनसंख्याय् सच्छी ४० ह्म शिल्प–कलाकार धाःबलय् थन हे थज्याःगु कलाकृति मदुसा गन दइ ?

अनं जिपिं छगू होटलय् वनाः नया। सकतां साः, सकतां तःजि, पित्यानाः जक मखु धात्थं हे। मेमेगु नँज्वलंया नापं जिमिसं न्याख्यें व ततःपुगु कुरीतु नं नया, भचा तुयूगु अयूलाः नं त्वना। छाय् धाःसा थौं प्लेन ब्वइ मखुत। अनं आइसक्रीम कफि त्वनाः पिहाँ वयाः छगू नाइटक्लवय् ब्वना यंकल। न्हापां ला प्याखं छगू स्वःवनेगु धाल, जिं मस्यू। लिपा धकाः सिल व ला नाइटक्लब खनो। दभू (स्टेज) साप बांलाः, फुक हे दृश्य धात्थंयागु। स्वांमा-सिमा जक मखु, पुखू व फोहरा नापं धात्थंगु। प्याखंमोत धाःसा स्वय् हे ग्यायापुसे च्वंक पोची नांगापिं मिसात, खालि प्यळांगू बःलागु कयूता छपु चिना तःगु दु, वश्याः नामं उलि हे। जिपिं मिस्त निह्मस्या मछालापुया च्वनां च्वने मज्यू। उकिं जिमि इयरहोष्टेस पासा चिनियानी ला मछालाः कच्छुना च्वन, च्वनं। भिजंतय् धाःसा प्यायूचाः मिखां स्वया च्वन। जिं ला नापसं च्वंह्म पाइलट पासायात छत्थु जंधुली म्वीका नं बिया—गज्याःगु थासय् हयागु ? पाइलट न्हिल—'सीन-सेनरी व प्याखं ला स्व, ꣲ लि स्वाभाविक।' प्याखं छु स्वय्, स्वय् हे येचाः पहलं ययूघयूपुत, तिंतिं

न्हूल मानो सकसय् थें। थ्व छुक सौन्दर्योपासना व कलाप्रियताया नानय् दर्शकतय् मन अप्पो स्वंकेगु जुगुलि सिवाय मेगु छुं मखु।

अन वाचा फल्वीकाः लिहाँ वयाः एरोड्रमय् वना।

थुगु प्रकारं जिगु जीवन न्कूली जीवन थें हे न्ह्याना च्वन। दस्त्या वंगु जि चा हे मचाः धाःसां ज्यू। छको निको मिजंपासा लुमनाः नुगः मछिसां हानं फ्लेनय् थ्यन कि अन अनेक तालपिं मिजंत खनाः लोमना वनिगु। छम्ह निम्हस्यां प्रेजेन्ट धकाः 'टीप' नं बिया थकु आपाःयानाः हंकङ्ग थ्यनिबलय्।

उखे धाःसा विश्वयुद्ध तयो जुजुं वल। प्रथम विश्वयुद्धय् बेल्जीयम ध्वस्त जू थें पोलायगडय् आक्रमण यानाः पोलायगडयात जर्मनीं बच्छि रूसं बच्छि थलाः इना काल। जर्मनीया नाजीतसें लखंलख यहूदितयूत स्यात, गुकी मिसा-मिजंया लिबे मचातय्गु संख्या आपाः धयागु इत्यादि अत्याचारया खबरं जिमि वम्-वने याय् नं थाकुया वल। न्ह्याथासं शंका, ह्म ह्मि नापं वालाः -वइगु। जितः नं थुथाय् थ्यंबलय् चिनियानी धकाः मच्वने धुंकल, उकि जितः मैनेजरं च्यान्हुया दुने थःगु देशय् हुँ धकाः आदेश बिल। अले जि छु याय् छु याय् जुल — थःथाय् देशय् वनाः जि गन च्वनेगु, छु यायगु? छको ला स्वय् नं मास्ति वल, लिपा मिजंपासा खनाः तं नं पिहाँ वल — वं उलि तोता मवंगु जूसा! अथवा वं जितः अथे स्वयूके महःगु जूसा आःबलय् जि गुलि न्ह्याइपुक छम्ह मिम्ह मांबौपिसं स्वयाः खनाः ब्यूम्ह मिजं नाप अथवा थमं यःत्यः यानाः ल्ययाह्म मिजं नाप ह्नना च्वना जुइ। अथे नं मखुसा अज्याःह्म छम्ह मिजं नाप कोछिनाः वं बीके हःगु न्या, साकइ, ओबी आदि स्वयाः लयूताया च्वना जुइ। वा व नाप च्वनाः स्वंगः सलीचाय् तयाः 'साकइ' चिपं थिया च्वना जुइ। अले तमं छको ला मिजंपासायात सराः नि बिया - सा नं मोह्म!

धात्थें जि अमिसं धाःखुतु हे हंकङ्ग पिहाँ वयाः थःगु देशय्

वया। तर थःगु हे देशय् नि विदेशी धं जुल। कन वने, नन च्वने छुं हे कोछी मफुत। आँवोया क्वः कार्थो छःगु मखु। वंसा ला छु, नकाः त्वंकाः त हे तइ, अथ्यनं अमिन डलर लुगलय् स्याके धुंकाः छु न्हासं वनेगु। छको ला जुगु राष्ट्रीय संमेलनय् वने ला धकाः नं मनय् वःगु खः, तर अन थःगु नित्यलय् नु पाठ नापं आपा मिजंतसें याइगु, वसः नं रंगिचंगिगु ह्न छह्नं नोमूगु पुलां तालगु फो माःगु व भाषा ल्हाय्‌गु नं पुलांगु छु हे मथूगु भाषां ल्हाय् सयूके माःगु। उकिं जि उखे पाखेया आशा तोता छ्वया। नेन्हु न्हि चाःन्ह्याः लुह्यं छगू होटलय् ज्या चूलात। उकिं जि घिनिया भाषा व अंग्रेजी नं सःह्म जूवलय् होटलवेट्रेसया ज्या जिं वांलाक याइ धकाः मैनेजरं विश्वास याइगु हे जुल। जिं नं अलित लुदंक दुनेंनिसें मन तयाः ज्या याना बिया। धात्थंया खँ जाः थ्व ज्याया निंतिं हे जि इयरहोस्टेस जुयाः दस्या तक ट्रेनिङ्ग कया वयागु थें जुल।

छन्हु निन्हु यायां लालां नुया वन। छको निको थःगु जीवनय् चि मगाः थें छु थें छु थें च्वनाः च्वय् शान्ति वइगु। छन्हु जि छह्म मिजंपासा थें च्वंह्म निजं यानं खंगुलि लुगः भारभार मिना च्वंगु व उखुनु हे लाक जिनः मैनेजरं नोल्हुइगु कथाय् यात्रीतयूत मोल्हुकः वनेगु ज्या ब्वया तःगु, वनाः। अन निह्म ल्याचूह्मत मोल्हुइत वया च्वंगु। जि न्हापां छह्मसित जंधुलां खिति त्वंका बिया, वया मोल्हुइ सिधयूकल। अले मेह्मसित नं थाका वीत थयूक स्वयावलय् वयः ह्मबां जिमि मिजं-पासाया थें च्वं। अकेथा छा वयात नं जिं थाका बिया, तर जिगु मनया जिमि स्कूलया दूरय् क नकानपीचा ह्मिता च्वन थें जिं वयात न्ह्यःने पाखे नं थाकल खनीः अकेवं नं छन्त नं थाका बीला धकाः जितः नं थाका छु विल जिल का स्कूलया पीकनिकय् पुखुली ह्मितु ह्मितुं व पासां वय् पुकाः लखं धकाः थकायूका च्वना।

थुकथं न्ह्याक हे न्हून्हूनिं मिजतय् नाप संगत जूसां जि सुं मिजं नाप प्यप्पुने मफु, व हे पासा जक लुमना च्वनिगु।

अथे ला जिमिसं अनाय्‌चो पूर्वक समाचार स्यूगु मखु, अथेनं होटलय्‌ वइपिं मनूतय्‌ पाखें चो·बचो खँ ताल — जमनीया नाजीतसें पोलायण्डं वना: नार्वे, स्वीडेन, हालैण्ड व बेल्जीयम जक मखु बुल्गेरिया, रुमानिया, चेकोस्लाभाकिया, युगोस्लाभिया, ग्रीस आदि यूरोपीय देशय्‌ कब्जा याना: नं अज्ञ सोवियत भूमी नं आक्रमण यात —द्वलंद्व: सहर-गां स्यंका बिल, लखंलख छेँ ध्वस्त याना बिल, द्वलंद्व: कलकारखाना रेल्वे जक मखु, द्वलंद्व: स्कूल, कलेज, संग्रहालय-पुस्तकालय व अस्पताल तकं लाकालुकु याना: स्यंका बिल खनी। जिमि नं तंमो थ्व राजनीति वालात व अर्थलोलुप साम्राज्यवादीत खना:। तर थ्व खँ फुक ल्हाय्‌ मज्यू खँ, हाले मज्यू मे जुया च्वन। राजनीति जिमिगु ह्मतुप्वा: तिना त:गु दु। उकोसनं उ:पिं न्याना त:पिं भ्वातिचात मखा:, थर्थं छु जुया: होटलं पितिना छ्व:सा जिमि छु याना: नय्‌गु ?

हानं भचा भचा अप्पो खँ न्यवावल, ताया वल — थुकथं जर्मनीं रूसय्‌ नं हमला या:गुलि धुरीराष्ट्र व मित्रराष्ट्र धका: विश्वया शक्ति सम्पन्न राष्ट्रत निगू गूटय्‌ विभाजित जुल हँ। इङ्गलैण्ड, फ्रान्स, रूस, चीन इत्यादि देश छखे पाखे व जर्मनी, इटली, जापान आदि देश मेगु पाखे जुया: विश्व चुंथनिगु ताल वया च्वन हँ। ख नं थुखेपाखे जापानं चीनय्‌ कत्यत्यं यंका च्वन, अनयागु बांलाक स: छुं मस्यू। उखे पाखे जर्मनी यूरोपय्‌ मि थना च्वनं तिनि। ताय्‌ दु अन लाखे युद्धवन्दीतय्‌त अनेक प्रकारं सास्ति याना: स्याइगु हँ — गुलिसितं भाला सुया:, गुलिसितं चुपिं पाला:, गुलिसितं वन्दूकं कय्‌का: व गुलिसितं विषया इञ्जेक्सन याना: स्याइगु। लिपा थुकथं स्याना च्वनेगु विस्तार जूगुलि व खर्च नं अप्पो तूगुलि फौज फौज मुंका: मेथाय्‌ तय्‌ यंकेगु धका: यंका: ग्यासया भट्टी दुछ्वया: स्याय्‌गु यात हँ। थुकी आपा: यहूदीत हे हँ। अज्ञ मिसातय्‌त स्याय्‌ न्ह्य: सँ खाका: व सँ लाखे बोत्यं थनेत म खिप: निलेत ज्या काइगु धा:बलय्‌ हरे, मिसात जक हे गुलि सित ख्वी थ्व युद्धय्‌ ? द्य हे चिक चिक मि।

मेगु न्हागु जूसां थ्व लडाइँ दं यानाः जिमित नं मजिल। न जिमि होटलय् न्हापा न्हापा थें लाःलाःगु ईंब्वलं ब्वरे जू, न भिंभिंगु अयलाः ग्वनाः गाक्क गाक्क टीप बीपि विदेशी मःहकाः वः। व हे न्हाबलें धया थें ग्वनाच्वंपि छखलः निखलः व्यापारीतय् प्रतिनिधिपि वः वलि हे। अज्ज थपि नं गोन्हु च्वनि धायू मजु। उमि जिमिगु जीवनय् न्हापा न्हापाया थंग्वःगु उल्ल सत्संग छु मदु। खालि नयूतया निंतिं जक म्वाना च्वनापि थें नल, त्वन, द्यन यानाः पशुतय् थें जीवन फुका च्वना, वलि हे। छुं हे नवीनता मवः। नवीनता छुं वःसां व हे फलानाथाय् धूमधाम वम्बाडं जुल, फलानागु शहर ध्वस्त जुल, थुलि मनू सित, उलि मनूयात घाःपाः जुल धाइ, लाःसा वको जिमि मिजंपासा नं छात ला छु छु! न्यन्यं हे छ हे पीसे पीसे वः।

जिमिथाय् नं पल्टनय् मिस्त मर्ना यात धाःवलय् छको ला अन पल्टनय् मिजंपासा नं मर्ना जुया च्वंगु दु ला धयागु आशा थः नं मर्ना जू वने ला धकाः मनय् वःगु खः, तर व नं गय् गय् अर्थ दुसुना वन।

हानं जिमिसं ताल - जर्मनतसें फ्रान्सया म्याणिनेट् लायनय् बम्बार्ड यानाः अन नं कब्ज यात। अले जिगु मनय् ब्बाक वन - अल्फान्स दोदेया 'अन्तिम पाठ' वाखनय् प्रसा (जर्मनी) यापिसं फ्रान्सया स्कूलय् फ्रेञ्च भाषा ब्वने मद्‌यूका बिल धाः थें लाःसा आः नं थ्व नाजीतसं अथे हे व अपायूचो वांलाः, सम्पन्न धाःगु भाषायात आघात याइगु ला? हानं मनं धैर्य बःकाःवन- आः थ्व नीगूगु शताब्दी अथे थ्यंक ला याय् फइ ला?

हानं व पुलां पुलांगु, बांबांलाःक बुत्ता दुगु गुम्बज, खंबा, तिकाभ्याः दुगु छेँ, व पुलां पहः तनि धकाः हुयाः सिलः सफा याना मतःगु प्रकार प्रकारया मूर्ति व निसें फुट्पाथ व सिमा दुगु चिकि चिकि क्या जुयः नं सफा धकाः नां दंगु सडक, व ख्वांला लासा थें च्वंक स्वां ह्वया च्वंगु क्यब, नाट्रोडम गिरिजाघर, व लक्सेमवर्ग कार्टर, व लोवरे संग्रहालय, व एफल टावर—गुकियात काउंट टालस्टायं मनूतय्‌गु

शिल्प कलाया दसु धायू ल्वंगु विविध बुत्तां जाःगु देगः नं ध्वस्त जुल ला ? हानं थमिसं रंगून सहरया दथ्वी बर्मीतय् धर्म, श्रद्धा व वैभवया दसु जुया च्वंगु स्वेडगुँ फयाः व पुखूचा पुखूचां चाःहीका च्वंगु देगलय् २८ ह्म बुद्धपिसं चाःहीका च्वंह्म बर्माय् दक्क धातुया मूर्ति मध्ये दकले तःधिकः धाःह्म १६ कु जाःदुह्म भगवान्‌या मूर्तियात नं बर्म कयूवल ला ? अथे हे कलकत्ताया माणिक तलाया जैनमन्दिर, प्राचीन हस्तलिखित सफू यक्क दुगुली नां दंगु एशियाटिक शोसाइटी व इंपिरियर लाइब्रेरी, पुलांपुलांगु दुर्लभ कलाकृतिया भण्डार कलकत्ता म्यूजियम व उलिमछि खर्च यानाः वःदँ मछि बिक दयूका तःगु यूरोपीय कलाया नमूना 'भिक्टोरिया मेमोरियल' नं ध्वंस जुल ला ? व ध्वंस यायूगुली समदर्शी बमयात थ्व फुकदा महानताया छु वास्ता ? हानं गुलि यो त्योपिं मनूत छह्म ल्यनाः मेह्म सित ज्वी अमि छु गत्ति ! निह्मं सीपिनि ला अन बनाः नापं च्वनि धायूका !

तर संसार परिवर्तनशील, थन छुं हे न्ह्याबलें उत्थें जुया मच्वं । प्राणी मध्ये श्रेष्ठ मनूत ला मचां ल्यायूह्म, ल्यासे, ज्याथजिथि जुयाः सिनावं धासेंलि मेगु जक छु हिला मवनि ? युद्धं नं मूपुला हल । उलि-मछि मुलुक त्याकुत्याकुं रूसया राजधानी मास्को सत्तिक थ्यने धुंकुगु जर्मनीया फौजयात रूसया च्वापुं दाःवलय् अन कातुक च्वने मफुत, रूसया वीरतसें सुखूथू तुले थें थूतुलाः सोवियत भूमि पितिना हल ।

थुथाय् हे मित्रराष्ट्रया फौजं फ्रान्सय् व अमेरिकी फौजं इटली हमलायात । ख्वे रूसं पोलैण्डयात कब्जा यानाः बेल्जीयम, बलगेरिया आदियात स्वतन्त्र यानाः हल । अनंलि मित्रराष्ट्रया फौजं जर्मनीया तःगू हे सहरय् बमूवार्ड यानाः बर्लीनयात फौजं चाःहीकाः तसेंलि हिटलर बेपत्ता जुल । अले जर्मनीया फौजं आत्मसमर्पण यात ।

थुकथं यूरोपय् नाजी शक्तियात कत्यले धुँस्यंलि हथाय् मचासे ई पिया च्वनेफुगु गुण अनुसार मित्रराष्ट्रं प्रशान्त युद्ध पाखे कुतः याना हल । फिलिपाइन द्वीपसमूह पाखे नं मित्रराष्ट्रया फौज दुहाँ वल । अनं

जापानी फौजयात लिना हङ् टोकियोयात नं घेराय् लाका: हवाइ हमला यात । फल स्वरूप जर्मनीया निगू च्वङ्गाह- बर्मेन व हम्ब-र्गया यक्व हे कारखाना ध्वस्त जू थें जापानया आपालं आपा: कारखाना स्यन । अन्ते मित्रराष्ट्रं जापानया निगू सहर नागासकि व हिरोसिमाय् संसारय् गुगुं युद्धय् मजूनिकथं ... बम दक्व कुर्का: ध्वस्त याना बिल। गुलि मनू सित गुलि छें दुन- गुलि वस्तु नाश जुल धकिया ल्या: चा: हे दुगु मखु अले थःगु जनतां अज्ञ अप्वो दुःख सी हना: व प्रजाहया: जापान सम्राटं बिना शर्ट आत्म समर्पण याना: महायुद्धया अन्त याना बिल धाय । राजभक्त प्रजां नं जुजुया आज्ञा शिरोधार्य याना: सुंक च्वन ।

थुकथं थ्व विध्वंसकारी विश्वयुद्ध सिधसेंलि धुरीराष्ट्रतय् दुर्गति वल- गुगुं नगर बाकू दल, गुगुं मुलुक ऋणभारं घितिघिति च्वन, गुगुं गुगुं थासय् जक मखु न्ह्याथासं न्हिन्हि मदयक मगा:गु अन्न वस्त्र आदि वस्तुया उत्पादन ह्व जूगुलि थिके जुया: कंट्रोल जुल । उकीसनं नाना प्रकारया संक्रामक रोगं याना: मेमेगु तटस्थ राज्यया मनूतसें नापं दुःख सिल धा:वलय् जिमिगु ला खँ हे मन्त । मेमेगु विजित देशय् या: थें बिजेता सिपाहींतसें याय्-मयाय् अत्याचार याना च्वन ।

उकिं ग्याना: गुलिसिनं हाराकिरि यात, गुलिसिनं थ: थवे बमं कयूका: सित, गुलि पहाडं क्वच्वाना: व गुलि समुद्रय् क्वच्वाना: नं सित ।

थुकथं हाहाकार जुया च्वंगु जिमि देशय् थाय् हे चीकूगु व प्राकृतिक साधनया अभावं याना: कच्चा मालया निंति जक मखु व मदु मदु कच्चा मालं तयार याना:गु तयारीमाल मीत नं विदेशया भर काय् माला च्वंगुली थ्व महासमरं कल-कारखाना जक स्यंगु मखु, भतिचा दुगु बुँइ नं बुँ ज्याइपिं मदया: नय् त्वनेगु वस्तु नं तासकं मगाना व्यूगुलिं मनूत ज्या व नसा माला: त उखे थुखे लतंफतं धया थें जुया च्वने माला च्वंगु । उकिं थज्या:पिं मनूतय्त विशेष याना: मिसातय्त होटलय् धंका:

छ्छाः नका लाःलाःथे ह्मितुमां विवशतापूर्वक सह याना च्वने माःगु। फल स्वरूप बम्बार्ड बचे जूगु होटल मध्ये तःगूमछि होटलं विजेतातय् मनोरञ्जनया निंतिं नाइटक्लबया रूप काल। उकी मध्ये जिमिगु होटल नं खः। थुकियाःत विश्वयुद्धया वरदान धाय् ला अभिशाप धाय् जि मस्यू।

अले जिमिगु होटल वा नाइटक्लब नं बांलाक चले जुल। छुं दिन लिपा जितः मैनेजरं ग्राहकपिन्त नके त्वंकेगु ज्याया नापं छ्कोनिको मे हालाः प्याखं हुइगु ज्या नं बिल। ख नं जिमिथाय् स्कूलय् संगीत अनिवार्य जूगुलिं जि 'गागाकु' आदि संगीतया नापं 'गीसा' आदि प्याखं नं छुं भति स्यना तयागु दु, हानं जि अंग्रेजी भाषा नं बांलाक हे ल्हाय् सः, छपु-निपु अंग्रेजी मे नं हाले मसः धाय् मो, उकिं मैनेजरया आज्ञा थें जि थ्व ज्याया भाला कया। मेगु जि मसःनिगु पश्चिमी प्याखं 'मडाम रोजं' स्यना बिल। नाप नापं छगू-निगू पश्चिमी प्याखंयागु फिलिम व मित्रराष्ट्रया फ्वीँ क्यने थें इटली व जर्मनीया ध्वंस लीलाया डकुमेन्ट्री फिलिम नं क्यन।

अथे ला जि इयरहोस्टेस जुया च्वनाबले हे इटली व जर्मनी नं वने नं।

अन मैजनीया नैतिकता, गेरीवाल्डीया वीर्य बल व कैबुरया कुशल नेतृत्वं नव निर्मान जुया वंगु, बायरन, शेली, कीट्स आदि महान् कविपिसं आपाः वास याना वंगु, महान् दार्शनिक सिसरो व महान् कवि दान्तेया जन्मभूमि जुया च्वंगु इटलीया महानगर-रोमया जो मदुगु स्थापत्य व मूर्तिकला नं यक्व स्वया वयागु दु। अथे हे अनया सेन्टपीटर स्कायर व काटेड्रल स्कायरया नापं त्रेभी फौन्टेनया झिलिमिलि नं जिगु मिखाय् प्याखं हुनि। छको ला ह्माःह्माः धायक पाइलट पासापिसं अनया छगू नाइटक्लबय् नं ब्वना यंगु दु। तर जि बांलाक स्वया मवया। आः खन – पश्चिमी वाजंयः तालय् अयूला या सूरय् नुगःपाय् कापःवाला छ्वाला व मेगु च्यालांगूति वालागु कयूता छपु चिनाः स्वय् हे येचाः पहलं ल्हाः भाय् मोभाय् यानाः ग्रह जो मिसात

प्याखं हूगु। व जा पूर्वीय भावनृत्यया मुद्राया अनेक अर्थ दु धाइ, व अर्थ थुइकेत आपा हे दुग्येक अध्ययन ला: धाइ तर थ्व प्याखंया अर्थ थ्वीके उलि थाकु मजू. न्ह्याथे याना: नं दर्शकतय्‌त उत्तेजित याना: अपि नाप वया: प्याखं हुइ मान्ति वय्‌केगु हे थ्मि ना: उकिं सन मेगु छगो सिसा मिजं प्याखं हुवलय्‌ ला दर्शकत च्वनां च्वने मफुत थें निक तिक न्हुया: सच्चय्‌ थाहाँ वना: व सिसातय्‌ नाप घद्‌घद्‌ पुना: प्याखं हुल। जित: महामं थ्वकि च्वन थ्व. उकथं हे मिजंतय्‌त माला काय्‌ सय्‌के फय्‌के मा:।

हानं जर्मनीया फिलिम क्यन – थाय्‌ थासय्‌ गुलि गुलि बांबां-लागु, तत:जागु गिरिजाघर. तत:धंगु कारखाना व म्वद हे न्ह्याइपुसे च्वंगु स्वायर व पार्क नं अपा चा हूँ जुया च्वंगु बर्लिनय्‌ जक हे ओल्डकैसल, कैथेड्रल. कैसरविलियम मेमोरियल गिरजा. संग्रहालय. आपेरा हाउस इत्यादि स्वना: दूना च्वंगु। अनाथ मचात म्वय्‌ हे कन्नाचायापुसे च्वंक चा:चा: हिला च्वंगु मुनानं छुं वंला छुं नकइला धयागु आशं। देशया मिजंन आपा: हे युद्धय्‌ सीगुलि ल्यासेत जक म्खु बाफा बाफा वंपि मिस्त नं थ:थिनि जर्मनजाति-आर्यजाति धयागु घमंड फुक वांछ्वया: अमेरिकाया नेग्रो सिपाहितसें लात्त्‌ साय्‌का: जुया च्वंगु।

हानं मेगु छगू हम्बर्ग सहरया चित्र नं क्यन गुगुली न्हापां हम्बर्गया सिथय्‌ सिथय्‌ लागु आर्ट ग्यालरी व १०-१५ शताब्दि पाखे दय्‌का तःगु वांबांलागु चित्र दुगु गिरजाघर नं छक हे हुना: स्वना च्वंगु दु। गुगु ईसाई धर्म प्रचारया निंति लखंलख सखु कोटान कोटि दां फुका वया च्वंगु पश्चिमीय सभ्यताया त्वःगु धाय्‌ मज्यू।

अनंलि छगू नाइटक्लबया फिलिम क्यन न्हापां क्लबया पिने त्वा:या दृश्य क्यंगुली देश देशया सिमा- मिजंत छक खनेदु। युरोपीय ल्यासेतय्‌ नापं चीनी, मिश्री व निग्रो ल्यासेत नं नाचकनसें सात्त्‌ सायूका: अमित ख्वात्त्‌ ख्वाना: सना च्वंगु लिपा भात्त मिक छुनया

दुनेया मंच क्यन ल्हानं हु प्याखं व प्याखंया नाप न पं अयलाः तुया नं जुल। थोंकोपिनि ओयोग अयलाः त्वन। आपाः ति काहाँ वंलिसे सः ततःमः जुजुं दर्शक तनं प्याखनय् थ्यात। अले धात्थेंयागु प्याखं सुरु जुल। प्याखं छु खः 'नांगा नाच'। निह्म मिसात व निह्म नाबिकत मच्वय् वल। व्हामिनं धमा धम कोपाः कोपाः अयलाः त्वन, प्याखं हुल। थ्वँक्वया वलिसे थःथःगु दसः बःबः त्वःतु त्वःतु प्यहां पोचीनांग जुल नं मिसातय् ल्हातय् रुमाल छकू छकू चिना तःगु दु। घेघे च्वीक लालाःथे सनाः प्याखं हुहुं लिपा जूबलय् ला ल्वाना हल— मिसात निह्म छपा. मिजंत निह्म छपा। मिसातसें दाल. वांन्यात, लाकामं च्वात, मिजंतसें नं ला लाःथाय् ज्वनाः बरवात। लिपा जूबलय् मिजंत लस्मकं थ्वँः काःगुलिं भाःपे मफुत। मिसात अथे हे बल्लाःनि, अले हि हे भः भः वर्वि मिजंतयूत मिसातसें लःलः यानाः दुने पाखे वांछ्वया विल।

जि मनं मनं खँ ल्हात— 'गज्याःग प्याखं, न्हापा धाःसा स्वय् हे यो पहलं मिखा त्वयूक्ल. येचाः पहलं जँ संकल, घयघय् पुत, लिपा जूवलय् अथेभनं सान्ति याय फक यानाः जुक वांछ्वत। अमिगु नुगः ल्वहँयागु लाकी! अथवा थुकी नं छुं रहस्य दु!' जि आताहाँ च्वना च्वना तिनि. मदाम रोजं धाल 'थ्व फुक काम विज्ञानया छगू अङ्ग खः. थथे याय्गु कुनिन्याय्गु, कय्पुइगु. वांन्याय्गु इत्यादि च्योख्यालं मिसा मिजंतय् थों-थ्यो दुने हिनूहिनू-साहासाहालं निसें कातुया वनि।' जि मसुकाः चल अयसा व मिजंपासां जितः थुलित दुःख ज्वीक यानाः वंगु नं प्रेम अप्पो ज्वीकेत ला अले? हानं नाप लाःसा वं जितः येकइ तिनिगु ला अले?

हानं मेगू छगू अमेरीकी क्षेत्रया कैदी क्यांपया फिलिम क्यन। उकी साधारण सिपाहीत जक मखु ज्वाल-ज्वाल थिक कपालं तेज पिहाँ वःपिं अनेक देशया पादरी. प्रोफेसर, पत्रकार. एकेडमीसेन, सचिव व राजदूत इत्यादि गण्यमान्य व्यक्तिपिं नं कुना तःगु खने दु। अमिके

च्वंगु अंगू, घडी, चश्मा, फौन्टेन व दां जक लाका काःगु मखु मेगु नं छुं ज्वाःगात. गिनि-गानि सुचुका तःगु द ला धकाः चाकःस्याय्, सँय्, झतुइ व कलय्-किलय् नं वात्त वालाः ग्वत लाःसा थमिसं नं चंगेजखां नं थथे तेज दुपिं युद्धबन्दीतय् छ्यँलय् दुने नं छुं ज्वारात दइ धकाः छ्यँः ध्यन धाः थें वन्दीतय्गु छ्यँः नं ध्यन ला छू छु· छु विश्वास मिस्मा-वन्दीतय्त ला अथे हे नांगा यानाः वान्त वाला. अमिगु विवाहया अंगू लाकाः नं पालंपाः वलात्कार याय् फुपिं व विजयोन्मत्त सिपाहींतय्गु। गुलिं गुलिं मिसात ला सि नं सित। उखुनु जिमि तम्सकं सुख मन्त। सुनानं छुं खँ ल्हाय् मफु। वयागु ख्वाः वं, वयागु ख्वाः वं स्वयाः अथें च्वना।

कन्हय् खुनुं निसें जिमिगु न्हिइया महिक न्ह्याना वन -- न्हिन्छि ल्हाःदी मदु, वःच्वंपिं गाहाकितय्त पाहाँ-पिहिँ यायां लिमलाः। जाथु-ईती ज्वीव आखालय् वनाः फां-फिं बुयाः लाली लिप्सटीक तयाः छायूपल। बांबांलाःगु रंगरंगया सालुसे-सालुसे च्वंगु फ्रकं फिनाः फःफः धायुक हलय् वन। हल छु ? छगू स्टेसन हे मखाः न्हून्हूपिं मनूत वया च्वनिगु। व नं जिमिगु सम्पन्न पूर्वीय सामाजिक जीवनय् पश्चिमीय सभ्यता व संस्कृति दुथ्याकः वः थें धाय् ला जिमि 'शार्मीसेन' व जंया फोलय् 'वाइलेन', 'पेनु एकार्डिङ्ग' फोछू वः थें धाय् आपाः यानाः विदेशी यात्रीत व व हे विजयी सिपाहिंत। वन, धाःधाःह्लेसित धाःधाःगु नय् त्वनेगु न्ह्याच्याकल, मनय् गुबः खँ दःसां मुसुमुसु न्हिल, लापाचात थें उगु टेबलं उगु टेवलय् तिंक तिंक न्हुया जुल।

ख जा जिमिथाय् त्वाःयापिं ग्राहकपिं नं मवःगु मखु, अथे नं अमित जक नका त्वंका च्वने माःसा जिमि होटलं बांलाक तुतिं हे च्वी मखु। छना बता दंदिंगु नइ, वियर त्वनि, वनि, छको निको छस्वला निस्वला साकइ त्वनि, भति भाति कचिगु न्या व जा नइ, उलि हे। अमिसं जूसा न्याया स्व्यें, दोहँया महाद्मःग्वारा, फाया ला आदि थिके थिकेगु नसा व स्कचह्वीस्कि आदि पुलां पुलांगु, मिंमिगु, बिके

थिकेगु विदेशि अयूला क्वनि [illegible] मिसं नं अमेरिका धा सा वया-सिबे थिके थिकेगु बेस्येगु हे उमा त्यँमा न्हाचीकेगु- थुगु भिंगु, सा गु ङि ! अमिसं नं जिमित छको पुलुक स्वया: मुसुक याना: मानो जिमित हे नयागु. त्वनागु थें याना: सा न्वाल नइ. सवा: क्याः त्वनि । अले अमिसं लयूगाया: स्वगु 'टीप' धन्यवाद धका कच्छुना. कयागु व गबलें गबलें ला अमिसं हे फक्वला ना:गं हतं लुनाय् थ्यंक त्वछाका बी। जिपिं नं छ्यँ: धकि तकधिका: फिकि याना: वयागु। उकिं जिमित थः देशया सनूत सिबे अपिं वइगु याना: ।

धुकथं अयूला:या रंग जाया वःलिसे दुने हायूका तःगु रिकार्ड नं तस्सः याना: न्वाना नइ. दर्शकत नं वाथा वाथा दना हइ। अले प्याखं सुरु जुइ । न्हापां जिमि होटलया वेरात व जिपिं प्याखं हुइगु, लिपा जुलिसे पाहाँत नं ध्याक: वइगु ।

थ्व नं थन वइपि पाहाँत फुक मिजंत जक, सु हे पाहाँत निह्म-त्यपू वःदि मदु. न सु मिमा:थ:थिति त्वना: हे वः । उकिं जिमिसं मदान रोजं स्यना तःगु प्याखं हुहु प्याखंया तालय् तालय् छला छता यायां कयूनाबाला छ्वाला जक स्यंक वसः तोता छ्वयागु। अले जिपिं छह्मसित निह्म निह्म थः छ्वंक पाहाँत स्वयू थाहाँ वया: हयूभुना: प्याखं हुहु प्याखंया तालय् हे लाक न्हाला: त्वात्त त्वयूँ क्याय् दुत यंकइगु ।

न्हापां ला जित: अथे सनिगु या मता:, प्वा:या लागी थज्या:गु ज्या याय् मा गुलि मिजं पाला त्वना: तं नं मो। तर लिपा जुया वःलिसे जि जिलाहा जुया वल व चयडाल मिजंपा:सायात त्वलासाया च्वना थें नं च्वना वल ।

अले जि जक व धार्मिक अनुष्ठानय् हे मदयूक सगा:गु अयूला: छाय् मत्वनेगु ? त्वना, अमिसं भिंभिगु थिके थिकेगु अयूला: त्वंकइ, थ:मं च्वच पुले मोगु जूवलय् गाक गाक हे त्वना अथे ला चाइनीज एम्बासी व रसियन एम्बासी अमि राष्ट्रीय दिवसखुनु सांस्कृतिक कार्यक्रमय् वनेबलय् नं अमिगु 'माउटाइ' व 'वद्का' नं त्वने नं । अथेनं

छको निको अथे अपिं नाप अयला: खनेदलय् धासें जि अपिं नाप ह्वंका लाःगु थें च्वना वइगु व अपिं न्हात्थे संस्ता अनिसं न्हात्थे यासां न्हाइपु थें नं च्वना वइगु ।

छन्हु जिमि क्वथया प्याखं जिमिजिमि धायक बोलना च्वन । जिपिं थःपिं हे उद्देक चा थः जि पहःचहः व प्याखंलालं दवू हे दिनि-दिनि मिं खनाः ! अले दर्शकत वेँत थें गुलि छुके छुया च्वन, गुलि लापा थाथां तिति न्हुया च्वन, गुलि गुलि ल्हाः ब्वय् ब्वय् स्यास्यां मच्चय् थाहाँ वया च्वन काचःकाचां स्थइमनं जिमित ख्वाकालुकु यानाः छह्म छह्म ज्वनाः प्याखं हुल । तर व पुचलय् छह्म सिघः थें च्वंह्म ह्वसी नं छु, वया नाप छु लखं । अले दं त कन पिया च्वने फुत, प्याखं छनाः जक कचायवं छह्म मिजं नाप प्याखं हुला च्वनाह्म जिनः च्वहाक लाकाः ब्वाकल; अले जि व नाप ग्यांग्यां प्याखं हुया ।

यलख लिपा हे जि मचा मग्यात, व नाप प्याखं हुइ नं छिं थ च्वन । अज्याःबलय् फ्वाक्क मत सोगु पाःलाका. वं ह्लस्यंक सालाः ख्यूँ कथाय् दुत यंकल ।

उखुनु निसें व न्हिन्हि ह्लबय् वइह्म जुल, न्हिन्हि जि नाप हे प्याखं हुइगु । जि नं वयागु ल्हाः जँय् लायूव हे कँय् मदुह्म दं, सीयाह्म ज्याना तःह्म थें जुया वनिगु, अले वया ह्नय् गुलिं हिने थें हिँत्तु हिँनाः प्याखं हुइगु । जिगु प्याखं थुलि बांलात, थुलि नां दन कि जि होटलया गौरव व पासापिनि नुगःम्वीगु कारण जूवल ।

गबलें गबलें व मवइखुनु धाःसा जि नं ह्लाइपु थें च्वना वइगु, अले जिगु मिखा लुखा पाखे जक वना च्वनिगु व अन लाबाक्क सन कि लुखाय् हे सन्हां थें च्वंक व हे दुहाँ वइन धकाः स्वया च्वनेगु । व वःखुनु ज्वींव धाःसा जितः मच्च हे फ्रःफ्रः धाः थें च्वनिगु व थःगु ह्लय् वः थाहाँ वः थें जुयाः उखुनु जिगु प्याखं नं दुगंछि बांलाइगु । वं ल्वाचाक्क ल्हनाः सीला-म्वायूला यानाः ख्यूँ कथाय् दुतयंकइबलय् मनय् नं वइगु— आः व मिजंपासा थन वःसा ला ध्वयात छ्नाः सिक्क ला दायूके जि ।

थुकथं जिमिगु जीवन मचायूक न्ह्याना च्वन। मैनेजरं नं जिमित साप हे स्वः। ख नं होटलया च्वसा बा लायू हे जिमिगु रूप व स्वास्थ्य धाःसां ज्यू। उकिं छुं हे मजूनां न्हि छको जिमिगु स्वास्थ्य परीक्षा याकइगु। कयाः मचा ल्यात वा सेखं मचा जक चाःसां म्वाल का, मामं याकःन्ह्यायूथात थं भोस्लोलुलु विचाः याइगु। उकिं जिपिं छह्म थे छह्म स्वयूज्यू, बांलाः, जि ला अज्ज अप्पो हे बांलाना वया च्वंगु दु, फुक धया थं दृशकपिनि मिखा जिके जक लाना च्वनिगु जि बांलाक हे चाः।

छन्हु जिगु ह्मयू परीक्षा यायां डाक्टर न्हिल—गयू, छंला हाँ, गोला दत ? वासः नयू मखु ला ?

जि छु धायू, जि थः हे उद्देक चाः। न्हि न्हि धने न्ह्यः दूस तयाः सफा मथासं मथ्यं, अयूनं गयू गयू जि जक पासापिनि सुयां मजूकथं जूगु !

जि लिसः मबियागुलिं डाक्टरं ह्मेकल। 'यौवन धयागु न्ह्याबलें दइगु मखु, लोकं थथे ह्माके धयागु नं यस्सं दइगु मखु। हानं वासः मनल धाःसा छकालं हे जिथि थें ज्वां, अले थथे सकसिनं हाइहाइ याकाः थन च्वनाच्वने दइ मखु थकाः नं ख्यात। तर छायू छायू मस्यु, जि वासः नयाः न्ह्यावलं ल्यासे जुया च्वने मास्ति मवल, डाक्टरं धाःसां जि वासः मनया।

लच्छिति लिपा हे जिगु प्वाः सीदत, व हब्सी नं मवल। जि नुगः मछिंकाः अथें च्वना च्वना। जिगु ख्वाःया रंग पाना वल ला मस्यु, मैनेजरं सःताः धाल—स्व, आः तक लाःनि, अस्पतालयू च्वनाः अप्रेसन याकि। यौवन धयागु यस्सं दइ मखु, सित्तकं फुके मते। मखु छं अप्रेसन यायू य हे मयःसा अन विराजीतयूत विचाः संचाः यागूत नर्सतयूत म्वाहालि याना च्वँ। जि धात्थं उखुनु हे अस्पतालयू वनाः च्वना।

अस्पतालयू मेगु छुं दुःख मदु। नयू त्वने-च्वने सकतां इलयू ब्यलयू दु। ज्या नं छुं थाकु मजू। स्कूलयू गृह विज्ञान कयाः फसएड

याना तयागु व इयरहोस्टेस नं ज्वी धुंगुलि रोगी-सेवा यायेत जि मग्याः, उकीसनं मिसात जक दुगु प्रसूतिगृह जूसकथं फुक हे जि थें ज्याःपिं जक। तर थुकलिसे जि उद्धेक जागु ला ध्व कि उले दलि मछि मिजंत-ह्यासुपिं, ह्याउँपिं मिजंत नापं संगत जुल, सम्बन्ध नं जुल, उकी लीयाह्म थना तःथें च्वंह्म चिनिया व सिंजःदा ख्वाःह्म ह्व्सी नं दु, तर अमिगु सुयागुं छुं खँ लुममंसे न्ह्याः न्ह्याः मिजंपाःसा लुमनाः लुगः मछिनि थें आः व ह्व्सी लुमनाः छाय् हीनी च्वाया वइगु! छको निको वाठमय् मोल्हुल्हुं प्वाथय् थवक कलय्बलय् दुने ब्याःगु हे ख्वाः खनेदु थें च्वना वइगु। अले छाय् मथातुक वाना च्वनेगु थ्वयात धकाः तं नं पिहाँ वइगु। तर वयात लिफ्याः वांछ्य् मफु। अ ख्वः व हे जक लुमनाः च्वनिगु। वयागु सकतां खँ रँगु छपुछपु दतहे लुमना च्वनिगु। गुलि कातुगु छाःगु ह्म व, साक्षात नँयाह्म हे मखाः! उकि हे ज्वी जर्मनी नं अमेरीकी सेना नापं वःपिं ह्व्सी सिपाहींतय्‌त व एशियाया मेपिं हाकुपिं मिजंतय्‌त जर्मनी-युवतीतसें येकु धागु। अथे हे अमेरिकाया मीमतसें नं नेग्रोतय्‌त येकुगुलि ज्वी अमित मुयूतसें अपाय्‌चो महीगु।

न्ह्यागु थजु, जि अस्पतालन् याय् मागु ज्या सकतां अल्सि मचासे याना च्वना। उकि डाक्टर कंपाउँडरत, नर्स पासापिं व रोगीत नं सकलें जि खनाः लयूताः।

अन च्वँच्वं जिगु प्वाः भं भं तःगोजुया वल, छको निको प्वाः स्याना नं वइगु जुल। अले ला जि ग्यासें ग्यासें नं वइगु जुल—लाःसा जि मचा ब्वीके मफयाः सि जकं सीगु ला? हानं गवलं गवलें प्वाथय् दुने कुचुसे कुचुसे च्वंक हिले मास्ति वः थें च्वंक वालाइलि सना हः थें नं च्वना वइगु। अले ला जितः व हे ह्व्सी जक लुमनाः वं मायां पित्तु पोकु थं, ख्याः-ख्वी यानाः कंस्तिक ज्वनाः कुतिं-कातिं न्याः थें छु याः थें छु याः थं च्वना वइगु। थुकथं जि ग्याग्यां, गवलें लयूताताः लांजाया वःलिसे जितः विश्वास थें जुल— जि काय् हे ब्वी, व नं व थें

हे हारांसे च्वंह्म । जि च्याते स्वयाः क्यूघयू पुनाः दुरु त्वंकु त्वंकुं व (हव्सी; याते लुमंका च्वंके हानं सनय् वइ- थन हे, जि नापं च्वनाः व मचा ब्वलन धाःसा श्री जुजान हिसाओया 'जिमि मां' नांगु बाखंया कायूह्मसित भिन्तापुलसे 'रति शालाया मचा' धकाः शंका याः थें जिमचायात नं लोकं वाः साः मिखां स्वःगु ला ! धासें जि नाप नापं तय् जी स्वखु- मेथाय् हे लहिके ब्वूयू । हानं मेगु मनं लिसः वी— जि नाप तापाते धाय्व जि व पापी मिजंपासायाके गथे यानाः पलेसा काय् फइ ?

थुकथं मनय् अनेक खँ वायूकु वायूकुं छन्हु जि मचा ह्म भ्यातु थ च्वनाः अथे च्वना च्वना । जितः डाक्टरं माःकथं परीक्षा यानाः मसंसे च्वनेगु सल्हा बिय्. थकल ।

धयां गन मसंसे च्वने फु, जि ला चुपिं सुयां थें प्वाः स्यात, छु याय् माः थे. छु याय् माःथे जुल अथे मोसुना च्वनां जि हे मचायूक जि हाला हल खनी । मिखा फुति यना थें मेगु खाता हयाः जितः ब्वारारारामिक धकाः तुइकाः हे बोर हमय् ब्वावल ।

अन मिखा ब्वया, दक फुकं जि स्यूगु, ताःगु, खंगु हे जक खः; धासथं धाय् धाःसा अन दुने वइगु फय् तक नं जि थथे धकाः ह्मस्यू , तर जितः फुक न्हू थें; छु थें छु थें जुया च्वन । तुइक तुइक आप्रोन फिनाः छ्यँलय् तुयूगु क्यापं पुयाः तःधिं नर्स पासापिं नं ह्ममस्यूपिं थें; भुच्चा-भाच्चा, घाःचा-दीचाते थें च्वना च्वन । अमिसं जि थाय न्हुइक ब्वारारारामिक ट्रलि साला हयाः दिकाकथं स्टेरीलाइजर व इन्स्टुमेन्टस व इकुप्मेन्टस दुगु ट्रे निग. टेबलय् दिकलः नापं इन्जेक्सन ट्रे व बी. पी. इन्स्टुमेन्ट नं तल । छखे पाखे ततःगोगु सिसि दुगु आइ. भी. सेट स्टाण्ड थना तःगु दु । भचा उखे क्लोरोफारम, इठर व तःधंगु फोर्सेपस् खनाः ह्म हे चिक मिन । असिस्टेन्ट डाक्टरपिसं सकतां दु मदु स्वस्वं व फुक ज्य भः माःमा कथ ब्वल । थ्व सकतां जि न्हिन्हि धया थें खना च्वनागु, स्वया च्वनागु ज्याभः खः; गुगुं गुगुं ला पासापिन्त क्यनाः क्यनाः ब्याः यायूगु ज्याभः खः । अथे नं ह्याय् ह्माय् जितः थःगु व्यथाया पीडा छ्खें

व डाक्टरत स्वय् हे नायत थें धाय् ला ला खिपः चुपि ज्वना च्वंपि जमदूतत थें च्वना च्वन। अञ्याथाय् छगूँलय् हेडलाइट छ्नाः डाक्टर वःबलय् ला जितः साक्षात जमराजा हे वः थें जुयाः भा पे हे स्फुत ला धया थें जुल। इन्जेक्सन, सेलेन, क्लोफार्म दिल छु छु यात जि छु मचाः।

जि मचा बुल, काय् मचा। मचा ग्वाराग्वारा चिनाः व 'हव्सी' थें हे हाकुसे च्वं. ह्युतुसि नं अथे हे तःबाल। ल्हाःतुति नं स्वय् हे छासे छासे च्वं। दुरु ग्वंकाबलय् वं ल्हातं दुरुपाय् ज्वनाः दुरु पिपीच्याः वान्याना ब्यूगु छु धाय्, जि ला व मचा लो हे मन. व हे हाराखो हव्सीं छु छु याः थें च्वन।

अले जि थः मचायात व मिजंपासायाके पलेसा कायगु अनेक जुक्ति स्यना च्वना। 'व थय् च्वं, वयागु खँ ल्हाइ पहः थथे' धकाः छता छता दतले वयागु हुलिया बुयाः वयातं हासीके वीगु कुतः याना च्वना। वं नं छ्यँः ल्हुकु ल्हुकु संकाः खँ थुगु पहलं न्हिला च्वन। अले वयात गुकथं जक यानां ज्यू, न्ह्यागु यानाः नं वाह्य सिक सान्ति याय् माः धकाः स्यना च्वना। छाय् छाय् मस्यु वयात स्याना हे छ्व धकाः छता जि मधया।

जि भाःपे फयूकाः थयक मिखा कना स्वयां थः थितिपिसं माया याइ थें लुमुसे च्वंक हिटर च्याका तःगु क्वथाय् पालपालथिक पालिस तया तःगु सिपूया सिलिङ्ग ह्वतं मिखा कने थें च्वाल्ह च्वंक विजुलीया चीम खने दया च्वंगु व जितः ला मांया मुले च्वने थें नाइसे याउँसे च्वंगु खाताय् धकाः गोतुइका तःगु जुया च्वन। जि छ्यँः भचा यकधिकाः मिखा ककना स्वयां लिक्सं च्वंगु मेचय् च्वना च्वंहा नर्स पासा वाथाक दनाः 'छन्त गय् च्वं ?' धकाः नाइसे च्वंगु सलं जित. पित्त पीकल। वयात 'याउँसे च्वं' धकाः लिसः बियाः तीजक ल्हाः ज्ह्नाः पचि पचि यानां जिगु लिक मचा मदु, चाकःलि मिख्ला हीका स्वयां अंगलय् खायातःगु निपाः स्वपाः तस्वीरय् जकं मिख्ला हात अले जि जिगु ह्वय

पित्तु पीका च्वंगु पासाया ल्हाः कस्सिक ज्वनाः न्यना— जि मचा गो ?

पासां ई ख्वनिनाः धाय् थे मधाय् थे यानाः धाल— अँ ... ...,
छं ... ... सीह्म मचा ख्वीकल. उकिं वाके छ्वय् धुंकल ।

जिं छु धाय्, भसुकाः छको तयाः मिखा थकना स्वयां झोलाक
व हे तस्वीर खन — मांया मुलय् क्राइष्ट, क्राइष्टया हिं ह्याउँसे च्वंगु 'रेड-
क्रस', सहस्रभुज करुणामय व शान्त मूर्ति भगवान बुद्ध । जि सह याय्
मफुत, ल्हाः निप्पां कस्सिक ल्वाकाः मिखा तिस्सिना छ्वया । धात्थें जि
सीह्म मचा ख्वीकल लाः वा सुनां सुनां मस्यु हितिमंग, व्यांचा बुइकल
धाः थें जि नं छु लाग्वारा-लिग्वारा जकं ख्वीकल जि धाय् मफु । लाःसा
गुगुं शिशु कल्याणकेन्द्रय् तय् यंकल, व नं जि धाय् मफु ।

उकिं जि व याय् ध्व याय् मदयाः हानं छको व (हब्सी) नाप
लाइ ला धयागु आशं विश्व भ्रमण याय्गु कोछिना ।"

— १०८६ प्वेपुन्ही